

De effectiviteit van boekrecensies

Een onderzoek naar de invloed van de bron en de taalintensiteit
op de overtuiging, attitude en de koopintentie van de
consument

M.M. de Munnik
Universiteit Twente

De effectiviteit van boekrecensies

Een onderzoek naar de invloed van de bron en de taalintensiteit op de overtuiging, attitude en koopintentie van de consument

Mariëlle M. de Munnik

Hoogwoud
September 2010

Afstudeerscriptie
Master Communication Studies
Faculteit Gedragwetenschappen
Universiteit Twente

Begeleidende docenten:
Dr. J. Karreman
Dr. F. Verhoeven

Samenvatting

Boeken vindt de consument tegenwoordig overal. Maar hoe maakt hij de keuze welk boek hij wil lezen? Hoe weet de consument of het boek voor hem de moeite waard zal zijn? Door een recensie te lezen kan de consument achter de mening van anderen komen. Dit rapport beschrijft een onderzoek naar de invloed van de schrijver van de recensie (de bron) en het stijlkenmerk taalintensiteit op de overtuiging, attitude en koopintentie van de consument. Het rapport geeft antwoord op de hoofdvraag: *In hoeverre hebben de bron en de taalintensiteit van een boekrecensie invloed op de overtuiging, attitude en de koopintentie van een consument?*

Allereerst is er een inhoudsanalyse gedaan om het verschil tussen recensies van eerdere lezers van een boek en professionele recensenten te ontdekken. Uit de analyse kwam naar voren dat de recensies vooral verschillen in taalintensiteit, inhoudbeschrijving, onderbouwing van de mening en het trekken van de aandacht van de lezer. Eerdere lezers schrijven bijvoorbeeld teksten die minder taalintensief zijn dan de teksten van de professionele recensenten en professionals trekken meer de aandacht door middel van citaten en onderbouwen hun mening met meer argumenten dan eerdere lezers. Aan de hand van deze resultaten is een vragenlijst opgesteld voor het hoofdonderzoek. Tweehonderdtien respondenten vulden de vragenlijst helemaal in. Er zijn vier versies van de vragenlijst verspreid, waarbij vijf recensies verschilden in bron (eerdere lezer vs. professionele recensent) en taalintensiteit (hoog vs. laag). Na het lezen van elke recensie werd de respondenten gevraagd hun mening te geven op een aantal stellingen, die inzicht gaven in de overtuiging, attitude en koopintentie van de respondent.

Uit het hoofdonderzoek bleek dat er geen significante verschillen tussen de variabelen taalintensiteit en bron zijn bij de attitude en koopintentie van de consument. De bron van de recensie had wel invloed op een onderdeel van overtuiging: competence belief. Professionals zouden volgens de respondenten meer verstand van zaken hebben; eerdere lezers schreven de recensie meer uit eigen belang volgens de respondenten. Taalintensiteit had invloed op het losse item 'de recensent schreef de recensie om de lezer te informeren'. Volgens de respondenten zouden de recensenten van niet-taalintensieve teksten eerder schrijven om de lezer te informeren dan recensenten van taalintensieve teksten. Er is geen interactie-effect ontdekt tussen taalintensiteit en bron.

Geconcludeerd kan worden dat het voor de attitude ten opzichte van een boek en de koopintentie van de consument niet uitmaakt of een boekrecensie geschreven is door professionele recensenten uit een krant of eerdere lezers. Ook maakt het voor de attitude en de koopintentie niet uit hoeveel taalintensieve woorden recensenten gebruiken. Taalintensiteit en de bron hadden wel invloed op overtuiging. Niet-taalintensieve teksten zorgden voor meer overtuiging dan taalintensieve teksten. Bovendien zorgde het verschil in de bron voor verschillen in overtuigingskracht op de consument.

Inhoudsopgave

H1 Aanleiding van het onderzoek	blz. 5	
H2 Theoretisch kader	blz. 7	
2.1 Anderen beïnvloeden de consument	blz. 7	
2.2 Waarom consumenten belang hechten aan de mening van anderen	blz. 9	
2.3 Overtuiging	blz. 10	
2.4 De eigenschappen van de bron	blz. 11	
2.5 Kenmerken van recensies	blz. 12	
2.6 Schematische weergave van de constructen en probleemstelling	blz. 13	
H3 Vooronderzoek: inhoudsanalyse	blz. 17	
3.1 Methode	blz. 17	
3.2 Resultaten	blz. 20	
3.3 Conclusie	blz. 25	
H4 Methode van het hoofdonderzoek	blz. 27	
4.1 Materiaal	blz. 27	
4.2 Procedure	blz. 28	
4.3 Respondenten	blz. 29	
4.4 Data-analyse	blz. 30	
H5 Resultaten van het hoofdonderzoek	blz. 32	
5.1 Algemeen	blz. 32	
5.2 Overtuigingskracht	blz. 33	
5.3 Attitude	blz. 44	
5.4 Koopintentie	blz. 45	
H6 Conclusie en discussie	blz. 48	
6.1 Conclusie	blz. 48	
6.2 Discussie in context van de literatuur	blz. 48	
6.3 Discussie gebruikte methoden	blz. 49	
6.4 Aanbevelingen voor vervolgonderzoek	blz. 50	
6.5 Aanbevelingen voor praktijk	blz. 52	
Referenties	blz. 53	
Bijlagen	blz. 57	
Bijlage I	Ingevulde tabellen inhoudsanalyse	blz. 58
Bijlage II	Recensies gebruikt tijdens inhoudsanalyse	blz. 83
Bijlage III	Vragenlijst	blz. 124
Bijlage IV	Verschillende versies van de recensies	blz. 137

1. Aanleiding van het onderzoek

Er worden talloze boeken geschreven per jaar. Er komen dan ook legio boeken in de winkels te liggen en er worden er vele verkocht. Niet alleen van bekende schrijvers, maar ook van onbekende auteurs. Dikke en dunne boeken. Verkocht in een winkel of via internet. Maar wat beweegt de consument om juist dat ene boek te kopen?

Het zijn de uitgeverijen die boeken op de markt brengen. Ze worden verkocht via internet, boekenclubs of boekenwinkels. De boekhandel is afhankelijk van vraag en aanbod, net als vele andere markten (Hjorth-Andersen, 2000). Maar tegenwoordig worden er zoveel boeken aangeboden, dat de consument door de bomen het bos niet meer ziet. Een boek moet zich onderscheiden van de rest, het moet opvallen om verkocht te worden.

Dit onderscheid kan gemaakt worden in de waarde die de consument hecht aan de verschillende boeken. Maar hoe weet een consument nu of hij een boek de moeite waard zal vinden voordat hij het gelezen heeft? Wanneer een consument zich aangetrokken voelt tot een titel of een kaft, zal de consument verder gaan kijken. Dit geldt voor een boek dat iemand bekijkt in de winkel, maar ook op internet. De consument zal kijken naar de naam van de schrijver, de prijs en de inhoudsbeschrijving op de achterzijde van het boek (Beekman, 2007). Maar deze punten zeggen weinig over de waarde van het boek voor de consument. De consument kan de waarde van het boek achterhalen aan de hand van boekrecensies. Een consument kan bijvoorbeeld een boekrecensie in een krant tegenkomen, maar ook op internet kijken naar reacties van eerdere lezers op het boek. Deze laatste reacties komen vaak van allerlei mensen die niet professioneel bezig zijn met het lezen van boeken zoals recensenten van een krant dit doen en zelf het boek ook geconsumeerd hebben. Maar hebben beide typen boekrecensies wel effect op de consument? Of doet een consumentenrecensie op internet het beter dan een boekrecensie uit een krant, of juist andersom? De consument kan denken meer overeenkomsten te hebben met eerdere lezers die op internet hun mening geven, dan met de professionele recensenten. Hij zal de eerdere lezers daardoor eerder vertrouwen (Van Wesseem, 2008). Daarentegen kunnen de professionele recensenten veel meer professionaliteit uitstralen. De consument kan denken dat de recensenten in de krant verstand van zaken hebben, omdat het recenseren hun werk is. Zo speelt vertrouwen in de bron een belangrijke rol bij het vormen van een attitude. Ook de kenmerken van de schrijfstijl kunnen een rol spelen bij het effect van de boekrecensie op de attitude (Schellens, 2006). Om duidelijkheid te krijgen over deze vraagstukken, is onderzocht in hoeverre de bron en het stijlkenmerk taalintensiteit de overtuiging, de attitude en de koopintentie van de consument kunnen beïnvloeden. De uitkomsten van het onderzoek kunnen de consument helpen bij het keuzeprocess tijdens de aanschaf van een boek. De resultaten maken duidelijk waar de consument het beste zijn informatie kan zoeken. Bovendien zijn de onderzoeksresultaten ook van belang voor uitgevers. Het onderzoek laat zien waar zij het beste kunnen zorgen dat er een boekrecensie verschijnt.

In dit rapport wordt verslag gedaan van een onderzoek naar de invloed van boekrecensies op overtuiging, attitude en koopintentie van de consument. Er is onderzocht of de bron en taalintensiteit van de boekrecensies invloed hebben op de overtuiging, de attitude en de koopintentie van de consument. In hoofdstuk twee wordt een theoretisch kader geschetst, waarna de onderzoeksvragen voor het voor- en hoofdonderzoek volgen. Hoofdstuk drie beschrijft het onderzoek naar en het antwoord op de onderzoeksvraag van het vooronderzoek. Hoe het

onderzoek naar de hoofdvraag gedaan is, is te lezen in hoofdstuk vier. Hier staan onder andere de doelgroep, de procedure en het meetinstrument van dit onderzoek beschreven. In hoofdstuk vijf zijn de resultaten van de metingen van het hoofdonderzoek te vinden. Uiteindelijk staat in hoofdstuk zes de conclusie en discussie over het onderzoek beschreven.

2. Theoretisch kader

Hebben boekrecensies invloed op het keuzeproses van de consument? Er zijn verschillende theorieën die een antwoord geven op deze vraag. In dit hoofdstuk wordt uitgelegd dat andere mensen invloed kunnen hebben op de consument (§2.1). In paragraaf 2.2 staat beschreven waarom de consument naar anderen kijkt wanneer hij van plan is iets aan te schaffen. Vervolgens wordt ingegaan op het onderwerp overtuiging (§2.3): hoe raakt de consument overtuigd van eerdere lezers of professionele recensenten uit een krant? Paragraaf 2.4 en 2.5 gaan in op de begrippen bron en taalintensiteit. De relatie tussen al deze constructen wordt in paragraaf 2.6 schematisch weergegeven. Ten slotte wordt in de laatste paragraaf (§2.7) een probleemstelling geformuleerd.

2.1 Anderen beïnvloeden de consument

Boekrecensies staan niet voor niets op internet, in kranten en op boekenkaften. Eerdere lezers willen elkaar informeren over de waarde van een boek. Uitgevers proberen hun boek er mee te verkopen en recensenten uit een krant informeren de consument over nieuwe boeken op de markt. Elk van deze boekrecensies kan de consument gebruiken om de waarde van een boek te beoordelen en kan de consument helpen te beslissen of hij het boek moet aanschaffen of niet. Hieronder volgen diverse strategieën over de manier waarop anderen de consument kunnen beïnvloeden aan de hand van boekrecensies.

Word-of-mouth

Volgens Tuk, Verlegh, Smidts en Wigboldus (2009) wordt mond tot mond communicatie gedefinieerd als "communicatie tussen consumenten over producten of diensten." Gelb en Sundaram (2002) definiëren het als "independent information and opinions about marketplace offerings". Volgens Blackwell, Miniard & Engel (2006) delen gebruikers vooral ervaringen over producten of diensten. Mond tot mond reclame is een vorm van mond tot mond communicatie en heeft veel effect op het koopgedrag van de consument (Bone, 1995; Herr et al., 1991; Blackwell, Miniard & Engel, 2006). Dit kan zowel positief als negatief uitpakken voor allerlei producten, zoals boeken. Boekrecensies van eerdere lezers kunnen ook een vorm van mond tot mond communicatie zijn. Hiermee delen eerdere lezers immers hun ervaringen met anderen.

Word-of-mouse

Ook via internet delen mensen hun ondervindingen. Dit gebeurt via consumentenclassificatiesites (Thomas, 2004). Dit soort communicatie via elektronische bronnen als het internet wordt ook wel 'word-of-mouse' genoemd (Gelb & Sundaram, 2002; Blackwell, Miniard & Engel, 2006). Word-of-mouse is nog krachtiger dan mond tot mond communicatie. Immers gaan de ervaringen niet meer alleen via bekenden, maar kan iedere bezoeker van een bepaalde website de ervaringen lezen van eerdere gebruikers van het product of de dienst. De consument hoeft niet meer zijn informatie alleen bij vrienden en kennissen te verzamelen, maar kan bij een veel groter aantal onafhankelijke consumenten informatie halen (Gelb & Sundaram, 2002). De verspreiding van ervaringen gaat om deze reden veel sneller via het internet dan via persoonlijke communicatie. Echter, vaak zijn de meningen die op internet te lezen zijn, afkomstig van mensen met een sterke mening. Gebruikers die meer neutraal over een product denken, zullen eerder hun mening geven wanneer iemand er om vraagt dan het op internet te delen met anderen, beweren Gelb & Sundaram (2002). De

consumentenrecensies op internet zijn volgens Gelb & Sundaram (2002) vaak de uiterste meningen. Maar Bol.com en Wehkamp.nl probeerden de consumenten met een minder sterke mening te overtuigen om hun mening op internet te zetten, door er enige tijd een wedstrijd aan te koppelen. Degene die zijn mening uitte, maakte kans op mooie prijzen. De situatie van 2002 is in dit geval gewijzigd. Het is daarom de vraag of de resultaten van Gelb & Sundaram (2002) ook in de huidige situatie van toepassing zijn.

Volgens Gelb & Sundaram (2002) is er een aantal verschillen tussen mond tot mond communicatie en het zogeheten 'word of mouse'. Zo zouden op internet meer verhalen staan van mensen met een sterke mening, is de informatie op internet anoniemer, waardoor negatieve meningen eerder geuit durven te worden en hebben degenen die de informatie zoeken meer privacy. Als een consument een boek zoekt waar hij zich eigenlijk voor schaamt, dan kan hij voor informatie over het boek gemakkelijker terecht op het internet. Maar de mening die de consument face-to-face van een bekende krijgt, kan veel meer gericht zijn op wat hij wil horen (Gelb & Sundaram, 2002).

Recensenten uit een krant beïnvloeden de consument

De definitie van word-of-mouth van Tuk, Verlegh, Smidts en Wigboldus (2009) slaat niet op de boekrecensies van professionele recensenten. Tuk e.a. (2009) definiëren de term namelijk als "communicatie tussen consumenten". Rennen (2000) definieert journalistiek als "het proces van totstandbrenging van via media openbaar aan te bieden verzamelingen uitspraken over actuele zaken, gericht op het informeren van het publiek". Maar net als bij word-of-mouth kunnen professionele recensenten de consument beïnvloeden met hun uitspraken (Heuvelman & Fennis, 2005). Dit doen de professionals via verschillende strategieën (Heuvelman & Fennis, 2005). Door het boek te vergelijken met eerdere boeken van dezelfde schrijver of juist van een andere schrijver, kan de consument, mits hij de andere boeken kent, beoordelen of de recensent uit de krant betrouwbare informatie geeft. Hoe betrouwbaarder de professionele recensent in de ogen van de consument is, hoe eerder de consument zijn boodschap zal aannemen. Meer hierover is in paragraaf 2.3 te lezen. Een andere strategie die recensenten uit een krant kunnen gebruiken om de consument van zijn boodschap te overtuigen is herhaling (Heuvelman & Fennis, 2005). Uit onderzoek blijkt dat herhaling effectief is (Singh, Linville & Sukhdial, 1995). De consument zal de boodschap van de professionele recensenten eerder aannemen, wanneer zij de kwaliteit van het boek herhalen in de boekrecensies. Ook de persoonlijkheid waarmee recensenten schrijven speelt een rol bij het overtuigen van de consument. Hoewel gewone krantenberichten vaak onpersoonlijk zijn (Dijcks & van Raaij, 2004), geven professionele recensenten in recensies in de krant wel hun mening weer. Dit zorgt er voor dat de boodschap meer effect heeft op de consument dan wanneer deze onpersoonlijk zou zijn (Dijcks & Van Raaij, 2004).

Doelen van recensies

Maar waarom doen zowel professionele recensenten als eerdere lezers moeite om recensies te schrijven? Volgens Jansen, Steehouder & Gijsen (2004) kunnen de schrijvers van recensies verschillende doelen nastreven. Zo kunnen de professionele beoordelaars anderen informeren over nieuwe boeken die op de markt verschijnen en kunnen zij ervoor zorgen dat de mogelijke consument van het boek zijn mening kan vergelijken met de mening van de recensent. Volgens Thomas (2004) willen eerdere lezers hun belevingen delen uit sociale overwegingen. Een ander doel is het adviseren van de consument. Hiermee helpen de recensenten "de lezer met het maken van een keuze uit het totale aanbod" (Jansen, Steehouder & Gijsen, 2004, blz. 261). Door een

advies te geven, hopen de beoordelaars dat de consument het boek aanschafft als het een goed boek is of juist niet koopt wanneer het boek van mindere waarde wordt gevonden.

2.2 Waarom consumenten belang hechten aan de mening van anderen

Maar waarom gaat iemand op zoek naar informatie over de waarde van producten en meningen van anderen? Sommige mensen lopen niet graag risico's. Zij zullen niet snel iets kopen zonder er zeker van te zijn dat het product van goede kwaliteit is. Om de onzekerheid weg te nemen of te verkleinen, zullen zij op zoek gaan naar informatie (Littlejohn & Foss, 2005). Volgens Van Raaij & Antonides (1997) gebruikt de consument informatie op internet om producten en diensten te kunnen evalueren. De consument wil een juiste beoordeling maken. Mensen doen anderen na, wanneer ze het zelf niet helemaal zeker weten (Gabbert et al., 2003). Er wordt hier gesproken over 'informational influence' (Brehm, Kassin & Fein, 2005). Maar er zijn meer theorieën die verklaren waarom de consument bij anderen zoekt naar informatie.

Social validation

Om te bepalen welk gedrag correct is, kijken mensen volgens het 'social validation' principe naar anderen. Er wordt gekeken hoe andere mensen zich gedragen, om te achterhalen wat deze mensen juist gedrag vinden. Gedrag is meer correct als anderen het ook uitvoeren (Cialdini, 2003; Cialdini, et.all, 2003). Of de consument een boek aanschafft, kan dus afhangen van de mening van anderen. De consument zal voor de aanschaf kijken hoe andere mensen over het boek denken. Dit kan hij doen door middel van het lezen van boekrecensies in een krant, of bijvoorbeeld door op internet te zoeken naar de reacties van mensen die het boek al gelezen hebben. In deze boekrecensies staat vaak welk gedrag correct is: het boek lezen, of juist niet. Met name wanneer een directe aanmoediging tot lezen in de boekrecensie staat, zal de consument eerder denken dat het juist is om het boek ook daadwerkelijk te lezen (Cialdini, 2003; Cialdini, et.all, 2003). Dit geldt ook voor een negatieve aanbeveling. Het aantal recensies is evenzeer van belang. Hoe meer mensen bepaald gedrag uitvoeren, hoe eerder de consument denkt dat dat gedrag correct is (Brock & Green, 2005). Hoe meer recensenten zeggen dat een boek goed is, hoe eerder de consument het boek waarschijnlijk zal kopen.

Sociale vergelijkingstheorie

Ook binnen de sociale vergelijkingstheorie staat het gedrag van anderen centraal. Volgens deze theorie kijkt iemand uit onzekerheid naar de medemens. De consument evalueert zijn eigen bekwaamheid en mening door deze te vergelijken met die van anderen (Festinger, 1954; Klein, 1997). Er worden vooral vergelijkingen gedaan met mensen die op de consument zelf lijken (Wheeler, Koestner & Driver 1982). Een consument die een boek wil aanschaffen, zal dus vergelijkingen trekken met een recensent die veel overeenkomsten met hem heeft. Wanneer een recensent schrijft bepaalde boeken gelezen te hebben (bijvoorbeeld van dezelfde schrijver), die de consument ook gelezen heeft, kan dit ervoor zorgen dat de consument deze overeenkomsten ziet. Ditzelfde geldt voor bijvoorbeeld eenzelfde leeftijd tussen de consument en de recensent, eenzelfde woonplaats of hetzelfde geslacht. De sociale vergelijkingstheorie gaat er wel vanuit dat de consument al deels een eigen mening heeft. Uit onzekerheid zoekt de consument vervolgens sociale bevestiging van zijn mening (Klein, 1997). Ondanks dat er al een eigen mening gevormd moet zijn om deze theorie te kunnen toepassen, is hij wel degelijk van toepassing bij het

aanschaffen van een nieuw boek. De mening van de consument kan al gevormd zijn door bijvoorbeeld de titel, de afbeelding(en) op de kaft of de naam van de schrijver Beekman (2007).

2.3 Overtuiging

Als de consument overtuigd is van de waarde van het boek, kan dit voorspellen dat hij het boek ook gaat kopen. Het geloof van de consument en de gevoelens van de consument over het product kunnen attitudes voorspellen. Attitudes kunnen op hun beurt weer koopintenties voorspellen. En volgens verschillende onderzoekers kan het gedrag van een consument voorspeld worden aan de hand van de koopintenties van de consument (Blackwell, Miniard & Engel, 2006; Ajzen (1991). Of attitudes beïnvloed worden, hangt onder andere af van de argumenten die de recensent gebruikt. Een boekrecensie kan overtuigend zijn voor de consument door argumenten te noemen, door kenmerken van de recensie, of door vertrouwen te wekken in de bron.

Argumentatie

Overtuigende informatie kan voor attitudeverandering zorgen (Petty & Cacioppo, 1986). Een consument kan bijvoorbeeld beïnvloed worden door sterke argumenten. Petty & Cacioppo (1986) spreken hier over het Elaboration Likelihood Model (ELM), waarbij de consument de centrale route volgt. Er is onderzoek gedaan naar de overtuiging van vier verschillende typen argumenten (Baesler & Burgoon, 1994; Hoeken, 2001; Hornikx & Hoeken, 2005; Slusher & Anderson, 1996):

- o Anekdotische argumenten, waarin geprobeerd wordt de consument te overtuigen door te vertellen dat het standpunt in een specifiek geval waar is.
- o Causale argumenten, waarin een oorzaak-gevolg-relatie aan moet tonen dat een standpunt klopt.
- o Statistische argumenten, waar de lezer overtuigd moet raken van getallen, doordat er een numerieke samenvatting wordt gegeven van enkele specifieke gebeurtenissen.
- o Autoriteitsargumenten waarbij de consument de mening van een professional te lezen krijgt en op basis van het gezag van deze persoon overtuigd moet raken (Hornikx & Hoeken, 2005).

In dit onderzoek is gekeken naar de autoriteitsargumenten. Deze staan namelijk in verband met de bron (zie §2.4). De anekdotische en causale argumenten zijn meegenomen in de boekrecensies van het hoofdonderzoek. Dit onderzoek gaat niet in op statistische argumenten. Deze treft de consument meestal niet in boekrecensies aan, maar op de buikbandjes (het losse papier om de kaft) van het boek. Op deze buikbandjes worden consumenten overgehaald tot het kopen van het boek, met argumenten als "al 50.000 exemplaren verkocht".

Triggers

Niet alleen sterke argumenten kunnen de consument overtuigen van de waarde van een boek. Ook triggers als het aantal argumenten dat wordt gegeven, de afzender van de tekst en bijvoorbeeld de manier waarop de boodschap is geschreven, kunnen deze rol vervullen. Deze triggers zorgen voor een snelle manier van denken, die vaak tot foute conclusies leidt (Brehm, Kassin & Fein, 2005). Dit komt door een aantal heuristieken die de consument op dat moment gebruikt. Heuristieken zijn simpele regels op basis waarvan iemand een beslissing neemt. Zo zouden experts altijd gelijk hebben, speelt de hoeveelheid argumenten een rol en is de autoriteit van de bron ook van belang. Een consument die door triggers overtuigd raakt van een boodschap, volgt de perifere route van het ELM (Petty & Cacioppo, 1986).

Vertrouwen in de bron

De zoektocht van de consument naar informatie over een product, hangt af van een aantal factoren. Volgens Van Driel & Stokmans (2003) spelen de kenmerken van het product, de omgeving waarin informatie gezocht wordt en de consument zelf een rol. Hoe duurder een product bijvoorbeeld, hoe meer en hoe betrouwbaardere informatie gezocht wordt. Maar ook het vertrouwen in de bron is belangrijk bij de zoektocht naar informatie. Natuurlijk vertrouwt iemand het meest op zijn eigen ervaringen. Maar bij de aanschaf van een boek heeft de consument deze in de meeste gevallen nog niet. De consument is hierdoor afhankelijk van anderen. Als de consument niet kan kiezen of onzeker is, zal hij vertrouwen moeten krijgen in anderen (McKnight & Chervany, 2002). Zoals eerder genoemd is, zijn er boekrecensies op internet te vinden van eerdere lezers en staan in kranten recensies over boeken die geschreven zijn door professionele recensenten. Maar heeft de consument ook vertrouwen in de mening van deze eerdere lezers of professionele recensenten? Het vertrouwen in anderen is belangrijk. Heeft de consument vertrouwen in de schrijver van de boekrecensie, dan zal hij het advies over het boek eerder accepteren dan wanneer de consument geen vertrouwen heeft in de afzender (Wang & Benbasat, 2007). Maar wie wint er meer vertrouwen, de eerdere lezers of de recensenten in de krant? Of worden ze even goed vertrouwd?

Trusting beliefs

Volgens Mayer, Davis & Schoorman (1995) hangt het vertrouwen af van de karaktereigenschappen van een persoon. Wanneer iemand beoordeeld wordt, wordt gekeken naar drie aspecten: competence, benevolence en integrity. Wang & Benbasat (2007) noemen deze drie termen samen 'trusting beliefs'. Competence belief betekent hier hoe de consument denkt dat iemand presteert op een bepaald gebied. Benevolence belief is de inschatting van de consument of de recensent niet uit eigen belang handelt, maar denkt om de consument. En bij integrity belief schat de consument in of de recensent eerlijk is en zich aan beloftes houdt (Mayer, Davis & Schoorman, 1995; Wang & Benbasat, 2007). Deze drie aspecten bepalen of de consument de recensent in de krant en/of op internet vertrouwt. Schrijft een recensent bijvoorbeeld heel slecht Nederlands, dan presteert diegene misschien ook niet goed bij het beoordelen van een Nederlandstalig boek. Bij benevolence belief kan de consument gaan denken of de boekrecensie geschreven is om de consument te informeren of alleen om geld te verdienen. En natuurlijk kan de consument zich afvragen of de informatie in de boekrecensies wel klopt.

2.4 De eigenschappen van de bron

De eigenschappen van recensenten kunnen effect hebben op de overtuiging. Van Wessem (2008) deed onderzoek naar het vertrouwen in de bron van recensies. Respondenten (allen studenten) kregen dezelfde productbeoordelingen te lezen, de ene keer afkomstig van een student, de andere keer afkomstig van een accountmanager uit de organisatie die het product levert. Het onderzoek toonde aan dat de informatie die afkomstig was van de accountmanager lager scoorde op de trusting beliefs. Ook hier geldt, net als bij de sociale vergelijkingstheorie, dat hoe meer overeenkomsten tussen de recensent en de consument er zijn, hoe meer vertrouwen de consument heeft in de recensent. Omdat de recensenten op internet vaak ook consumenten zijn, en de recensenten in kranten professionals zijn, zal de consument volgens deze theorie meer vertrouwen hebben in de eerdere lezers. Deze vertonen immers meer overeenkomsten met elkaar. Echter, Hassanein & Head (2006) spreken dit deels tegen. Volgens hen werkt sociale informatie (waarbij

beschrijvingen en foto's bij de afzender van de informatie worden geplaatst) beter bij producten waarbij de consument weinig risico loopt als hij deze koopt. Het gaat hier om producten waarvan de consument weinig informatie zoekt voordat hij het product aanschaft, zoals boeken (Hassanein & Head, 2006). Omdat op internet vaak alleen een gebruikersnaam of een voornaam bij de boekrecensies staat genoemd, is het moeilijk voor de consument een beeld te schetsen van de eerdere lezer als recensent. Omdat een krant vaak een imago heeft, zal de consument waarschijnlijk een betere beeldvorming bij de krant hebben. Door deze beeldvorming legt de consument eerder verbanden tussen de recensent uit de krant en zichzelf dan tussen zichzelf en een eerdere lezer als recensent waarbij de consument weinig beeld kan schetsen. Informatie waarbij de consument een beeld van de bron kan schetsen, heeft meer invloed op de attitude dan informatie waarbij dit niet kan. Ook de social impact theory strookt met de visie van Hassanein & Head (2006) dat de recensies van bekenden het winnen van recensies die geschreven zijn door eerdere lezers. Volgens de social impact theory hangt sociale invloed namelijk onder andere af van de kracht van de bron. Wanneer de consument denkt dat de schrijver van de boekrecensie bekwaam is, dan zal hij de recensent eerder geloven (Brehm, Kassin & Fein, 2005). Het zou kunnen dat de consument denkt dat een professionele recensent meer bekwaam is dan een eerdere lezer die op internet zijn boekrecensie plaatst, omdat een professionele recensent in het dagelijks leven meer met boeken te maken heeft. De autoriteitsargumenten spelen hier een rol. Wanneer de consument weet dat hij minder kennis heeft dan de recensent, zal hij accepteren dat de recensent een expert is en kan hij overtuigd raken van de standpunten van de recensent (Hornikx & Hoeken, 2005).

2.5 Kenmerken van recensies

Naast het vertrouwen in de bron, zijn er ook kenmerken van de recensies die invloed kunnen hebben op de consument. Zo kunnen zowel de argumenten in een tekst als de stijl waarin de tekst is geschreven de lezers beïnvloeden. Beide kenmerken kunnen er voor zorgen dat de lezer overtuigd raakt van het standpunt van de zender (Braet, 2007).

Taalintensiteit

Taalintensiteit is één van de vele stijlmiddelen. Schellens (2006, blz. 15) definieert dit middel als "formuleringsalternatieven, die een schrijver kan benutten om zijn standpunt kracht bij te zetten". Door deze formuleringsalternatieven heeft de lezer vaak snel door welke positie de schrijver inneemt (Schellens, 2006). Taalintensiteit kan belangstelling en nieuwsgierigheid opwekken bij de consument (Van Riet-Eerden, 2005). De consument blijft dus langer geïnteresseerd in de tekst. Bovendien kan taalintensiteit zorgen voor een betere overtuiging van de tekst. De stijl kan ook functioneren als trigger. De consument zal denken dat de recensent wel gelijk moet hebben, als hij zulke geïntensiveerde teksten schrijft (Hoeken, 1998).

Er zijn verschillende vormen van taalintensiteit. Pander Maat (2004) noemt er vier:

- bijvoeglijke naamwoorden die zelfstandige naamwoorden versterken (een boek = een goed boek)
- voorvoegsels die verwijzen naar graden of kwaliteiten (nieuw = gloednieuw)
- verschillende bijwoorden: die aangeven dat een situatie langer duurt dan verwacht (Bello loopt weg = Bello loopt voordurend weg); die naar plaatsen verwijzen (Toen Bello wegliep = Toen Bello gisteren wegliep); die vooraf gaan aan een getal (er zijn dit jaar 1,98 miljoen

boeken verkocht = er zijn dit jaar bijna 2 miljoen boeken verkocht); die verzwakkingen aangeven (er zijn dit jaar 2 miljoen boeken verkocht = er zijn dit jaar slechts 2 miljoen boeken verkocht); die de graad van zekerheid of waardering aangeven (u kunt het boek kopen = uiteraard kunt u het boek kopen).

- verbindingswoorden (Mijn tantes kochten een boek = Zowel Carry als Karin kocht een boek).

Schellens (2006) voegt daar nog aan toe:

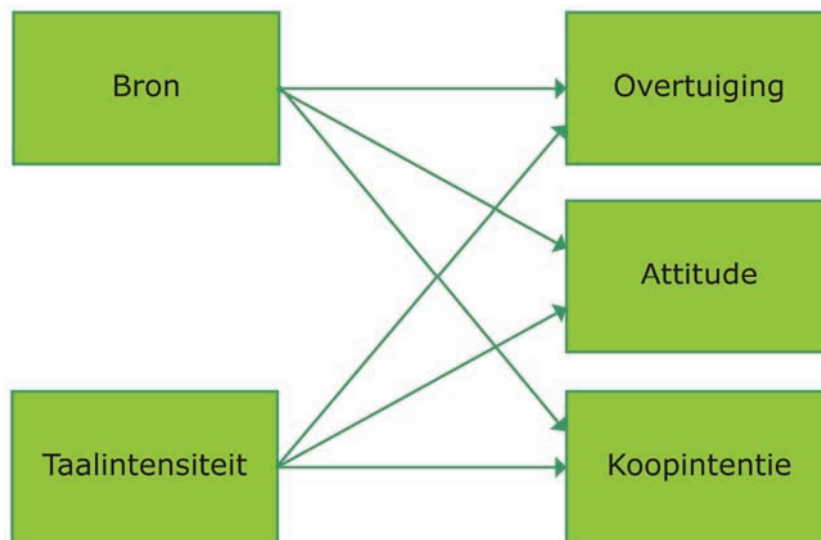
- intensiverende zelfstandige naamwoorden (een lied = een prachtnummer)
- intensiverende werkwoorden (hij komt snel het podium op = hij stormt het podium op)
- intensiverende beeldspraak (twijfelaars overhalen = twijfelaars over de streep trekken)

Taalintensiteit en het effect van geloofwaardigheid van de bron

Volgens Hoeken (1998) spelen de betrouwbaarheid en geloofwaardigheid van de bron een rol bij taalintensiteit. Hoe geloofwaardiger de bron over komt, hoe overtuigender de taalintensivering werkt (Schellens, 2006). Verwachtingen van de consument over de recensent spelen hierbij een rol. De Language Expectancy Theory verklaart volgens Burgoon, Denning & Roberts (2002) hoe de consument denkt over de bron na het vergelijken van de verwachtingen van de consument met de werkelijkheid. Wanneer de verwachtingen over de schrijfstijl van de recensent namelijk niet overeenkomen met de werkelijkheid, kan dat invloed hebben op zijn geloofwaardigheid (Van Riet-Eerden, 2005). Wanneer een recensent voor het lezen van de tekst negatiever ingeschat wordt dan hij in werkelijkheid is, zal de consument de recensent achteraf overwaarderen. Dit werkt ook andersom. Had de consument de recensent vooraf positiever ingeschat dan deze in werkelijkheid is, dan zal de consument de recensent veel negatiever beoordelen dan deze in werkelijkheid is (Burgoon, Denning & Roberts, 2002). Zowel bij eerdere lezers als professionele recensenten is het aan te raden om taalintensief te schrijven. Op deze manier voldoet de professionele recensent aan de verwachtingen van de consument en overstijgt de eerdere lezer deze verwachtingen zelfs (er van uit gaande dat de consument weinig positieve verwachtingen heeft over de schrijfstijl van de eerdere lezer en hoge verwachtingen van de schrijfstijl van de professionele recensent).

2.6 Schematische weergave van de constructen en probleemstelling

De relevante constructen voor dit onderzoek uit paragraaf 2.3, 2.4 en 2.5 zijn schematisch weergegeven in Figuur 1. Taalintensiteit is een relevant construct omdat er nog weinig onderzoek gedaan is naar deze variabele in samenhang met boekrecensies. Er is bovendien met name gekeken naar de overtuigingskracht van taalintensiteit en niet verder onderzocht of taalintensiteit ook de attitude en koopintentie van een consument kan beïnvloeden. Omdat Van Wessem (2008) tijdens zijn onderzoek bronnen gebruikte die niet allemaal van toepassing zijn op boekrecensies, is ook deze variabele meegenomen in dit onderzoek. Aan de hand de schematische weergave en voorgaande theorieën, is hieronder de precieze probleemstelling opgesteld.

Figuur 1: Schematische weergave van de constructen

Onderzoeksvraag van het vooronderzoek

Voordat het hoofdonderzoek gedaan kon worden, is eerst gezocht naar achtergrondinformatie over de inhoud van boekrecensies uit kranten en op internet. Het vooronderzoek is gedaan om te zien of de theorie ook van toepassing was op de twee soorten boekrecensies. Per soort boekrecensie is precies vastgesteld welke elementen er in voorkwamen. Wordt er zowel in een boekrecensie van een eerdere lezer als die van een professionele recensent iets over de kwaliteit van het verhaal verteld?, staat er iets geschreven over de eerdere boeken van de schrijver?, wordt er een interpretatie van de inhoud gemaakt?, enzovoort. De resultaten van de vraag van het vooronderzoek zijn meegenomen bij het opstellen van de vragenlijst voor het hoofdonderzoek. De onderzoeksvraag van het vooronderzoek luidt:

In hoeverre zijn er verschillen en overeenkomsten te vinden tussen de kenmerken van consumentenrecensies op internet en professionele boekrecensies in kranten?

Verwachtingen over het vooronderzoek

Een recensent uit een krant schrijft vaak in een krachtigere stijl dan een eerdere lezer, omdat hij meer formuleringalternatieven gebruikt (Schellens, 2006). Verwacht wordt daarom dat er verschillen zijn als het gaat om taalintensiteit. Bij de overige elementen, zoals de inhoud van de boekrecensie, de onderbouwing van de mening en aandachttrekkers als citaten en actuele gebeurtenissen, zullen verschillen en overeenkomsten zijn. Een professionele recensent zal waarschijnlijk een boekrecensie volgens de 'regels' schrijven, terwijl een eerdere lezer misschien zijn mening in enkele woorden op internet weergeeft. Punten als de inhoudsbeschrijving zal een professionele recensent wel noemen, terwijl een consument alleen kort vertelt wat zijn mening is over het boek. Verwacht werd wel dat beide bronnen hun mening onderbouwen met argumenten.

Hoofdvraag

Volgens het social validation principe en het principe van mond tot mond communicatie kunnen boekrecensies ertoe leiden dat consumenten kunnen inschatten of zij een boek de moeite waard zullen vinden. Maar is dit wel echt zo? Zorgen de boekrecensies voor een onderscheidend karakter,

dat belangrijk is om een boek te verkopen (Leemans, 1994)? En kunnen de meningen van anderen de overtuiging, attitude en koopintentie van de consument ten opzichte van het boek beïnvloeden? Boekrecensies zijn afkomstig van verschillende bronnen. Elk van deze bronnen wil zijn eigen doel bereiken en eigen boodschap overbrengen. Maar heeft de bron ook invloed op de waardebeoordeling van het boek door de consument? En als dit zo is, ligt dit dan alleen aan de afkomst van de boekrecensie, of ook aan de wijze waarop de tekst is geschreven? Hebben krachtigere woorden bijvoorbeeld meer invloed op het keuzeprocess van de consument? De hoofdvraag van dit onderzoek luidt dan ook:

In hoeverre hebben de bron en de taalintensiteit van een boekrecensie invloed op de overtuiging, de attitude en de koopintentie van een consument?

H1. De eerdere lezer die op internet recenseert heeft meer invloed op de overtuiging, de attitude en de koopintentie van de consument dan de professionele recensent uit de krant.

H2. Een taalintensieve tekst heeft meer invloed op de overtuiging, de attitude en de koopintentie van een consument dan een niet-taalintensieve tekst.

H3. Er is geen interactie-effect tussen de taalintensiteit en de bron op de overtuiging, de attitude en de koopintentie van de consument .

Hypothese 1

Een professionele recensent uit een krant zal invloed hebben op de consument. Hij straalt professionaliteit uit. De consument verwacht waarschijnlijk dat de professionele recensent uit de krant verstand van boeken heeft, omdat recenseren zijn werk is. Waarschijnlijk is ook, dat de professionele recensent de boekrecensie zo heeft opgebouwd dat deze aan de professionele criteria voldoet (zie Jansen, Steehouder & Gijsen, 2004). Vooral wanneer argumenten goed onderbouwd zijn, zal de consument overtuigd raken van de tekst. Volgens Hornikx & Hoeken (2005) raakt een consument overtuigd van een expert als hij inziet dat de expert meer kennis heeft. Maar een eerdere lezer als recensent heeft meer invloed op de overtuiging, attitude en koopintentie van de consument. Mensen die op elkaar lijken, zullen eerder overtuigd raken van elkaars mening (Mackie, Worth & Asuncion, 1990). De consument heeft waarschijnlijk meer overeenkomsten met de eerdere lezer dan met de professionele recensent. Hij kan zich hierdoor beter identificeren met de eerdere lezer uit de consumentenrecensie, dan met de professionele recensent en zal daarom de eerdere lezer meer geloven. Deze identificatie zal zorgen voor meer vertrouwen in de eerdere lezer dan in de professionele recensent. Hoe meer vertrouwen de consument in de bron heeft, hoe overtuigender de tekst over zal komen. Uit onderzoek van Van Wesseem (2008) bleek dat de leek als productrecensent meer overtuigde dan een afhankelijke productrecensent die bij de organisatie werkte die het product vervaardigde. Dit organisatielid straalt ook professionaliteit uit, maar ook hier won de leek het van de professional. Verwacht wordt daarom dat het vertrouwen in de eerdere lezer het in dit onderzoek 'wint' van de professionaliteit van de onafhankelijke krantenrecensent.

Hypothese 2

Van taalintensieve woorden is bekend dat ze de lezer van een tekst kunnen overtuigen (Schellens, 2006). Daarom werd verwacht dat een taalintensieve tekst meer invloed zou hebben op de consument dan een tekst die minder taalintensief is.

Hypothese 3

Verwacht werd dat er geen interactie-effect plaats zou vinden tussen de bron en taalintensiteit. Er van uitgaande dat de consument verwacht dat de eerdere lezer weinig taalintensief schrijft omdat hij geen professionele schrijver is, zal een taalintensieve tekst volgens de Language Expectancy Theory (Burgoon, Denning & Roberts, 2002) zorgen voor veel geloofwaardigheid van de bron. Presteert iemand boven verwachting, dan wordt de geloofwaardigheid namelijk vergroot. Een professionele recensent die met een taalintensieve tekst voldoet aan de verwachtingen van een consument is geloofwaardiger dan een professionele recensent die niet taalintensief schrijft en dus niet voldoet aan de verwachtingen van de consument. Bij beide bronnen werd daarom verwacht dat een hoge taalintensiteit voor meer overtuiging zou zorgen dan een lage taalintensiteit. Een interactie-effect zou dus uit blijven.

3. Vooronderzoek: inhoudsanalyse

In dit hoofdstuk is beschreven hoe een inhoudsanalyse is gedaan om antwoord te geven op de onderzoeksvraag van het vooronderzoek. Paragraaf 3.1 gaat in op de methode: het instrument, de procedure en de analyse. Vervolgens zijn de resultaten van de analyse te lezen (§3.2). Een conclusie van de inhoudsanalyse is te vinden in paragraaf 3.3. Hier staat ook beschreven welke elementen meegenomen zijn bij het schrijven van de boekrecensies voor de vragenlijst van het hoofdonderzoek (zie hoofdstuk 4).

3.1 Methode

Om antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvraag van het vooronderzoek, *In hoeverre zijn er verschillen en overeenkomsten te vinden tussen de kenmerken van consumentenrecensies op internet en professionele boekrecensies in kranten?*, is een inhoudsanalyse gedaan.

Het instrument

Er is gekeken naar de verschillen tussen boekrecensies van professionele recensenten in kranten en boekrecensies van eerdere lezers op internet. Bij elke boekrecensie is gekeken of deze bepaalde elementen bevatte. Uit de literatuur kwam naar voren dat verschillende elementen van belang zijn bij recensies. Op basis van deze literatuur is een tabel gemaakt met aspecten die tijdens de inhoudsanalyse bekeken zijn. Niet alle elementen uit de literatuur zijn meegenomen, omdat sommige niet van toepassing waren op de consumentenrecensies op internet. Zo was het noemen van een titel en een schrijver niet van belang, omdat deze in werkelijkheid al boven de beoordeling op internet staan. Er is uiteindelijk een tabel ontstaan waar alle belangrijke elementen zijn opgenomen.

Onderstaande elementen kwamen naar voren uit de literatuur en zijn opgenomen in de tabel voor de inhoudsanalyse (zie bijlage I voor de ingevulde tabellen):

Naam van de beoordelaar aanwezig: wanneer een recensie anoniem is, durft de beoordelaar beter zijn mening te uiten dan wanneer zijn naam is vermeld (Gelb & Sundaram, 2002). Tijdens deze inhoudsanalyse is gekeken of er een naam van de recensent genoemd is bij de boekrecensie. Alleen namen waarvan gedacht werd dat het een bestaande of realistische voor- en/of achternaam was, zijn opgenomen in de tabel. Profielnamen als 'booklover21' werden niet gezien als echte naam. Deze profielnamen gaven namelijk geen informatie weer over de recensent waardoor hij in de anonimiteit bleef.

Beoordelaar is een krant: elke krant trekt andere mensen aan. En elke krant heeft een ander imago (Bakker & Scholten, 2005). Deze imagoverschillen zouden invloed kunnen hebben op de geloofwaardigheid van de boekrecensies afkomstig uit kranten. Volgens Bakker & Scholten (2005) zijn De Telegraaf en Algemeen Dagblad populaire kranten, terwijl NRC Handelsblad, de Volkskrant en Trouw kwaliteitskranten zijn. Het verschil ligt in de verhouding aangeboden informatie en amusement. Dit imago kan ook iets zeggen over de kwaliteit van de boekrecensies. Er is daarom bij elke beoordeelde boekrecensie uit een krant gekeken uit welke krant de boekrecensie afkomstig was.

Inhoud: in een boekrecensie wordt de inhoud van een boek beschreven (Jansen, Steehouder & Gijsen, 2004). Omdat de inhoud van het boek vaak al bij de beschrijving van het boek op internet staat, werd vooraf aan de inhoudsanalyse verwacht dat in de onderzochte consumentenrecensies weinig tot geen inhoudsbeschrijvingen voorkwamen. Er is bij dit element gekeken naar een beschrijving van de inhoud van het verhaal en niet alleen naar de onderwerpen die in het boek voorkomen. Een zin als *Het boek gaat over een ontvoering* zegt alleen iets over het onderwerp van het boek en niet veel over de inhoud. Bovendien is hier puur gekeken naar een inhoudsbeschrijving die het verhaal weergeeft om te vertellen waar het boek over gaat en geen inhoudsbeschrijving als versterking van argumentatie.

Argumenten: volgens Jansen, Steehouder & Gijsen (2004) dienen in elke recensie argumenten te worden gegeven om de mening te onderbouwen. Omdat professionele recensenten uit kranten vaak geleerd hebben aan welke eisen een recensie moet voldoen, werd vooraf aan deze analyse verwacht dat de professionele recensies uit kranten veel onderbouwingen bevatten. Naar verwachting is dit bij consumentenrecensies op internet minder het geval, omdat deze groep vaak kortere boekrecensies schrijft. Tijdens de inhoudsanalyse is gekeken of in beide typen boekrecensies argumenten voorkwamen, die de mening van de recensenten onderbouwden.

Voorbeelden uit het boek: voorbeelden uit het verhaal kunnen argumenten versterken (Jansen, Steehouder & Gijsen, 2004). Er is daarom gekeken of de recensenten vooraf aan hun mening of daarna ook met voorbeelden kwamen. Er is hier gelet op beschrijvingen van gebeurtenissen of karaktereigenschappen van de personages uit het verhaal, die de mening van recensenten verklaarden. Citaten vielen niet onder deze voorbeelden; het gaat hier namelijk om beschrijvingen van het verhaal, niet om letterlijke overname van de tekst. In tegenstelling tot het element 'inhoud', is hier gekeken naar voorbeelden uit het boek die argumenten versterken.

Verwijzingen naar eerdere boeken van de schrijver: om een vergelijking te maken met het huidige boek, beschrijven recensenten soms eerdere ervaringen met boeken van de schrijver. Deze ervaringen kunnen als reden dienen om het boek positief of negatief te beoordelen. Bovendien kunnen ze zorgen voor meer vertrouwen in de recensenten wanneer de consument ook eerdere ervaringen heeft met de schrijver (Festinger, 1954). Tijdens de analyse is er op gelet of titels van andere boeken en woorden als 'eerdere boeken van de schrijver' voorkwamen in de boekrecensies.

Negatieve en positieve beoordelingen: er is gekeken of boekrecensies alleen positief of alleen negatief van aard waren, of dat er zowel positieve als negatieve beoordelingen over het boek zijn gegeven. Dit is gedaan door naar de toon van de tekst te kijken. Er is gelet op negatieve en positieve woorden, maar ook op de context van de woorden. Het woord 'verrassend' kan namelijk positief of negatief van aard zijn. Wanneer in de context staat dat het verhaal mooi is, er bijvoorbeeld goed is nagedacht over details en dat er een verrassend verband wordt gelegd tussen de karakters uit het boek, kan uit de context opgemaakt worden dat het hier om een positieve mening gaat.

Citaten uit het boek/curieuze details/actuele gebeurtenissen: deze elementen trekken de aandacht van de lezer (Jansen, Steehouder, Gijsen, 2004). Hoe meer aandacht een lezer heeft voor de tekst, hoe beter de boodschap op hem zal overkomen. Citaten uit het boek waren gemakkelijk te herkennen door de aanhalingstekens. Bij actuele gebeurtenissen is niet gekeken of gebeurtenissen

actueel waren op het moment dat de analyse gedaan werd, maar op het moment dat de boekrecensie geschreven werd. Punten als het winnen van een prijs of een verband met een huidige president vielen hieronder. Bij de curieuze details is gelet op opmerkelijke details, die in de meeste boekrecensies niet opgenoemd werden, zoals overeenkomsten tussen de schrijver en het boek of een verklaring van de titel.

Directe aanmoediging tot (niet) lezen: tijdens de analyse is opgevallen dat veel eerdere lezers de consumenten aanmoedigen het boek te lezen (of juist niet). Op het eerste gezicht deden professionele recensenten dit in veel mindere mate. Daarom is dit element tijdens de analyse toegevoegd aan het onderzoek. Er is hierbij gekeken naar zinnen als 'koop het boek' en 'dit boek is echt de moeite waard om te lezen'.

Intensiverende woorden: Om woorden kracht bij te zetten, kan een schrijver intensiverende woorden gebruiken (Schellens, 2006). Deze woorden wekken nieuwsgierigheid op (Van Riet-Eerden, 2005). Dit zorgt voor de aandacht van de consument, waardoor de boodschap van de recensent beter overkomt op de consument. Tijdens de analyse is gelet op intensiverende voorvoegsels, bijvoeglijke naamwoorden, verbindingswoorden, bijwoorden, zelfstandige naamwoorden, werkwoorden en beeldspraak; dit zijn volgens Pander Maat (2004) en Schellens (2006) vormen van taalintensiteit.

De procedure

De boeken die in de recensies beschreven stonden, moesten zowel op internet beoordeeld zijn als een krantenrecensie bevatten, zodat er een vergelijking gemaakt kon worden. De consumentenrecensies zijn gezocht op verschillende sites waar boeken verkocht worden. Door de zoekterm 'online boeken kopen' bij zoekmachine Google in te voeren, kwamen er verschillende verkooppunten naar voren. De bekendste webwinkels zijn hieruit gehaald om boekrecensies te zoeken. Het gaat hier om de sites www.bol.com, www.bruna.nl en www.ako.nl. Achteraf bleken er op de site van Bruna geen consumentenrecensies te staan en bevatte de site van Ako geen recensies van boeken die ook in de kranten beschreven werden. Alleen Bol.com is daarom gebruikt in dit onderzoek.

Allereerst is er op elke website van de zes grootste landelijke kranten gezocht naar boekrecensies. Het gaat hier om de sites van de volgende kranten: De Telegraaf, Volkskrant, Algemeen Dagblad, NRC Handelsblad, Trouw, Reformatorisch Dagblad en Nederlands Dagblad (Bakker & Scholten, 2005). Naast deze bronnen, is er ook gebruik gemaakt van kranten als Het Parool en NRC Next. Er is geen gebruik gemaakt van boekrecensies uit tijdschriften, omdat dit medium een minder brede doelgroep aanspreekt dan de meeste kranten doen. De doelgroep zou dan de resultaten beïnvloed kunnen hebben. Hoewel het Reformatorisch Dagblad ook onder de grootste landelijke kranten valt (Bakker & Scholten, 2005), zijn op de website van deze krant uiteindelijk geen boekrecensies gevonden. De website was namelijk niet toegankelijk zonder wachtwoord. Op de sites van de landelijke kranten is eerst gezocht naar een rubriek 'boeken'; als deze niet gevonden werd, is er gekeken naar een rubriek 'cultuur' of 'entertainment'. Eenmaal in de juiste rubriek, is gezocht naar boekrecensies. Vervolgens is er op de site van Bol.com gezocht naar reviews van eerdere lezers op hetzelfde boek als in de krantenrecensie. Dit is gedaan door de naam van het boek en/of de naam van de auteur in te vullen in de zoekbalk van de website. Waren er zowel op internet als in één van

de landelijke kranten recensies te vinden van hetzelfde boek, dan werden deze meegenomen in de inhoudsanalyse.

Uiteindelijk zijn er 35 boekrecensies gevonden en gebruikt voor de inhoudsanalyse, 14 op internet en 21 in kranten. Deze recensies gingen over de volgende boeken:

Een keukenmeiden roman - Kathryn Stockett (4 recensies)

Snel Geld – Jens Lapidus (4 recensies)

Dieren eten – Jonathan Safran Foer (3 recensies)

De Danskampioen – Petina Gappah (2 recensies)

Stil de tijd – Joke Hermsen (2 recensies)

Hypnose – Lars Kepler (2 recensies)

Dagen van Gras – Philip Huff (2 recensies)

Uitglijers – Joseph Hallinan (2 recensies)

Dorsvloer vol confetti – Franca Treur (8 recensies)

Witte zwanen, zwarte zwanen – Anja Vink (2 recensies)

Wat je niet wilt zien – Steve Mosby (2 recensies)

Levi Andreas – David Pefko (2 recensies)

De recensies over deze boeken zijn te vinden in bijlage II.

Per boekrecensie is er een tabel ingevuld (zie bijlage I). Was een element aanwezig in een boekrecensie, dan is er een vinkje gezet in de tabel. Bij bepaalde elementen zijn opvallende punten opgeschreven, zodat deze resultaten konden verklaren. Uiteindelijk kon er aan de hand van de gemaakte tabellen gezien worden welke elementen in welke boekrecensies aanwezig waren. De verschillen tussen de professionele boekrecensies en de consumentenrecensies op internet kwamen zo naar voren.

Analyse

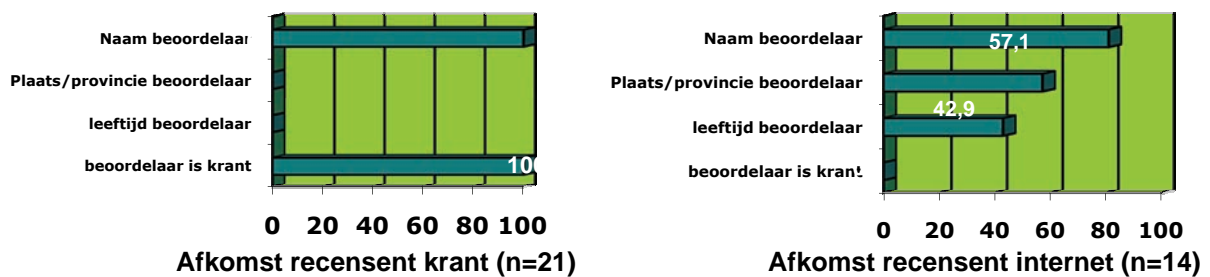
Nadat alle boekrecensies geanalyseerd waren, is per element gekeken hoeveel boekrecensies het betreffende element bevatten. Er is per element een optelsom gemaakt van alle consumentenrecensies op internet die het element bevatten. Dit is ook gedaan met de krantenrecensies. Bij het element intensiverende woorden was dit iets lastiger. Hoe langer een tekst, hoe groter de kans is dat er taalintensieve woorden in voor komen. Omdat krantenrecensies in de meeste gevallen langer waren dan de consumentenrecensies op internet, kloppen de verhoudingen niet om de aantallen met elkaar te vergelijken. Er is daarom gekeken hoeveel krachtige woorden er in hoeveel zinnen voorkwamen. Hiermee is een percentage berekend per boekrecensie. Uiteindelijk is er een gemiddeld percentage berekend van alle krantenrecensies en van alle consumentenrecensies op internet.

3.2 Resultaten

Na de inhoudsanalyse zijn de verschillen tussen de consumentenrecensies en professionele boekrecensies uit een krant naar voren gekomen. De resultaten zijn hieronder per element weergegeven.

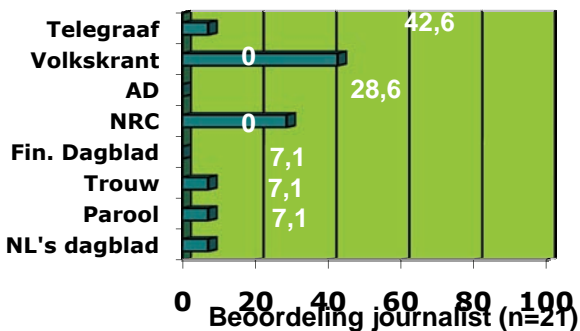
De bron

Opvallend is dat veel eerdere lezers weinig waarde hechtten aan de anonimiteit. 80,9% Van de eerdere lezers noemde een naam bij de boekrecensies. Niet elke eerdere lezer noemde zijn of haar naam. In 17 van de gevallen was dit het geval, de overige drie gebruikte als naam een afkorting zoals MKJD of een internetprofielnaam, als Papierrups of CooleLimbo (bijlage II). Deze afkortingen en internetprofielnamen zijn niet meegeteld, omdat dit soort namen zorgen dat de recensent toch anoniem blijft. In Figuur 2 is te zien dat bij elke krantenrecensie de naam van de beoordelaar aanwezig was.

Figuur 2a en 2b: afkomst van de recensent, weergegeven in percentages.

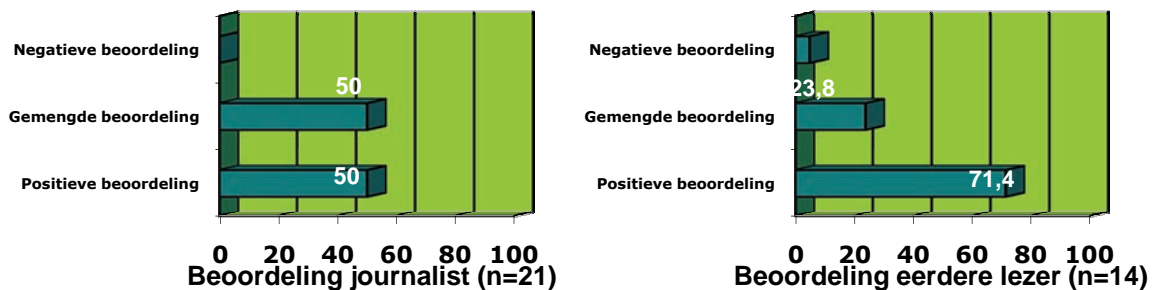
Kijkend naar Figuur 3 is te zien uit welke krant de professionele boekrecensies kwamen. Met name op de website van de Volkskrant waren veel recensies te vinden over boeken die ook door eerdere lezers op Bol.com beschreven waren. Ook het NRC Handelsblad leverde een goede bijdrage.

Figuur 3: afkomst van de krantenrecensie, weergegeven in percentages.

Attitude ten opzichte van het boek

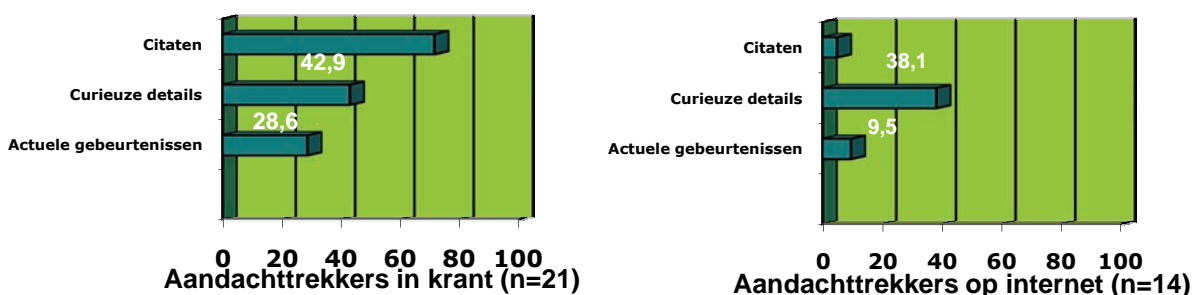
De meeste boekrecensies die werden geanalyseerd kwamen met een positieve conclusie over het boek. HesterT bijvoorbeeld noemde 'snel geld' een "heerlijk spannend boek", Papierrups beschreef 'dieren eten' als "niet eenzijdig" en MKJD schreef "Petina Gappah is dé stem van Zimbabwe. Haar proza is even rauw, schitterend en ontluisterend als het continent" in de recensie over het boek 'De danskampioen' (bijlage II). Eén internetrecensie was negatief over het boek. Wel noemden de schrijvers hierin ook positieve kanten van het boek. Met name de professionele recensenten schreven niet alleen over de positieve kanten van het boek. Zij noemden ook een aantal negatieve aspecten op. De resultaten zijn te zien in Figuur 4.

Figuur 4a en 4b: beoordeling van het boek, weergegeven in percentages.

Aandachttrekkers om te overtuigen

Volgens Jansen, Steehouder & Gijsen (2004) trekken bijzondere details, actuele gebeurtenissen en citaten uit het boek de aandacht van de lezer of houden deze aandacht vast. In Figuur 5 is te zien dat professionele recensenten uit een krant meer gebruik maakten van deze aandachttrekkers. Met name citaten gebruikten zij veel meer dan de eerdere lezers. Of dit komt door de professionaliteit van de recensenten uit een krant is moeilijk te zeggen. Het kan natuurlijk ook zo zijn dat de eerdere lezers minder aandachttrekkers gebruikten omdat hun teksten in de meeste gevallen korter zijn dan die van de professionele recensenten. Actuele gebeurtenissen en curieuze details werden ook gebruikt om de aandacht te trekken in de geanalyseerde boekrecensies. In 'Wordt toch woordvoerder van jezelf' werd bijvoorbeeld een verklaring van de titel gegeven en Ineke van Bronswijk vond dat het boek 'een keukenmeidenroman' past binnen het "Obama-tijdperk" (bijlage II).

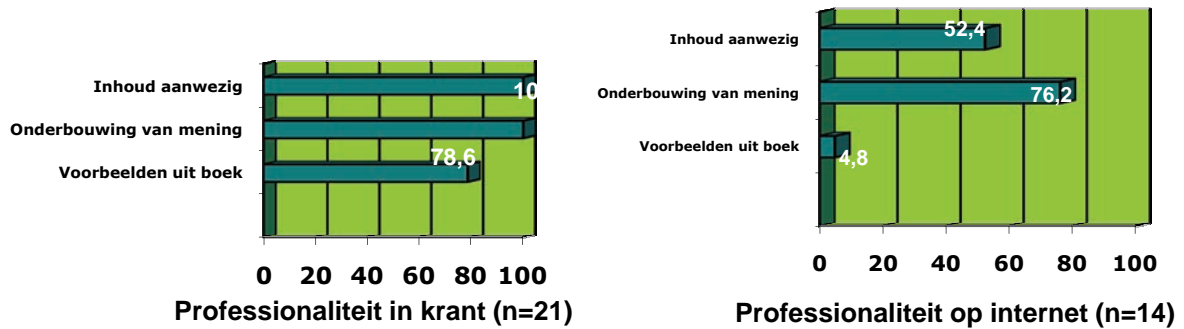

Figuur 5a en 5b: percentage aandachttrekkers in de boekrecensie

Professionaliteit om te overtuigen

Het beschrijven van de inhoud van het boek en het onderbouwen van de mening, zowel met argumenten als voorbeelden uit het boek zijn volgens Jansen, Steehouder & Gijsen (2004) belangrijke punten in een recensie. In Figuur 6 is te zien dat in alle boekrecensies uit kranten de inhoud besproken werd en dat de schrijver zijn mening onderbouwde met argumenten. Elf van de veertien geanalyseerde boekrecensies bevatten ook voorbeelden uit het boek. Sebastiaan Kort schreef over Pefko in 'Wordt toch woordvoerder van jezelf' "...dat hij prima dialogen schrijft en de periferie van de overmoedige klaplopers rondom Levi mooi schetst. Zo duikt er een blaaskaak op

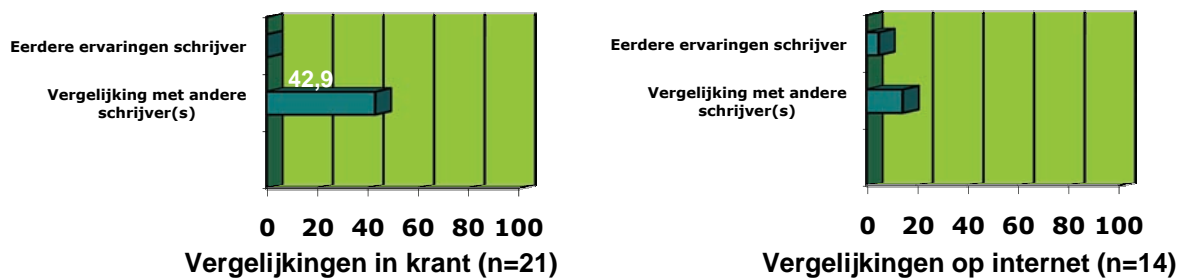
die verklaart 'zijn kleren in London te kopen'. Slim, dat 'London' in plaats van 'Londen', want zo weet je als lezer meteen met welk soort personage je van doen hebt" (bijlage II). Niet alle eerdere lezers wisten waarschijnlijk dat een goede recensie deze punten moet bevatten. Net iets meer dan de helft van de eerdere lezers beschreef de inhoud van het boek in zijn tekst. Voorbeelden uit het boek werden maar gebruikt in één van de twintig consumentenrecensies. Wel onderbouwde de meerderheid zijn mening met argumenten.

Figuur 6a en 6b: percentage aanwezige professionele elementen in de boekrecensies.

Vergelijking met schrijvers

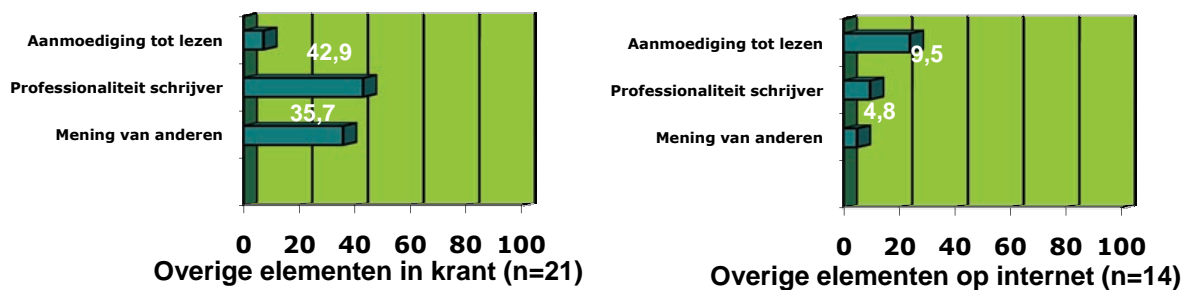
Eerdere ervaringen met een schrijver zijn weinig besproken in de geanalyseerde boekrecensies, zoals te zien is in Figuur 7. Dit bleek niet gek te zijn, omdat de helft van boekenschrijvers beschreven werd als debutant. Zo sprak professionele recensent Maarten Moll in 'Goed boek, geen Larsson' over "de debuutthriller van Lars Kepler" en Ewout Kieft in 'Onverstoorbaar kuieren aan de horizon' over "de debuutroman van Philip Huff". Alleen in de boekrecensies over Mosby werd geschreven dat hij al eerder twee boeken heeft geschreven (bijlage II). Bij de overige vijf boekrecensies was niet aangegeven of de schrijver zijn debuut maakte of niet. In een aantal recensies werd het boek ook vergeleken met andere boeken en/of schrijvers. Over schrijfster Franca Treur staat in de boekrecensie 'Niemand om te bedanken' bijvoorbeeld geschreven: "Met haar boek past ze in de bijna voorbij gewaande orthodox-protestantse schrijverstraditie van Jan Wolkers, Maarten 't Hart en Jan Siebelink, maar dan zonder de afkeer van het geloof" (bijlage II). De professionele recensenten uit de krant legden vaker vergelijkingen met andere schrijver dan de eerdere lezers.

Figuur 7a en 7b: percentage boekrecensies waarin een vergelijking met de eerdere schrijver stond beschreven.

Overige elementen

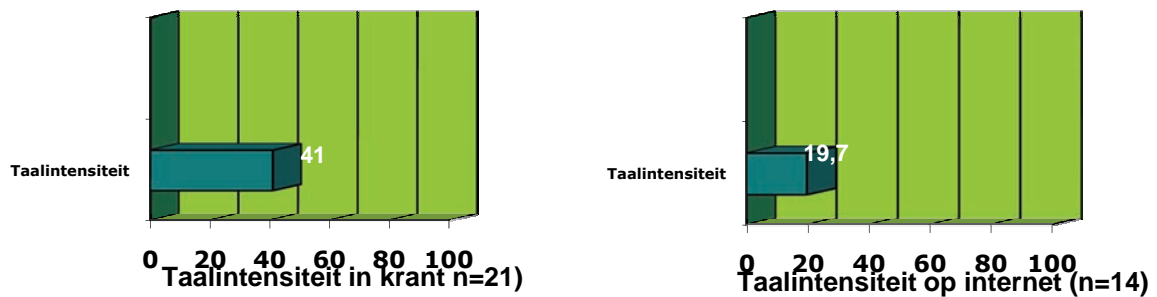
Tijdens de analyse kwamen er verschillende elementen naar voren die niet in de literatuur beschreven werden als noodzakelijk. In Figuur 8 is te zien dat sommige van deze elementen wel door meerdere recensenten opgenomen werden in hun boekrecensie. Hoewel de eerdere lezers de lezer van de recensies meer aanmoedigden om een boek ook daadwerkelijk te gaan lezen, beschreven meer recensenten uit een krant de professionaliteit van de schrijver, om zo te laten zien dat het boek de moeite waard was om gelezen te worden. Zo zei eerdere lezer Franka in 'Adembenemend!' "Lezen dit boek" over het boek 'Snel Geld' en professionele recensent Wim Bossema vertelde over de prijs die schrijfster Gappah won, om zo haar kwaliteit aan te tonen. In 'zwarte zwanen in troebel water' vertelde Aleid Truijens dat schrijfster Anja Vink tien jaar onderzoek heeft gedaan (bijlage II). Vijf recensenten uit een krant en één eerdere lezer gingen in op de mening van anderen, om zo naar hun eigen conclusie toe te werken.

Figuur 8a en 8b: percentage overige elementen die voorkwamen in de boekrecensies.

Taalintensiteit

Na de inhoudsanalyse kan opgemerkt worden dat professionele recensenten uit een krant veel meer woorden gebruikten om hun tekst kracht bij te zetten, dan eerdere lezers in consumentenrecensies op internet. Zo werd er in de boekrecensie van Wim Bossema over 'De Danskampioen' gesproken over "het dwaze verhaal" in plaats van 'het verhaal', had Robert Gooijer in de boekrecensie over 'Snel Geld' het over "sociale couleur locale" en "stadspaupers" en noemde Maarten Moll Lars Kepler een "Zweedse thrillersensatie" in zijn recensie over 'Hypnose' (bijlage II). De eerdere lezer sprak daarentegen met veel minder gestileerde woorden; al deden een paar eerdere lezers dit wel: Natascha had het in 'Oei, oei!' over "een keiharde huurling en studentikoze drugsdealers" en Fenice sprak over een "rollercoaster van onverwachte wendingen" in haar boekrecensie over 'Hypnose' (bijlage II). De meesten spraken echter minder taalintensief en hadden het over "het onderzoek" (CooleLimbo in Hilarisch, Onthullend, Verhelderend, een must voor politiek betrokkene), "het boek" (Santiago in Opgroeien op het Zeeuwse platteland) en "een aanrader" (Franciscus in 'Wat een prachtige essaybundel!') (bijlage II). Uiteindelijk werd in meer van de zinnen in de krantenrecensies taalintensieve woorden gebruikt dan bij de consumentenrecensies op internet het geval was (zie figuur 9).

Figuur 9a en 9b: percentage taalintensieve woorden die voorkwamen in de boekrecensies.

3.3 Conclusie

Aan het begin van deze inhoudsanalyse werd de onderzoeksvraag van het vooronderzoek gesteld:

In hoeverre zijn er verschillen en overeenkomsten te vinden tussen de kenmerken van consumentenrecensies op internet en professionele boekrecensies in de kranten?

Uit de resultaten kwam naar voren dat professionele recensenten uit een krant meer gebruik maakten van krachtige woorden in hun boekrecensies dan dat de eerdere lezers dit deden. Volgens Schellens (2006) zouden professionele recensenten meer formuleringalternatieven gebruiken. Dit klopt.

Ook tussen de overige elementen in de boekrecensies van de eerdere lezers en de recensenten uit een krant zijn verschillen gevonden. Geconcludeerd kan worden dat recensenten uit een krant vaak meer elementen in hun boekrecensies opnamen die volgens de onderzoeksliteratuur ook in de tekst moesten staan. Het gaat hier om de elementen 'beschrijving van de inhoud' en 'onderbouwing van de mening'. Ook als gekeken werd naar het trekken van de aandacht van de lezer aan de hand van citaten, deden de professionele recensenten dit in grotere mate dan de eerdere lezers. Eerdere lezers zorgden echter weer voor een beter beeld van zichzelf, door hun leeftijd en plaatsnaam bij de boekrecensie te zetten.

Overeenkomsten waren er ook tussen de boekrecensies van beide bronnen. Zo noemden zowel de eerdere lezers als de professionele recensenten uit een krant in de meeste gevallen hun naam bij de boekrecensies, vertelden ze bijna over alle beoordeelde boeken iets positiefs en onderbouwden de meeste recensenten hun mening met argumenten. Eerdere ervaringen met de schrijver werden door zowel de eerdere lezers als de professionals uit een krant weinig vermeld.

De belangrijkste verschillen en overeenkomsten tussen beide soorten boekrecensies uit de inhoudsanalyse zijn meegenomen bij het maken van de boekrecensies in de vragenlijst voor het hoofdonderzoek. Hieronder is weergegeven welke elementen wel en niet zijn opgenomen in de boekrecensies voor het hoofdonderzoek:

De bron

Het grootste deel van de boekrecensies dat onderzocht is, is gevonden in de Volkskrant. Dit strookt met de verwachting dat de Volkskrant een culturele krant is. Bij de boekrecensies van professionals in de vragenlijst van het hoofdonderzoek is daarom gezet dat deze afkomstig zijn uit de Volkskrant. Bij de boekrecensies van de eerdere lezers werden de naam, de plaats en de

leeftijdscategorie genoemd, omdat deze elementen in veel gevallen van de onderzochte boekrecensies ook aanwezig waren.

Mening van de recensent

Omdat in bijna alle geanalyseerde boekrecensies een positieve mening is genoemd, is er voor gekozen om in de boekrecensies in de vragenlijst ook een positieve mening weer te geven.

Overtuiging

Het merendeel van de recensenten uit de onderzochte boekrecensies maakte geen gebruik van curieuze details en actuele gebeurtenissen om de aandacht van de lezer te trekken. Het merendeel van de eerdere lezers als recensent maakte ook geen gebruik van citaten en voorbeelden uit het boek. Om deze reden zijn deze aandachttrekkers niet opgenomen in de boekrecensies van het hoofdonderzoek. Wel is de beschrijving van de inhoud en de onderbouwing van de mening meegenomen in de boekrecensies van het hoofdonderzoek, omdat deze in veel gevallen voorkwamen bij de geanalyseerde boekrecensies uit de inhoudsanalyse.

Vergelijking met schrijvers

Omdat maar een summier aantal recensenten een vergelijking maakte met een andere schrijver en een nog kleiner deel recensenten eerdere ervaringen met de schrijver van het boek beschreef in de boekrecensies, zijn deze elementen niet opgenomen in de boekrecensies van de vragenlijst van het hoofdonderzoek.

Overige elementen

Een klein aantal onderzochte boekrecensies bevatte een verklaring van de professionaliteit van de schrijver van het boek en de mening van anderen. Daarom zijn deze elementen niet meegenomen in de boekrecensies van de vragenlijst voor het hoofdonderzoek.

Taalintensiteit

De analyse naar het element taalintensiteit liet zien dat ook in het geval van deze specifieke casus (boekrecensies) verschil is te zien in taalintensiteit tussen de bronnen eerdere lezer en professionele recensent. De professional schreef veel taalintensiever dan de eerdere lezer, zoals verwacht. In het hoofdonderzoek zijn zowel taalintensieve als niet-taalintensieve recensies opgenomen, om te zien of het verschil in taalintensiteit invloed had op de overtuiging, attitude en koopintentie van de consument, ook wanneer er gevarieerd werd in de bron.

4. Methode van het hoofdonderzoek

Nadat in hoofdstuk drie de onderzoeksvraag van het vooronderzoek is onderzocht, is in dit hoofdstuk te lezen hoe een antwoord is gevonden op de hoofdvraag. Als eerste is beschreven met welk instrument de overtuiging, attitude en koopintentie van welke respondenten is gemeten en hoe de onderzoekster te werk is gegaan (§4.1, 4.2 en 4.2). In paragraaf 4.4 is te lezen welke analyses gedaan zijn om aan de hand van de data antwoord te kunnen geven op de hoofdvraag van dit onderzoek die gesteld is in paragraaf 2.6.

4.1 Materiaal

Het instrument

Om te zien of de bron en de taalintensiteit van boekrecensies invloed hebben op de overtuiging, attitude en koopintentie van de respondenten, is een vragenlijst opgesteld (zie bijlage III). Er is gebruik gemaakt van een 2 (bron: eerdere lezer versus professionele recensent) x 2 (taalintensiteit: hoog versus laag) design. De vragenlijst moest weergeven of de onafhankelijke variabelen bron en taalintensiteit invloed hadden op de afhankelijke variabelen overtuiging, attitude en koopintentie. De overtuiging is verdeeld in de variabele 'identificatie met de bron', 'competence belief', 'integrity belief' en 'benevolence belief'. Om het integrity belief te meten moesten de respondenten aan de hand van een Likert Scale aangeven of zij het eens waren met stellingen als 'de recensent is eerlijk', 'de recensent weet waar hij over praat' en 'de mening van de recensent komt geloofwaardig over'. Het benevolence belief werd gemeten aan de hand van stellingen als 'de recensent schreef de recensie om mij te informeren' en 'de recensent schreef de recensie zodat er meer boeken verkocht zouden worden'. Het competence belief is gemeten aan de hand van de items 'de recensent komt over als iemand die verstand van zaken heeft' en 'de recensent weet waar hij/zij over praat'. Deze stellingen zijn gebaseerd op literatuur uit hoofdstuk twee van dit onderzoeksverslag (Mayer, Davis & Schoorman, 1995; Wang & Benbasat, 2007; Van Wesseem, 2008). Om te kunnen meten of de respondenten zich meer konden identificeren met de professionele recensent uit de krant of juist met de eerdere lezer, is de respondenten gevraagd hun mening te geven op stellingen als 'ik heb veel overeenkomsten met de recensent' en 'de recensent is eenzelfde persoon als ik'. De attitude ten opzichte van het boek is gemeten aan de hand van items als 'dit boek is spannend/saai', 'dit boek is vermoeiend/ontspannend', en 'dit boek is goed/slecht'. Beweringen als 'ik ben van plan dit boek te gaan kopen' en 'ik ren straks meteen naar de boekhandel om het boek aan te schaffen' moesten de koopintentie naar voren brengen. Deze stellingen zijn gebaseerd op literatuur van Francis, Eccles, en anderen (2004). Al deze stellingen konden de respondenten beantwoorden aan de hand van een 7-punts Likert Scale (Likert, 1932; Mueller, 1986). De attitude ten opzichte van het boek is gemeten aan de hand van een semantic differential scale (Fabrigar, Krosnick & MacDougall, 2005). Er is een multiple-item meting gebruikt, omdat door een single-item meting veel afwijkingen in de data kunnen ontstaan (Brock & Green, 2005).

Nadat de vragenlijst ontwikkeld was, is deze gepretest. Vijf respondenten kregen een papieren versie van de enquête. Tijdens het invullen moesten zij spelfouten noteren. Ook bij onduidelijk geformuleerde vragen moest een opmerking gezet worden. Aan de hand van deze informatie is de vragenlijst verbeterd: de aanspreekvorm is van je in u veranderd en bij de stelling 'voordat ik een boek koop, kijk ik naar de mening van andere lezers', is toegevoegd dat het om het gebruik van internet ging.

Boekrecensies

In de vragenlijst is gebruik gemaakt van de beschrijving van vijf spannende boeken. Dit is volgens marktonderzoek het meest gelezen genre (Stichting Marktonderzoek Boekenvak, 2008). Al zou er gekozen zijn voor een genre dat door weinig mensen leuk gevonden wordt, zou er ook weinig bruikbare data uit het onderzoek naar voren zijn gekomen. Respondenten zullen namelijk niet snel een recensie zoeken van een boek waarvan het genre hen niet aanspreekt. Omdat recensies van bekende boeken de resultaten van het onderzoek konden beïnvloeden, is er voor gekozen om recensies van verzonnen boeken te gebruiken tijdens het onderzoek. Per versie van de vragenlijst verschilde elke boekrecensie in bron en taalintensiteit:

1. Vragenlijst A: deze groep kreeg een boekrecensie te zien waarin duidelijk was dat de afzender een eerdere lezer was en waarin de taalintensiteit laag was.
2. Vragenlijst B: deze groep kreeg een boekrecensie te zien waarin duidelijk was dat de afzender een eerdere lezer was en waarin de taalintensiteit hoog was.
3. Vragenlijst C: deze groep kreeg een boekrecensie te zien waarin duidelijk was dat de afzender een professionele recensent uit een krant was en waarin de taalintensiteit hoog was.
4. Vragenlijst D: deze groep kreeg een boekrecensie te zien waarin duidelijk was dat de afzender een professionele recensent uit een krant was en waarin de taalintensiteit laag was.

De verschillende vormen van de boekrecensies zijn te vinden in bijlage IV.

Er is gekozen bij de versies met de professionele recensent als bron om hier telkens de Volkskrant als bron te gebruiken. Dit is gedaan omdat tijdens het vooronderzoek bleek dat verreweg de meeste boekrecensies in de Volkskrant gevonden werden. Bij de versies die de eerdere lezer als recensent hadden is een naam gegeven aan deze recensenten aan de hand van een lijst met meest voorkomende voor- (Sociale Verzekeringsbank, datum onbekend) en achternamen (Genealogie Online, datum onbekend) in Nederland. Om verschil in taalintensiteit te krijgen bij de recensies, bevat iedere intensieve versie van de boekrecensie twee bijwoorden, negen intensiverende bijvoeglijke naamwoorden, één intensiverend zelfstandig naamwoord en één intensiverend werkwoord. De niet-intensieve versie van de boekrecensie bevatte deze intensiveerders niet. Zo wordt er in de niet-intensieve versies gesproken over 'het boek' en in de intensieve versies over 'het fascinerende boek'. 'Het leest snel' uit de niet-taalintensieve versies is vervangen door 'Je vliegt over de woorden heen' in de taalintensieve versies en 'hij heeft hier geen zin in' wordt geïntensiveerd door 'hij heeft hier absoluut geen zin in'. De intensiveerders zijn daar geplaatst waar ze iets toevoegden aan de tekst. Geprobeerd is om zoveel mogelijk intensiveerders in de tekst te plaatsen, maar wel zo dat iedere recensie een gelijk aantal intensiverende woorden bevatte. Bovendien is getracht om de intensiveerders zo veel mogelijk over de tekst te verspreiden, zodat de hele boekrecensie intensief was en niet alleen het begin of het einde.

4.2 Procedure

Respondenten zijn benaderd via een digitale brief. Hierin stond een link naar de vragenlijst. De respondenten kregen via de website www.thesis-tools.com aselect een versie toegewezen. Naast vragen over de demografie van de respondenten, ging de vragenlijst in op hun leesgedrag. Uiteindelijk kregen de respondenten boekrecensies te lezen. Voor het onderzoek was het belangrijk dat de respondenten zich aangetrokken voelden tot het genre van de boeken die gebruikt zijn in de recensies. Daarom is vooraf gevraagd welke genres de respondenten aanspraken.

Na de vragen over de demografie en het leesgedrag, stonden er meerdere boekrecensies in de vragenlijst. Omdat bij één recensie ook de inhoud van het boek van invloed kon zijn op de antwoorden van de respondenten, kreeg iedere deelnemer van het onderzoek uiteindelijk vijf boekrecensies te lezen. Per recensie volgde een aantal stellingen die weergegeven waren in een Likert Scale. Iedere schaal bestond uit zeven hokjes waar de respondenten hun mening ten opzichte van de stelling konden geven. Bij elke stelling moesten de respondenten aangeven of zij het er totaal mee eens of mee oneens waren. De stellingen moesten achtereenvolgens informatie geven over integrity belief, competence belief en benevolence belief. Verder gingen de stellingen over de identificatie met de bron en de koopintentie van de consument. De attitude werd niet gemeten aan de hand van stellingen. Respondenten moesten hier telkens kiezen tussen twee eigenschappen over het boek uit de recensie: 'Het boek is goed/slecht', 'Het boek is waardevol/waardeloos', et cetera. Ook de attitudemeting bestond steeds uit zeven hokjes waarmee de respondenten hun mening konden aangeven. Als laatste kregen de respondenten de vraag welke krant zij regelmatig lezen. Nadat de respondenten de vragenlijst hadden ingevuld, zijn de resultaten gekopieerd in een databestand van het programma SPSS.

4.3 Respondenten

Respondenten zijn benaderd via e-mail. Er is een e-mailbericht verzonden naar alle contactpersonen van de onderzoekster en studenten van de opleiding communicatiewetenschap aan de Universiteit Twente. Om een groot aantal respondenten te kunnen benaderen, is tevens aan de contactpersonen gevraagd of zij de e-mail naar bekenden wilden doorsturen, in de hoop dat er een sneeuwbaaleffect ontstond (Faugier & Sargeant, 1997). 306 Personen verleenden hun medewerking aan dit onderzoek. Niet iedereen gaf antwoord op alle vragen, waardoor de resultaten van uiteindelijk 210 respondenten gebruikt werden voor de analyse. De gegevens over de respondenten per versie van de vragenlijst zijn weergegeven in Tabel 1. Iedereen werkte vrijwillig mee aan het onderzoek. Respondenten kwamen met name uit Noord-Holland (73,8%) en Overijssel (10,0 %). Overige respondenten kwamen uit heel Nederland, behalve de provincies Zeeland en Drenthe. Een klein aantal respondenten is woonachtig in het buitenland (2,4 %).

Tabel 1: Demografische gegevens van de respondenten, per versie van de vragenlijst (n=210).

Vragenlijst	Aantal respondenten	Percentage mannen	Percentage vrouwen	Leeftijdsgrenzen	Gemiddelde leeftijd
A	56	41,1	58,9	15-60 jaar	34,93 (SD= 13,07)
B	51	29,4	70,6	20-62 jaar	33,12 (SD= 12,70)
C	53	39,6	60,4	17-73 jaar	34,75 (SD= 13,41)
D	50	38,8	61,2	21-65 jaar	34,22 (SD= 13,98)
Totaal	210	37,8	62,2	15-73 jaar	34,28 jaar (SD= 13,22)

4.4 Data-analyse

Nadat alle data binnen waren, kon gestart worden met de analyse. In deze paragraaf is te lezen hoe de analyse van de data gedaan is.

Omschalen

Omdat een aantal vragen negatief geformuleerd was ten opzichte van de meeste vragen, zijn deze vragen allereerst omgeschaald. Het gaat hier om de stellingen 'de recensent overdrijft', 'de recensent schreef de recensie uit eigenbelang', 'de recensent schreef de recensie zodat er meer boeken verkocht zouden worden', 'de informatie in deze tekst is onbetrouwbaar', 'de recensent is een heel ander type dan ik', 'ik verwacht niet dat ik dit boek ga aanschaffen', 'dit boek is vermoeiend/ontspannend' en 'dit boek is waardeloos/waardevol'.

Constructen

Tijdens de analyse zijn de items uit de vragenlijst verdeeld onder constructen. Er is een betrouwbaarheidsanalyse uitgevoerd, om te kijken of de volgende constructen betrouwbaar zijn:

Identificatie met de bron: identificatie met de bron werd gemeten met de items 'ik kan me vergelijken met de recensent', 'de recensent is een zelfde persoon als ik', 'de recensent is een heel ander type dan ik' en 'ik heb veel overeenkomsten met de recensent'. Deze vier items vormden een betrouwbare schaal per boekrecensie (zie Tabel 2). Ook alle vijf boekrecensies bij elkaar genomen zorgden voor een betrouwbaar construct (zie Tabel 2).

Competence belief: het construct competence belief werd gevormd door de items 'de recensent komt over als iemand die verstand van zaken heeft' en 'de recensent weet waar hij/zij over praat'. Deze twee items leverden een betrouwbaar construct op per boekrecensie; dit gold ook voor de vijf boekrecensies bij elkaar genomen (zie Tabel 2).

Integrity belief: drie items vormden samen het construct integrity belief. Dit zijn de items 'de recensent is eerlijk', 'de recensent overdrijft', 'de recensent heeft gelijk' en 'de mening van de recensent komt geloofwaardig over'. Bij elke boekrecensie leverden deze items een betrouwbaar construct op (zie Tabel 2). Ook alle boekrecensies bij elkaar zorgden voor een betrouwbaar construct (zie Tabel 2).

Benevolance belief: de items 'de recensent schreef de recensie om mij te informeren', 'de recensent schreef de recensie uit eigenbelang', 'de recensent schreef de recensie zodat er meer boeken verkocht zouden worden' en 'de informatie in deze tekst is onbetrouwbaar' vormden geen tot bijna geen betrouwbaar construct bij elk van de vijf boekrecensies (zie Tabel 2). Het verwijderen van items zorgde niet voor een construct dat meer betrouwbaar was. Alle boekrecensies bij elkaar vormden wel een betrouwbaar construct (zie Tabel 2). Er is echter niet gekozen om de items als construct te analyseren, omdat dit bij de overige variabelen ook niet gedaan is. Een vergelijking zou anders moeilijk te maken zijn geweest. Uiteindelijk zijn de losse items geanalyseerd.

Attitude: het construct attitude werd gemeten met vijf items. De items 'dit boek is spannend/saai', 'dit boek is vermoeiend/ontspannend', 'dit boek is goed/slecht', 'dit boek is leuk/niet leuk' en 'dit

boek is waardeloos/waardevol' vormden per boekrecensie een betrouwbare schaal, net als alle boekrecensies bij elkaar genomen (zie Tabel 2).

Koopintentie: vier items vormden samen het construct koopintentie. Het ging hier om de items 'ik ren straks meteen naar de boekhandel om het boek aan te schaffen', 'ik ben van plan dit boek te gaan kopen', 'ik verwacht niet dat ik dit boek ga aanschaffen' en 'na het lezen van de recensie heb ik zin om dit boek te gaan kopen'. Per boekrecensie vormden de items een betrouwbare schaal (zie Tabel 2). Dit gold ook wanneer alle boekrecensies bij elkaar genomen werden (zie Tabel 2).

Tabel 2: Chronbach's Alpha bij de vorming van de constructen per boekrecensie (n=210).

	Identificatie met de bron	Competence belief	Integrity belief	Benevolance belief	Attitude	Koopintentie
Recensie 1	.866	.842	.840	.531	.872	.882
Recensie 2	.857	.899	.842	.531	.859	.883
Recensie 3	.889	.903	.835	.622	.837	.909
Recensie 4	.872	.889	.786	.634	.906	.902
Recensie 5	.883	.883	.838	.573	.888	.918
Totaal	.905	.812	.845	.801	.864	.926

Analyse

Om te zien of de bron en taalintensiteit daadwerkelijk invloed hadden op de overtuiging, de attitude en de koopintentie, zijn er variantieanalyses uitgevoerd. De variabele overtuigingskracht is hierbij opgesplitst in identificatie met de bron, competence belief, integrity belief en vier losse vragen die het construct benevolance belief zouden moeten dekken, maar geen betrouwbaar construct vormden.

5. Resultaten van het hoofdonderzoek

In de eerste paragraaf van dit hoofdstuk zijn de algemene resultaten besproken, die antwoord geven op de vraag van het hoofdonderzoek. Vervolgens gaan paragrafen 5.2 tot en met 5.4 in op de variabelen overtuigingskracht, attitude en koopintentie en de relaties tussen deze variabelen.

5.1 Algemeen

Genre

Om te meten welk genre het meest gelezen is, moesten de respondenten hun top drie qua genre invullen. Om uiteindelijk een conclusie te kunnen trekken, heeft het genre dat de respondenten als eerste invulden, telkens drie punten gekregen. Het tweede ingevulde genre kreeg twee punten en het laatste genre kreeg één punt. Uit deze puntentelling bleek de thriller het populairste genre te zijn (372 punten). Literatuur stond op een tweede plek (167 punten), gevolgd door chicklit (147 punten).

Krant

Tien respondenten gaven aan nooit een krant te lezen. De meeste respondenten bleken vaak het regionale nieuws te lezen. De gratis kranten Spits en Metro waren ook populair (zie Tabel 3).

Tabel 3: aantal respondenten dat een bepaalde krant leest (n=210).

Krant	Aantal respondenten dat de krant wel eens leest
Een regionale krant	118
Spits en/of Metro	82
De Telegraaf	58
Algemeen Dagblad	39
Volkskrant	36
NRC Next	24
Pers	22
Een andere krant	19
NRC Handelsblad	14
Financieel Dagblad	10
Nederlands Dagblad	6
Parool	6
Trouw	2
Reformatorisch Dagblad	0

Gedrag

Een frequentieanalyse liet zien dat bijna de helft van de respondenten drie tot zes boeken per jaar leest (zie Tabel 4). Maar voordat een respondent een boek koopt, wordt soms naar de mening van kennissen en soms naar een recensie in een krant gekeken. Bijna nooit bleken respondenten op internet naar de mening van eerdere lezers te kijken (zie Tabel 5).

Tabel 4: percentage respondenten dat een x-aantal boeken leest (n=210).

Frequentie						
	1 per week	2 per maand	1 per maand	3-6 per jaar	1-2 per jaar	< 1 per jaar
Percentage	2,9	11,4	20,0	41,9	16,2	7,6

Tabel 5: percentage respondenten dat naar de mening van anderen kijkt op internet, bij kennissen of in de krant (n=210).

Voordat ik een boek koop, kijk ik...				
		op internet	naar de mening van kennissen	in de krant
Frequentie	Nooit	57,6	25,2	4,7
	Soms	31,4	53,3	44,8
	Vaak	10,0	17,6	8,1
	Altijd	1,0	3,8	1,4

5.2 Overtuigingskracht

Een variantieanalyse liet per construct en per boekrecensie uit de vragenlijst zien of er significante verschillen waren tussen de bronnen professionele recensent uit een krant en eerdere lezer en tussen de hoge en lage taalintensiteit. Bovendien is per boekrecensie gekeken of er een interactie-effect tussen de twee variabelen aanwezig was.

Identificatie met de bron

Een variantieanalyse liet zien dat alleen bij recensie twee een significant verschil aanwezig is tussen de professionele recensent als bron en de eerdere lezer als bron ($F(1, 207) = 5.89, p = 0.02$). Respondenten konden zich moeilijk identificeren met de recensent. Echter, respondenten konden zich meer identificeren met de recensent uit de krant dan met de eerdere lezer (zie * in Tabel 7). Bij recensie één, drie, vier en vijf zijn bij de variabele bron geen significante verschillen aangetroffen tussen de recensent uit de krant en de eerdere lezer als bron (recensie 3: ($F(1, 207) = 1.75, p = .19$) recensies 1, 4 en 5: ($F < 1$)).

Er is bij geen enkele boekrecensie bij de variabele taalintensiteit een betrouwbaar verschil tussen de taalintensieve en minder taalintensieve variant aangetroffen bij de identificatie met de bron (recensie 1: ($F(1, 207) = 1.07, p = .30$), recensie 4: ($F(1, 206) = 1.66, p = .20$), recensies 2, 3 en 5: ($F < 1$)).

Bovendien is er bij geen van de boekrecensies een interactie-effect tussen de twee variabelen bron en taalintensiteit aangetroffen ($F < 1$ bij alle recensies). Alle respondenten antwoordden gematigd negatief (zie Tabel 6 tot en met 10). De antwoorden lagen aan de rechterkant van de Likert Scale. Respondenten konden zich dus niet goed identificeren met de bron.

Tabel 6: Identificatie met de bron bij recensie één op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1= helemaal mee eens en 7= helemaal mee oneens (n=208).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	4,54 (1,32) n=55	4,39 (1,45) n=52	4,47 (1,38) n=107
Hoge taalintensiteit	4,56 (1,12) n=51	4,74 (1,21) n=50	4,65 (1,16) n=101
Totaal Bron	4,55 (1,22) n=106	4,56 (1,35) n=102	4,56 (1,28) n=208

Tabel 7: Identificatie met de bron bij recensie twee op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1= helemaal mee eens en 7= helemaal mee oneens (n=208).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	4,47 (1,24) n=56	3,94 (1,15) n=52	4,21 (1,22) n=108
Hoge taalintensiteit	4,47 (1,10) n=51	4,20 (1,27) n=49	4,34 (1,19) n=100
Totaal Bron	4,47 (1,17) * n=107	4,06 (1,21) * n=101	4,27 (1,20) n=208

*p<.05

Tabel 8: Identificatie met de bron bij recensie drie op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1= helemaal mee eens en 7= helemaal mee oneens (n=208).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	4,48 (1,19) n=56	4,12 (1,27) n=53	4,31 (1,23) n=109
Hoge taalintensiteit	4,19 (1,06) n=50	4,12 (1,12) n=49	4,15 (1,08) n=99
Totaal Bron	4,34 (1,13) n=106	4,12 (1,19) n=102	4,23 (1,16) n=208

Tabel 9: Identificatie met de bron bij recensie vier op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1= helemaal mee eens en 7= helemaal mee oneens (n=207).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	4,49 (1,29) n=55	4,51 (1,32) n=52	4,50 (1,30) n=107
Hoge taalintensiteit	4,63 (1,07) n=50	4,82 (1,25) n=50	4,72 (1,16) n=100
Totaal Bron	4,56 (1,19) n=105	4,66 (1,29) n=102	4,61 (1,24) n=207

Tabel 10: Identificatie met de bron bij recensie vijf op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1= helemaal mee eens en 7= helemaal mee oneens (n=205).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	4,14 (1,25) n=54	4,03 (1,26) n=51	4,09 (1,25) n=105
Hoge taalintensiteit	4,02 (1,13) n=50	4,09 (1,23) n=50	4,06 (1,18) n=100
Totaal Bron	4,08 (1,19) n=104	4,06 (1,24) n=101	4,07 (1,21) n=205

Competence belief

Bij recensies twee en vijf is bij de variabele bron een significant verschil ontdekt tussen de recensent uit een krant en de eerdere lezer in competence belief (recensie 2: ($F(1, 203) = 8.16$, $p=.01$), recensie 5: ($F(1, 202) = 6.30$, $p=.01$)). De respondenten vonden dat de professionele recensent bij beide boekrecensies beter presteerde dan de eerdere lezer (zie * in Tabel 12 en Tabel 14). Bij recensies één, drie en vier zijn bij de variabele bron geen significante verschillen aangetroffen tussen de professionele recensent uit een krant en de eerdere lezer (recensie 1: ($F(1, 209) = 1.68$, $p=.20$), recensie 3: ($F(1, 208) = 1.93$, $p=.17$), recensie 4: ($F < 1$)).

Bij geen van de boekrecensies is bij de variabele taalintensiteit een significant verschil aangetroffen tussen een hoge en een lage taalintensiteit in competence belief (recensie 1: ($F(1, 209) = .08$, $p=.78$), recensie 2: ($F(1, 203) = 1.00$, $p=.32$), recensie 4: ($F(1, 207) = 2.59$, $p=.11$), recensies 1, 3 en 5: ($F < 1$)).

Er is geen interactie-effect aangetroffen tussen de bron en de taalintensiteit bij boekrecensies één tot en met vijf ($F < 1$ bij alle recensies). Bij alle vijf de boekrecensies waren de gemiddelde antwoorden gematigd positief (zie Tabel 11 tot en met 15). De respondenten dachten dat de recensenten gematigd positief presteerden.

Tabel 11: Competence belief bij recensie één op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1= helemaal mee eens en 7= helemaal mee oneens (n=210).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	3,97 (1,34) n=56	3,77 (1,26) n=53	3,88 (1,30) n=109
Hoge taalintensiteit	3,95 (1,02) n=51	3,70 (1,38) n=50	3,83 (1,21) n=101
Totaal Bron	3,96 (1,19) n=107	3,74 (1,32) n=103	3,85 (1,26) n=210

Tabel 12: Competence belief bij recensie twee op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1= helemaal mee eens en 7= helemaal mee oneens (n=204).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	3,40 (1,10) n=54	2,95 (1,11) n=51	3,18 (1,12) n=105
Hoge taalintensiteit	3,23 (1,12) n=49	2,81 (1,03) n=50	3,02 (1,09) n=99
Totaal Bron	3,32 (1,11) * n=103	2,88 (1,07) * n=101	3,10 (1,11) n=204

* $p < .05$

Tabel 13: Competence belief bij recensie drie op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1= helemaal mee eens en 7= helemaal mee oneens (n=209).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	3,05 (1,33) n=55	2,75 (1,22) n=53	2,90 (1,28) n=108
Hoge taalintensiteit	3,00 (1,07) n=51	2,84 (1,24) n=50	2,92 (1,15) n=101
Totaal Bron	3,03 (1,20) n=106	2,79 (1,23) n=103	2,91 (1,22) n=209

Tabel 14: Competence belief bij recensie vier op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1= helemaal mee eens en 7= helemaal mee oneens (n=208).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	3,54 (1,23) n=56	3,58 (1,12) n=52	3,56 (1,17) n=108
Hoge taalintensiteit	3,89 (0,99) n=51	3,73 (1,24) n=49	3,82 (1,12) n=100
Totaal Bron	3,71 (1,13) n=107	3,65 (1,18) n=101	3,68 (1,15) n=208

Tabel 15: Competence belief bij recensie vijf op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1= helemaal mee eens en 7= helemaal mee oneens (n=203).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	3,19 (1,11) n=53	2,83 (0,94) n=51	3,01 (1,04) n=104
Hoge taalintensiteit	3,14 (0,90) n=50	2,81 (0,94) n=49	2,97 (0,93) n=99
Totaal Bron	3,17 (1,01) * n=103	2,82 (0,93) * n=100	3,00 (0,99) n=203

*p<.05

Integrity belief

Bij de variabele bron zijn geen significante verschillen gevonden tussen de integrity belief van professionele recensent en van eerdere lezer (recensie 4: ($F(1, 207) = 1.30, p=.26$), recensie 5: ($F(1, 205) = 1.87, p=.17$), recensies 1 en 3: ($F < 1$)). Bij recensie twee is echter wel een tendens voor een significant verschil aanwezig (recensie 2: ($F(1, 207) = 3.38, p=.07$)).

Bij de variabele taalintensiteit is één significant verschil gezien tussen de hoge en lage variant. Dit was bij recensie vier ($F(1, 207) = 5.77, p=.02$). Recensenten die een niet-taalintensieve tekst schreven, werden eerlijker gevonden dan recensenten die een taalintensieve tekst schreven (zie * in Tabel 19). Bij de overige boekrecensies is geen significant verschil aangetroffen bij de variabele taalintensiteit tussen de hoge en lage taalintensiteit (recensie 1: ($F(1, 206) = 2.15, p=.15$), recensie 2: ($F(1, 207) = 2.01, p=.16$), recensies 3 en 5: ($F < 1$)).

Bij geen enkele boekrecensie is een interactie-effect gevonden tussen de variabele bron en de variabele taalintensiteit ($F < 1$ bij alle recensies). De antwoorden van de respondenten waren positief (zie Tabel 16 tot en met 20). De respondenten dachten dus dat de bron bij elke boekrecensie eerlijk was.

Tabel 16: Integrity belief bij recensie één op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1= helemaal mee eens en 7= helemaal mee oneens (n=207).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	3,38 (0,98) n=55	3,30 (1,08) n=51	3,34 (1,02) n=106
Hoge taalintensiteit	3,52 (0,90) n=51	3,58 (1,21) n=50	3,55 (1,06) n=101
Totaal Bron	3,45 (0,94) n=106	3,44 (1,15) n=101	3,44 (1,04) n=207

Tabel 17: Integrity belief bij recensie twee op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1 = helemaal mee eens en 7 = helemaal mee oneens (n=208).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintenseit
Lage taalintenseit	3,07 (0,89) n=56	2,85 (1,02) n=52	2,96 (0,96) n=108
Hoge taalintenseit	3,31 (0,89) n=50	3,00 (1,20) n=50	3,16 (1,06) n=100
Totaal Bron	3,18 (0,89) n=106	2,93 (1,11) n=102	3,06 (1,01) n=208

Tabel 18: Integrity belief bij recensie drie op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1 = helemaal mee eens en 7 = helemaal mee oneens (n=208).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintenseit
Lage taalintenseit	2,76 (0,94) n=55	2,82 (0,90) n=52	2,79 (0,91) n=107
Hoge taalintenseit	2,81 (0,81) n=51	2,85 (1,05) n=50	2,83 (0,94) n=101
Totaal Bron	2,79 (0,87) n=106	2,84 (0,97) n=102	2,81 (0,92) n=208

Tabel 19: Integrity belief bij recensie vier op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1 = helemaal mee eens en 7 = helemaal mee oneens (n=208).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintenseit
Lage taalintenseit	3,24 (0,88) n=56	3,44 (0,98) n=52	3,34 (0,93) *
Hoge taalintenseit	3,61 (0,90) n=51	3,73 (1,16) n=49	3,67 (1,03) *
Totaal Bron	3,42 (0,90) n=107	3,58 (1,08) n=101	3,50 (0,99) n=208

*p < .05

Tabel 20: Integrity belief bij recensie vijf op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1 = helemaal mee eens en 7 = helemaal mee oneens (n=206).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintenseit
Lage taalintenseit	3,01 (0,99) n=55	2,89 (0,84) n=50	2,95 (0,92) n=105
Hoge taalintenseit	3,09 (0,70) n=51	2,88 (0,97) n=50	2,99 (0,84) n=101
Totaal Bron	3,05 (0,86) n=106	2,88 (0,90) n=100	2,97 (0,88) n=206

Benevolence belief

Omdat het construct benevolence belief niet betrouwbaar was, zijn alle items hier los geanalyseerd. Respondenten kregen als eerste de vraag of de recensent de recensie schreef om hem of haar te informeren. Bij de variabele bron is alleen bij recensie vier een significant verschil tussen de professionele recensent uit een krant en de eerdere lezer aangetroffen bij deze vraag ($F(1, 209) = 4.63, p = .03$). Respondenten zeiden dat de eerdere lezer de recensie meer schreef om hen te informeren dan dat de professionele recensent uit een krant dit deed (zie * in Tabel 24). Bij

de overige vier boekrecensies is geen significant verschil aangetroffen (recensie 2: ($F(1, 207) = 1.98, p = .16$), recensies 1, 3 en 5: ($F < 1$)).

Zowel bij recensie één als twee en vier is bij de variabele taalintensiteit een significant verschil ontdekt tussen de hoge en de lage versie, bij de vraag of de recensent de recensie schreef om de lezer te informeren (recensie 1: ($F(1, 207) = 4.58, p = .03$), recensie 2: ($F(1, 207) = 5.39, p = .02$), recensie 4: ($F(1, 209) = 8.90, p = .00$)). Respondenten dachten dat de recensent van een niet-taalintensieve boekrecensie de recensie meer schreef om hen te informeren dan de recensent van de taalintensieve boekrecensie (zie * in Tabel x 21, 22 en 24). Bij recensies drie en vijf is geen significant verschil ontdekt (recensie 3: ($F(1, 208) = 1.56, p = .21$), recensie 5: ($F < 1$)).

Een interactie-effect tussen de variabele bron en de variabele taalintensiteit is bij geen van de boekrecensies aangetroffen (recensie 4: ($F(1, 209) = 1.17, p = .28$), recensie 5: ($F(1, 205) = 1.46, p = .23$), recensies 1, 2 en 3: ($F < 1$)). Zowel bij de variabele bron als de variabele taalintensiteit waren de antwoorden van de respondenten positief. Respondenten gaven aan dat de recensent de recensie schreef om hen te informeren (zie Tabel 21 tot en met 25).

Tabel 21: Antwoorden op de stelling "de recensent schreef recensie één om te informeren" op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1 = helemaal mee eens en 7 = helemaal mee oneens (n=208).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	3,02 (1,28) n=54	3,08 (1,53) n=53	3,05 (1,40) *
Hoge taalintensiteit	3,37 (1,52) n=51	3,60 (1,58) n=50	3,49 (1,55) *
Totaal Bron	3,19 (1,41) n=105	3,33 (1,57) n=103	3,26 (1,49) n=208

*p<.05

Tabel 22: Antwoorden op de stelling "de recensent schreef recensie twee om te informeren" op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1 = helemaal mee eens en 7 = helemaal mee oneens (n=208).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	2,75 (1,18) n=56	2,38 (0,90) n=53	2,57 (1,07) *
Hoge taalintensiteit	2,98 (1,33) n=50	2,90 (1,21) n=49	2,94 (1,27) *
Totaal Bron	2,86 (1,25) n=106	2,63 (1,09) n=102	2,75 (1,18) n=208

*p<.05

Tabel 23: Antwoorden op de stelling "de recensent schreef recensie drie om te informeren" op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1 = helemaal mee eens en 7 = helemaal mee oneens (n=209).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	2,38 (1,02) n=56	2,42 (0,87) n=53	2,39 (0,94) n=109
Hoge taalintensiteit	2,66 (1,17) n=50	2,50 (1,20) n=50	2,58 (1,18) n=100
Totaal Bron	2,51 (1,10) n=106	2,46 (1,04) n=103	2,48 (1,07) n=209

Tabel 24: Antwoorden op de stelling "de recensent schreef recensie vier om te informeren" op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1= helemaal mee eens en 7= helemaal mee oneens (n=210).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	2,64 (1,05) n=56	3,21 (1,34) n=53	2,92 (1,23) *
Hoge taalintensiteit	3,35 (1,31) n=51	3,54 (1,36) n=50	3,45 (1,33) *
Totaal Bron	2,98 (1,23) * n=107	3,37 (1,35) * n=103	3,17 (1,30) n=210

*p<.05

Tabel 25: Antwoorden op de stelling "de recensent schreef recensie vijf om te informeren" op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1= helemaal mee eens en 7= helemaal mee oneens (n=206).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	2,50 (1,08) n=54	2,79 (1,11) n=52	2,64 (1,10) n=106
Hoge taalintensiteit	2,73 (1,10) n=51	2,65 (0,99) n=49	2,69 (1,04) n=100
Totaal Bron	2,61 (1,09) n=105	2,72 (1,05) n=101	2,677 (1,07) n=206

Het tweede item dat de respondenten te zien kregen voor het construct benevolence belief, was 'de recensent schreef de recensie uit eigenbelang'. Bij de variabele bron zijn significante verschillen aangetroffen in de antwoorden op deze vraag bij recensies één, vier en vijf (recensie 1: ($F(1, 207) = 4.24, p = .04$), recensie 4: ($F(1, 208) = 14.67, p = .00$), recensie 5: ($F(1, 206) = 4.83, p = .03$)). Volgens de respondenten schreef de eerdere lezer de boekrecensie meer uit eigen belang dan de professionele recensent (zie* in Tabel 26, 29 en 30). Bij de overige boekrecensies is geen significant verschil aangetroffen tussen de professionele recensent uit een krant en de eerdere lezer (recensie 2: ($F(1, 206) = 1.75, p = .19$), recensie 3: ($F(1, 208) = 2.50, p = .13$)).

Bij recensie twee is bij de variabele taalintensiteit een significant verschil ontdekt tussen de hoge en de lage taalintensiteit op de vraag of de recensent de boekrecensie uit eigen belang schreef ($F(1, 206) = 5.06, p = .03$). De recensent die de niet-taalintensieve boekrecensie schreef, zou volgens de respondenten meer uit eigen belang hebben geschreven dan de recensent die de taalintensieve versie schreef (zie * in Tabel 27). Bij recensie vier is een tendens voor een significant verschil aanwezig (recensie 4: ($F(1, 208) = 2.75, p = .099$)). Bij de overige boekrecensies is geen significant verschil aangetroffen (recensie 3: ($F(1, 208) = 2.43, p = .12$), recensies 1 en 5: ($F < 1$)).

Bij recensie één tot en met vijf is geen interactie-effect aangetroffen tussen beide variabelen (recensie 1: ($F(1, 207) = 2.43, p = .12$), recensies 2 tot en met 5: ($F < 1$)). Bijna alle antwoorden van de respondenten waren gematigd positief (zie Tabel 26 tot en met 30). Alleen bij recensie vier was een aantal negatieve antwoorden te zien (zie Tabel 29).

Tabel 26: Antwoorden op de stelling "de recensent schreef recensie één uit eigen belang" op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1= helemaal mee eens en 7= helemaal mee oneens (n=208).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	3,65 (1,64) n=54	3,75 (1,61) n=53	3,70 (1,62) n=107
Hoge taalintensiteit	3,49 (1,51) n=51	4,26 (1,34) n=50	3,87 (1,47) n=101
Totaal Bron	3,57 (1,57) *	4,00 (1,50) *	3,78 (1,55) n=208

*p<.05

Tabel 27: Antwoorden op de stelling "de recensent schreef recensie twee uit eigen belang" op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1= helemaal mee eens en 7= helemaal mee oneens (n=207).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	2,98 (1,46) n=56	3,38 (1,55) n=53	3,17 (1,51) * n=109
Hoge taalintensiteit	3,56 (1,31) n=50	3,69 (1,32) n=48	3,62 (1,31) * n=98
Totaal Bron	3,25 (1,42) n=106	3,52 (1,45) n=101	3,39 (1,43) n=207

*p<.05

Tabel 28: Antwoorden op de stelling "de recensent schreef recensie drie uit eigen belang" op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1= helemaal mee eens en 7= helemaal mee oneens (n=209).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	2,88 (1,38) n=56	3,26 (1,36) n=53	3,06 (1,38) n=109
Hoge taalintensiteit	3,26 (1,19) n=50	3,48 (1,61) n=50	3,37 (1,41) n=100
Totaal Bron	3,06 (1,30) n=106	3,37 (1,48) n=103	3,21 (1,40) n=209

Tabel 29: Antwoorden op de stelling "de recensent schreef recensie vier uit eigen belang" op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1= helemaal mee eens en 7= helemaal mee oneens (n=209).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	3,48 (1,31) n=56	4,04 (1,44) n=53	3,75 (1,40) n=109
Hoge taalintensiteit	3,65 (1,16) n=51	4,47 (1,26) n=49	4,05 (1,27) n=100
Totaal Bron	3,56 (1,24) *	4,25 (1,37) *	3,89 (1,34) n=209

*p<.05

Tabel 30: Antwoorden op de stelling "de recensent schreef recensie vijf uit eigen belang" op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1= helemaal mee eens en 7= helemaal mee oneens (n=207).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	3,27 (1,35) n=55	3,69 (1,45) n=52	3,48 (1,41) n=107
Hoge taalintensiteit	3,25 (1,21) n=51	3,65 (1,32) n=49	3,45 (1,27) n=100
Totaal Bron	3,26 (1,28) *	3,67 (1,38) *	2,46 (1,34) n=207

*p<.05

Respondenten kregen als derde item 'de recensent schreef de recensie zodat er meer boeken verkocht zouden worden'. Bij elke boekrecensie behalve recensie twee, zijn bij de variabele bron significante verschillen aangetroffen tussen de professional als bron en de eerdere lezer als bron, bij de vraag of de recensent de recensie schreef zodat er meer boeken verkocht zouden worden (recensie 1: ($F(1, 207) = 15.61, p = .00$), recensie 2: ($F(1, 205) = 2.62, p = .11$), recensie 3: ($F(1, 208) = 5.03, p = .03$), recensie 4: ($F(1, 208) = 18.72, p = .00$), recensie 5: ($F(1, 206) = 12.10, p = .00$)). Volgens de respondenten zou de eerdere lezer als recensent de boekrecensie eerder geschreven hebben zodat er meer boeken worden verkocht dan dat de professionele recensent uit een krant dat gedaan zou hebben (zie * in Tabel 31 en 33 tot en met 35).

Bij alle boekrecensies zijn bij de variabele taalintensiteit geen significante verschillen gevonden tussen de lage en hoge taalintensiteit bij bovengenoemd item (recensie 2: ($F(1, 205) = 2.16, p = .14$), recensies 1, 3, 4 en 5: ($F < 1$)).

Ook is er bij geen van de boekrecensies een interactie-effect aangetroffen tussen de variabelen bron en taalintensiteit (recensie 1: ($F(1, 207) = 1.01, p = .32$), recensies 2 tot en met 5: ($F < 1$)). Op enkele antwoorden na (zie Tabel 32 en 34), waren de antwoorden van de respondenten gematigd negatief (zie Tabel 31 tot en met 35). Respondenten antwoorden dus dat de meeste recensenten de boekrecensies niet schreven om meer boeken te verkopen.

Tabel 31: Antwoorden op de stelling "de recensent schreef recensie één zodat er meer boeken worden verkocht" op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1= helemaal mee eens en 7= helemaal mee oneens (n=208).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	4,19 (1,51) n=54	4,79 (1,55) n=53	4,49 (1,55) n=107
Hoge taalintensiteit	4,10 (1,59) n=51	5,12 (1,27) n=50	4,60 (1,52) n=101
Totaal Bron	4,14 (1,54) *	4,95 (1,42) *	4,54 (1,54) n=208

*p<.05

Tabel 32: Antwoorden op de stelling "de recensent schreef recensie twee zodat er meer boeken worden verkocht" op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1 = helemaal mee eens en 7 = helemaal mee oneens (n=206).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	4,16 (1,33) n=56	4,49 (1,52) n=51	4,32 (1,43) n=107
Hoge taalintensiteit	4,46 (1,37) n=50	4,78 (1,49) n=49	4,62 (1,43) n=99
Totaal Bron	4,30 (1,35) n=106	4,63 (1,50) n=100	4,46 (1,43) n=206

Tabel 33: Antwoorden op de stelling "de recensent schreef recensie drie zodat er meer boeken worden verkocht" op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1 = helemaal mee eens en 7 = helemaal mee oneens (n=209).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	3,77 (1,41) n=56	4,34 (1,40) n=53	4,05 (1,43) n=109
Hoge taalintensiteit	4,02 (1,33) n=50	4,32 (1,46) n=50	4,17 (1,40) n=100
Totaal Bron	3,89 (1,38) * n=106	4,33 (1,42) * n=103	4,11 (1,41) n=209

*p<.05

Tabel 34: Antwoorden op de stelling "de recensent schreef recensie vier zodat er meer boeken worden verkocht" op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1 = helemaal mee eens en 7 = helemaal mee oneens (n=209).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	4,11 (1,22) n=56	5,02 (1,38) n=52	4,55 (1,37) n=108
Hoge taalintensiteit	4,20 (1,41) n=51	4,88 (1,32) n=50	4,53 (1,40) n=101
Totaal Bron	4,15 (1,31) * n=107	4,95 (1,35) * n=102	4,54 (1,38) n=209

*p<.05

Tabel 35: Antwoorden op de stelling "de recensent schreef recensie vijf zodat er meer boeken worden verkocht" op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1 = helemaal mee eens en 7 = helemaal mee oneens (n=207).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	4,15 (1,28) n=55	4,62 (1,33) n=52	4,37 (1,32) n=107
Hoge taalintensiteit	3,94 (1,32) n=51	4,76 (1,38) n=49	4,34 (1,40) n=100
Totaal Bron	4,05 (1,30) * n=106	4,68 (1,35) * n=101	4,36 (1,36) n=207

*p<.05

Als laatste item voor het construct benevolence belief kregen de respondenten 'de informatie in deze tekst is onbetrouwbaar' onder ogen. Bij recensies één tot en met vijf zijn bij de variabele bron geen significante verschillen in antwoorden op dit item aangetroffen tussen de professionele recensent en de eerdere lezer (recensie 5: ($F(1, 206) = 1.96, p=.16$), recensies 1, 2 en 3: ($F < 1$)).

Bij recensie 4 is echter een tendens voor een significant verschil aanwezig (recensie 4: ($F(1, 208) = 3.58, p = .06$).

Er is ook bij de variabele taalintensiteit geen significant verschil aangetroffen in de antwoorden tussen de lage en hoge versie bij alle boekrecensies (recensie 1: ($F(1, 207) = 1.13, p = .29$), recensies 3, 4 en 5: ($F < 1$)). Bij recensie twee is echter wel een tendens voor een significant verschil aanwezig (recensie 2: ($F(1, 207) = 3.23, p = .07$).

Bovendien is er geen interactie-effect gevonden tussen beide variabelen bij recensies één tot en met vijf ($F < 1$ bij alle recensies). De antwoorden van de respondenten waren bij recensies één tot en met drie en vijf gematigd positief; bij recensie vier waren ze positief (zie Tabel 36 tot en met 40). Respondenten vonden dat de boekrecensies gematigd betrouwbaar waren.

Tabel 36: Antwoorden bij recensie één op de stelling "de informatie in deze tekst is onbetrouwbaar" op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1 = helemaal mee eens en 7 = helemaal mee oneens (n=208).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	3,46 (1,36) n=54	3,47 (1,41) n=53	3,47 (1,38) n=107
Hoge taalintensiteit	3,51 (0,99) n=51	3,82 (1,54) n=50	3,66 (1,29) n=101
Totaal Bron	3,49 (1,19) n=105	3,64 (1,47) n=103	3,56 (1,34) n=208

Tabel 37: Antwoorden bij recensie twee op de stelling "de informatie in deze tekst is onbetrouwbaar" op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1 = helemaal mee eens en 7 = helemaal mee oneens (n=208).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	3,05 (1,26) n=56	3,17 (1,19) n=53	3,11 (1,22) n=109
Hoge taalintensiteit	3,52 (1,23) n=50	3,33 (1,31) n=49	3,42 (1,27) n=99
Totaal Bron	3,27 (1,26) n=106	3,25 (1,25) n=102	3,26 (1,25) n=208

Tabel 38: Antwoorden bij recensie drie op de stelling "de informatie in deze tekst is onbetrouwbaar" op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1 = helemaal mee eens en 7 = helemaal mee oneens (n=208).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	2,95 (1,24) n=56	2,91 (1,17) n=53	2,93 (1,20) n=109
Hoge taalintensiteit	3,02 (1,22) n=49	2,92 (1,41) n=50	2,97 (1,31) n=99
Totaal Bron	2,98 (1,23) n=105	2,91 (1,28) n=103	2,95 (1,25) n=208

Tabel 39: Antwoorden bij recensie vier op de stelling "de informatie in deze tekst is onbetrouwbaar" op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1= helemaal mee eens en 7= helemaal mee oneens (n=209).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	3,64 (1,24) n=55	3,91 (1,21) n=53	3,77 (1,23) n=108
Hoge taalintensiteit	3,53 (1,12) n=51	3,92 (1,46) n=50	3,72 (1,31) n=101
Totaal Bron	3,58 (1,18) n=106	3,91 (1,33) n=103	3,75 (1,26) n=209

Tabel 40: Antwoorden bij recensie vijf op de stelling "de informatie in deze tekst is onbetrouwbaar" op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1= helemaal mee eens en 7= helemaal mee oneens (n=207).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	3,22 (1,24) n=55	3,44 (1,13) n=52	3,33 (1,19) n=107
Hoge taalintensiteit	3,14 (1,11) n=51	3,39 (1,38) n=49	3,26 (1,25) n=100
Totaal Bron	3,18 (1,18) n=106	3,42 (1,25) n=101	3,29 (1,22) n=207

5.3 Attitude

Er is bij geen enkele boekrecensie bij de variabele bron een significant verschil gevonden in attitude ten opzichte van het boek tussen de professionele recensent als bron en de eerdere lezer als bron (recensie 2: (F (1, 201)= 1.97, p=.16), recensie 3: (F (1, 197)= 2.25, p=.14), recensie 4: (F (1, 200)= 2.70, p=.10), recensies 1 en 5: (F <1)).

Ook bij de variabele taalintensiteit is bij geen van de boekrecensies een significant verschil aangetroffen tussen de hoge en lage variant, bij de attitude (recensie 3: (F (1, 197)= 2.29, p=.13), recensie 4: (F (1, 200)= 2.14, p=.15), recensies 2 en 5: (F <1)). Bij recensie één is echter wel een tendens voor een significant verschil aanwezig (recensie 1: (F (1, 200)= 2.75, p=.099).

Een interactie-effect tussen de variabele bron en variabele taalintensiteit is bij geen enkele recensie gevonden (recensie 5: (F (1, 195)= 1.63, p=.20), recensies 1 tot en met 4: (F <1)). De antwoorden van de respondenten waren bij elke recensie gematigd positief (zie Tabel 41 tot en met 45). Er was dus een positieve attitude ten opzichte van de boeken die beschreven zijn in de vijf boekrecensies.

Tabel 41: Attitude bij recensie één op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1= helemaal mee eens en 7= helemaal mee oneens (n=201).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	3,64 (1,12) n=54	3,44 (1,13) n=50	3,54 (1,12) n=104
Hoge taalintensiteit	3,31 (0,87) n=50	3,28 (1,02) n=47	3,29 (0,94) n=97
Totaal Bron	3,48 (1,02) n=104	3,36 (1,08) n=97	3,42 (1,05) n=201

Tabel 42: Attitude bij recensie twee op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1= helemaal mee eens en 7= helemaal mee oneens (n=202).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	3,26 (0,98) n=54	3,04 (0,94) n=49	3,16 (0,96) n=103
Hoge taalintensiteit	3,31 (0,90) n=51	3,16 (0,92) n=48	3,24 (0,91) n=99
Totaal Bron	3,28 (0,94) n=105	3,10 (0,93) n=97	3,20 (0,93) n=202

Tabel 43: Attitude bij recensie drie op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1= helemaal mee eens en 7= helemaal mee oneens (n=198).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	3,60 (1,16) n=53	3,30 (0,94) n=49	3,46 (1,07) n=102
Hoge taalintensiteit	3,30 (0,87) n=50	3,18 (0,97) n=46	3,24 (0,91) n=96
Totaal Bron	3,45 (1,04) n=103	3,24 (0,95) n=95	3,35 (1,00) n=198

Tabel 44: Attitude bij recensie vier op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1= helemaal mee eens en 7= helemaal mee oneens (n=201).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	3,48 (1,25) n=53	3,70 (1,15) n=50	3,59 (1,20) n=103
Hoge taalintensiteit	3,68 (1,00) n=51	3,99 (1,24) n=47	3,83 (1,13) n=98
Totaal Bron	3,58 (1,14) n=104	3,85 (1,20) n=97	3,71 (1,17) n=201

Tabel 45: Attitude bij recensie vijf op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1= helemaal mee eens en 7= helemaal mee oneens (n=196).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	3,28 (1,04) n=50	3,06 (1,10) n=49	3,17 (1,07) n=99
Hoge taalintensiteit	3,17 (0,90) n=49	3,33 (1,13) n=48	3,25 (1,01) n=97
Totaal Bron	3,22 (0,97) n=99	3,20 (1,12) n=97	3,21 (1,04) n=196

5.4 Koopintentie

Uit de data blijkt verder dat er bij recensies één tot en met vijf bij de variabele bron geen significante verschillen waren in koopintentie tussen de eerdere lezer en de recensent uit een krant (recensies 1, 3, 4 en 5: ($F < 1$)). Bij recensie twee is echter wel een tendens voor een significant verschil aanwezig (recensie 2: ($F(1, 206) = 2.78, p = .097$)).

Bovendien is er bij geen enkele boekrecensie bij de variabele taalintensiteit een significant verschil in koopintentie aangetroffen tussen de boekrecensies met een lage en hoge taalintensiteit (recensie 1: ($F(1, 204) = 1.05, p = .31$), recensies 2, 4 en 5: ($F < 1$)). Bij recensie drie is echter wel een tendens voor een significant verschil aanwezig (recensie 3: ($F(1, 205) = 2.74, p = .099$)).

Bij geen enkele boekrecensie is een interactie-effect aangetroffen tussen de variabele bron en de variabele taalintensiteit (recensie 3: ($F(1, 205) = 1.58, p = .21$), recensie 5: ($F(1, 207) = 1.09, p = .30$), recensies 1, 2 en 4: ($F < 1$)). De antwoorden van de respondenten waren gematigd negatief (zie Tabel 46 tot en met 50). De koopintentie van de respondent was dus niet erg hoog.

Tabel 46: Koopintentie bij recensie één op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1 = helemaal mee eens en 7 = helemaal mee oneens (n=205).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	5,27 (1,41) n=55	5,00 (1,58) n=51	5,14 (1,49) n=106
Hoge taalintensiteit	4,95 (1,41) n=49	4,88 (1,66) n=50	4,92 (1,53) n=99
Totaal Bron	5,12 (1,41) n=104	4,94 (1,61) n=101	5,03 (1,51) n=205

Tabel 47: Koopintentie bij recensie twee op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1 = helemaal mee eens en 7 = helemaal mee oneens (n=207).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	4,81 (1,54) n=55	4,33 (1,49) N=53	4,57 (1,53) n=108
Hoge taalintensiteit	4,74 (1,34) n=49	4,53 (1,59) n=50	4,64 (1,47) n=99
Totaal Bron	4,78 (1,45) n=104	4,42 (1,53) n=103	4,60 (1,50) n=207

Tabel 48: Koopintentie bij recensie drie op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1 = helemaal mee eens en 7 = helemaal mee oneens (n=206).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	4,92 (1,52) n=55	4,56 (1,44) N=52	4,74 (1,49) n=107
Hoge taalintensiteit	4,31 (1,37) n=51	4,47 (1,67) n=48	4,39 (1,52) n=99
Totaal Bron	4,63 (1,47) n=106	4,52 (1,55) n=100	4,57 (1,51) n=206

Tabel 49: Koopintentie bij recensie vier op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1 = helemaal mee eens en 7 = helemaal mee oneens (n=208).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	4,68 (1,68) n=56	4,97 (1,34) N=53	4,82 (1,53) n=109
Hoge taalintensiteit	4,79 (1,28) n=50	4,87 (1,71) n=49	4,83 (1,50) n=99
Totaal Bron	4,73 (1,50) n=106	4,92 (1,52) n=102	4,82 (1,51) n=208

Tabel 50: Koopintentie bij recensie vijf op een 7-punts Likert Scale, waarbij 1= helemaal mee eens en 7= helemaal mee oneens (n=208).

	Eerdere lezer M (SD)	Professionele recensent M (SD)	Totaal Taalintensiteit
Lage taalintensiteit	4,39 (1,51) n=53	4,14 (1,42) N=52	4,27 (1,46) n=107
Hoge taalintensiteit	4,03 (1,46) n=51	4,23 (1,73) n=50	4,13 (1,59) n=101
Totaal Bron	4,21 (1,49) n=106	4,18 (1,57) n=102	4,20 (1,53) n=208

6. Conclusie en discussie

In dit hoofdstuk is in paragraaf 6.1 een conclusie getrokken over de gestelde onderzoeksvraag van het hoofdonderzoek. Het antwoord is vervolgens in de context van de literatuur geplaatst (§6.2). Verder is gekeken naar de methoden van dit onderzoek (§6.3). Als laatste zijn een aantal aanbeveling voor toekomstig onderzoek gegeven in paragraaf 6.4 en aanbevelingen voor de praktijk in paragraaf 6.5.

6.1 Conclusie

Aan de hand van de resultaten (hoofdstuk 5) van het hoofdonderzoek, is de onderzoeksvraag (*In hoeverre hebben de bron en de taalintensiteit van een boekrecensie invloed op de overtuiging, de attitude en de koopintentie van een consument?*) beantwoord. Professionele recensenten hebben evenveel invloed op de attitude en koopintentie van een consument als consumentenrecensenten dit hebben. Ditzelfde geldt voor taalintensieve teksten versus niet-taalintensieve teksten. De bron en taalintensiteit hadden wel invloed op overtuiging. Verschillende bronnen hebben verschillende overtuigingskracht op de consument. Ditzelfde geldt voor de invloed van taalintensiteit op overtuiging.

Hypothesen

Aan het begin van het onderzoek werden drie hypothesen gesteld. De eerste hypothese (*H1. De eerdere lezer die op internet recenseert heeft meer invloed op de overtuiging, de attitude en de koopintentie van de consument dan de professionele recensent uit de krant.*) werd gedeeltelijk verworpen. De eerdere lezer had alleen op drie elementen van de overtuiging meer invloed dan de professionele recensent uit de krant. Op alle andere elementen van de variabele overtuiging en de variabelen attitude en koopintentie had de eerdere lezer evenveel invloed als de professionele recensent.

Hypothese twee (*H2. Een taalintensieve tekst heeft meer invloed op de overtuiging, de attitude en de koopintentie van een consument dan een niet-taalintensieve tekst.*) werd verworpen. Hoewel taalintensiteit wel invloed had op enkele elementen van de variabele overtuiging, had de niet-taalintensieve tekst meer invloed dan de taalintensieve tekst.

Hypothese drie (*H3. Er is geen interactie-effect tussen de taalintensiteit en de bron op de overtuiging, de attitude en de koopintentie van de consument.*) werd aangenomen. Er werden geen interactie-effecten aangetroffen tussen de taalintensiteit en de bron.

6.2 Discussie in context van de literatuur

Volgens Van Raaij & Antonides (1997) zouden consumenten op internet informatie zoeken, zodat zij een product of dienst kunnen evalueren. Littlejohn & Foss (2005), Gabbert e.a. (2003), Festinger (1954) en Klein (1997) zeggen dat mensen alleen informatie zoeken wanneer zij onzeker zijn. De meeste respondenten die deelnamen aan dit onderzoek, maakten nooit of soms gebruik van media waarin de mening van anderen staat, wanneer zij een boek aanschaffen. Het kan zijn dat zij dit weinig tot niet doen, omdat zij niet erg onzeker zijn bij de aanschaf van literatuur. Bij onzekerheid zou de consument vooral kijken naar mensen die op hem of haar lijken (Wheeler, Koestner & Driver, 1982). Verwacht werd daarom ook dat wanneer een eerdere lezer het boek goed vond, de consument dit ook vond. Deze mening zou sterker zijn bij een eerdere lezer dan een professionele recensent uit een krant. Echter, er zijn geen verschillen in attitude gevonden bij de variabele bron

tussen de eerdere lezer en professional. Dit kan komen doordat er geen verschil te vinden was bij de variabele identificatie met de bron, tussen de bronnen. Volgens Hassanein & Head (2006) werkt sociale informatie over de bron bij producten waarbij de consument weinig risico loopt als hij deze aanschafft. De sociale informatie (zoals namen en foto's van recensenten) moeten een beeld vormen, waardoor de consument zich kan identificeren met de bron. Dat er geen verschil gevonden was bij de identificatie met de bron tussen de twee bronnen, kan komen doordat er te weinig sociale informatie beschikbaar was voor de consument om zich een duidelijk beeld te kunnen vormen van de bron, zowel bij de professionele recensent als de consumentenrecensent of doordat de respondenten keken naar de argumentatie in de tekst in plaats van naar de sociale informatie te kijken (Petty & Cacioppo, 1986).

Uit het onderzoek van Van Wesseem (2008) kwam naar voren dat de bron invloed had op het vertrouwen van de consument. Behalve op het gebied van competence belief, bleken de respondenten in dit onderzoek geen verschillen te hebben in vertrouwen tussen de verschillende bronnen. Dit kan komen doordat er bij Van Wesseem (2008) meer identificatie met de bron was. De bron 'studenten' won bij zijn onderzoek meer vertrouwen dan de bron 'organisatie'. De respondenten die meededen aan zijn onderzoek waren allen student. Wanneer er in dit onderzoek een positievere identificatie met de bron was geweest, zou het onderzoek wellicht aangetoond hebben dat er meer verschillen waren in vertrouwen.

Een lezer kan overtuigd raken van de boodschap in een tekst door middel van de argumentatie of door triggers en heuristieken (Petty & Cacioppo, 1986). Respondenten uit het onderzoek bleken een gematigd positieve attitude te hebben ten opzichte van de beschreven boeken in het hoofdonderzoek. Omdat er geen significante verschillen gevonden werden in de meeste variabelen tussen de taalintensieve en niet-taalintensieve boekrecensies, wordt verwacht dat de consumenten meer naar de argumenten van de recensenten keken, dan dat zij beïnvloed werden door triggers als taalintensiteit. In enkele gevallen bij de variabele overtuiging zorgden de niet-taalintensieve teksten voor meer vertrouwen. De verschillen, die tegenovergesteld zijn aan de verwachtingen, kunnen zijn ontstaan doordat de respondenten de taalintensieve teksten overdreven vonden, waardoor de bron niet meer overtuigend overkwam (met name op het gebied van integrity belief).

Verwacht werd dat taalintensiteit en bron invloed hadden op overtuiging, attitude en koopintentie. Uit dit onderzoek bleek dat de attitude en koopintentie niet werden beïnvloed door de twee onafhankelijke variabelen na het lezen van een boekrecensie. Volgens de literatuur zou overtuiging de attitude kunnen voorspellen en attitude de koopintentie weer kunnen voorspellen. Er is tijdens dit onderzoek niet gekeken of de drie variabelen ook daadwerkelijk afhankelijk van elkaar zijn. Dit zou in de toekomst nog onderzocht kunnen worden.

6.3 Discussie gebruikte methoden

Om het hoofdonderzoek op te zetten, is eerst een inhoudsanalyse gedaan. Hoewel er veel bruikbare resultaten uit deze analyse zijn gekomen, is er ook een nadeel aan deze onderzoeksmethode. De analyse is maar door één onderzoekster gedaan. Een andere onderzoeker zou sommige punten uit de tekst wel onder een element kunnen rekenen, terwijl deze onderzoekster dat niet deed, of andersom. Iedere onderzoeker heeft zijn eigen kijk. Echter, omdat de inhoudsanalyse als vooronderzoek diende, zodat de vragenlijst voor het hoofdonderzoek gemaakt kon worden, is dit geen ernstig minpunt van de methode. Voor de vragenlijst was het van belang globaal de verschillen tussen de boekrecensies van de professional en de eerdere lezer naar

voren te brengen. In toekomstig onderzoek kan de methode verbeterd worden door met twee onderzoekers samen te werken.

Er is gekozen voor recensies van spannende boeken. Een artikel van Stichting Marktonderzoek Boekenvak (2008) gaf namelijk aan dat dit het meest gelezen genre was. Dit bleek een goede keuze te zijn, want ook de meeste respondenten van dit onderzoek gaven thrillers aan als nummer één antwoord op de vraag welk genre ze het meest lazen als ontspanning. Er waren vier versies van de vragenlijst verdeeld onder de respondenten. Deze verschilden in taalintensiteit (hoog versus laag) en bron (professionele recensent versus eerdere lezer). Als professionele bron is gekozen voor de Volkskrant, omdat tijdens het vooronderzoek in deze krant de meeste boekrecensies werden gevonden. Uiteindelijk bleek een klein deel van de respondenten deze krant wel eens te lezen. Enkele Volkskrant-lezers gaven aan te herkennen dat de boekrecensies niet uit de Volkskrant kwamen. Het was dus positief dat maar een klein aantal respondenten de Volkskrant las, zodat dit weinig invloed gehad zou kunnen hebben op de resultaten van het onderzoek.

Respondenten zijn benaderd via de e-mail. Er is hierbij gebruik gemaakt van een sneeuwbal-effect: respondenten die een e-mail ontvingen met de uitnodiging voor het onderzoek, werden gevraagd de mail door te sturen naar hun vrienden/kennissen, om op deze manier zoveel mogelijk mensen te benaderen. Deze benaderingsmethode heeft echter een aantal nadelen. Volgens Faugier en Sargeant (1997) zou er het risico van "force field bias" (Faugier & Sargeant, blz. 795) zijn en een wederkerende bias. De force field bias houdt in dat mensen met bepaalde karakteristieken (bijvoorbeeld populariteit) een grotere kans hebben een uitnodiging te krijgen voor het onderzoek dan anderen. De wederkerende bias zegt dat er een kans is dat de respondenten uit dezelfde kring komen. Deze laatste bias is echter niet van toepassing op dit onderzoek. Kijkend naar de demografische gegevens van de respondenten, was te zien dat leeftijden verschilden, net als woonplaats en opleidingsniveau. Hieruit bleek dat de respondenten niet allemaal uit dezelfde kring kwamen. Faugier en Sargeant (1997) noemt bovendien een kans op vervorming van de vragenlijst. Omdat de vragenlijst online staat en niet in de e-mail, speelde dit probleem geen rol in dit onderzoek.

Tijdens het hoofdonderzoek is vertrouwen gemeten aan de hand van competence belief, benevolence belief en integrity belief. De stellingen die competence belief en integrity belief moesten meten vormden significante constructen. Bij de stellingen van benevolence belief was dit echter niet het geval. De oorzaak hiervan is mogelijk dat de stellingen vooral over 'eigenbelang van de recensent' gingen, terwijl de stellingen die Wang & Benbasat (2007) gebruikten om benevolence belief te meten meer gericht waren op het belang van de lezer. Of deze tegenstelling de werkelijke oorzaak is van de niet-significante constructen, zal toekomstig onderzoek moeten uitwijzen. Omdat bij het maken van de constructen eerst een construct per recensie is gemaakt en deze vervolgens bij elkaar zijn genomen voor een totaal construct (in plaats van voor het totaalconstruct alle losse data te gebruiken), kan het komen dat de stellingen van alle recensies bij elkaar genomen wel een significant construct vormden. Of dit daadwerkelijk de oorzaak is, zal onderzocht moeten worden.

6.4 Aanbevelingen voor vervolgonderzoek

Tijdens dit onderzoek kregen alle respondenten de boekrecensies op internet te lezen. Het is mogelijk dat dit enigszins invloed kan hebben op de resultaten van dit onderzoek. Hoewel de boekrecensies van eerdere lezer op sites als Bol.com te lezen zijn, wordt verwacht dat de meeste boekrecensies van professional uit een krant nog gewoon op krantenpapier gelezen worden,

ondanks dat deze ook op internet staan. In de toekomst kan gekeken worden of dit daadwerkelijk het geval is en zo ja, of dit de resultaten beïnvloedt.

Enkele respondenten hebben na het onderzoek kenbaar gemaakt te denken dat de boekrecensies uit het onderzoek niet afkomstig waren uit de Volkskrant. Volgens hen zijn boekrecensies in deze krant langer en van betere kwaliteit. Bij toekomstig onderzoek, is het daarom belangrijk om de bron geloofwaardiger te maken. Bovendien zou het kunnen zijn dat de boekrecensies te weinig elementen bevatten waarop de respondenten konden zien of ze overeenkomsten hadden met de recensent. In het onderzoek van Van Wesseem (2008) konden studenten zich vergelijken met de schrijver van de tekst, omdat hierbij stond dat zij op de universiteit zaten. In dit onderzoek is alleen leeftijd en woonplaats als mogelijke overeenkomst genomen, omdat de doelgroep van dit onderzoek niet alleen uit studenten bestond waardoor er betere conclusies getrokken konden worden.

Uit het onderzoek bleek dat respondenten zich niet goed konden identificeren met de bron. In de toekomst zou met een kwalitatief en/of eye tracing onderzoek gekeken kunnen worden of de lezer van een recensie wel let op elementen als de naam van de recensent, zijn leeftijd of de krant waar hij voor schrijft. Mocht de lezer deze elementen onder ogen nemen, dan zal er meer inzicht moeten komen in de elementen waarbij er identificatie met de bron ontstaat. Zou het plaatsen van een foto van de recensent bij de boekrecensie bijvoorbeeld invloed hebben op de mate van identificatie met de bron? Wanneer er uiteindelijk een positieve identificatie ontstaat met de bron, zou onderzocht moeten worden of de variabele bron dan wel invloed heeft op de attitude en koopintentie van de consument.

De bron en de taalintensiteit zijn slechts enkele elementen die in een recensie voorkomen. Uit de inhoudsanalyse bleek dat professionele boekrecensies uit een krant verschillen van boekrecensies van eerdere lezers op internet in de directe aanmoediging tot lezen. Directe aanmoedigingen zouden volgens Cialdini (2003) en Cialdini, et.al, (2003) aanzetten tot handelen. Of dit zorgt voor een hogere attitude en/of koopintentie dan wanneer er geen directe aanmoediging in een recensie staat, zou in de toekomst onderzocht kunnen worden. Dit geldt ook voor de elementen 'citaten', 'curieuze details', 'actuele gebeurtenissen' en 'voorbeelden uit het boek'. Evenals de elementen 'eerdere ervaringen met de schrijver', 'vergelijkingen met andere schrijvers' en 'het aantonen van de professionaliteit van de schrijver'.

Dit onderzoek richtte zich op boekrecensies. Maar op internet zijn tal van recensies van andere producten te vinden. Boeken zijn relatief goedkoop. Wanneer de consument een verkeerd boek koopt, brengt dit geen hoge financiële tegenslagen met zich mee. Een miskoop van een duur product willen veel consumenten waarschijnlijk wel voorkomen. Informatie over het product is in dat geval belangrijker dan bij de aankoop van een goedkoop product. Het zou kunnen zijn dat in dit geval de bron wel invloed heeft op de attitude en koopintentie van de consument. Hangt er meer risico aan de aanschaf van het product, dan wil de consument misschien wel zeker weten of de informatie correct is. Iemand die als expert over komt heeft veel overtuiging (Brock & Green, 2005), misschien wel meer dan iemand die het product maar één keer heeft gebruikt.

Verwacht werd dat taalintensiteit en bron invloed hadden op overtuiging, attitudes en koopintentie. Uit dit onderzoek bleek dat de attitude en koopintentie niet werden beïnvloed door de twee onafhankelijke variabelen na het lezen van een boekrecensie. Volgens de literatuur (Blackwell, Miniard & Engel, 2006; Ajzen (1991) zou overtuiging de attitude kunnen voorspellen en attitude de koopintentie weer kunnen voorspellen. Er is tijdens dit onderzoek niet gekeken of de drie variabelen ook daadwerkelijk afhankelijk van elkaar zijn. Dit zou in de toekomst nog

onderzocht kunnen worden. Hopelijk wordt dan duidelijk waarom overtuiging wel deels beïnvloed werd door taalintensiteit en bron en attitude en koopintentie niet.

6.5 Aanbevelingen voor praktijk

Zowel uitgevers als recensenten en consumenten kunnen uit dit onderzoek nuttige aanbevelingen voor de praktijk halen.

Hoewel het volgens de resultaten van dit onderzoek niet uitmaakt wie de bron is van de boekrecensie, is het voor uitgevers wel van belang te kijken waar ze meningen over hun boeken laten plaatsnemen. Aan het gebruik van consumentenclassificatiesites zijn geen kosten verbonden, maar consumenten kijken eerder in de krant dan op internet naar de mening van anderen als ze een boek zoeken. Een uitgever dient hier rekening mee te houden tijdens zijn reclamecampagnes.

Bij recensenten ligt de keuze van presentatie aan hun doel van de tekst. Schrijven recensenten puur met het doel de lezer te informeren, dan is het beter weinig taalintensieve woorden te gebruiken. De lezer zal dan eerder inzien dat de tekst bedoeld is om hem te informeren. Als een recensent de lezer wil overtuigen van zijn kunde, kan hij zich het beste voordoen als een professional. Wil de recensent een mening overbrengen, is het belangrijk dat hij overtuigend overkomt. Aangeraden wordt om een niet-taalintensieve tekst te schrijven. De recensent komt dan eerlijker over dan wanneer hij een taalintensieve tekst zou schrijven.

Voor consumenten is het raadzaam om een tekst van een professional te lezen. De professional presteerde namelijk beter op de competentie belief dan de eerdere lezer, wat zorgt voor meer overtuiging door de bron. Omdat de consument met het lezen van de recensie de onzekerheid tijdens het keuzeproces van het boek waarschijnlijk wil verminderen, is een overtuigende bron behulpzamer bij het maken van een keuze dan een bron die niet overtuigend is. Niet-taalintensieve teksten scoorden hoger als het ging om overtuiging dan taalintensieve teksten. De consument kan daarom ook beter kiezen voor een niet-taalintensieve tekst dan een taalintensieve tekst.

Referenties

- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behaviour. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50, 179-211.
- Baesler, J.E. & Burgoon, J.K. (1994). The temporal effects of story and statistical evidence on belief change. *Communication Research*, 21, 582-602.
- Bakker, P. & Scholten, O. (2005). *Communicatiekaart van Nederland*. Amsterdam: Uitgeverij Kluwer.
- Beekman, K. (2007). Flapteksten. Een verkennend onderzoek. Gevonden op 17 september 2009, op www.neerlandistiek.nl.
- Blackwell, R.D., Miniard, P.W. & Engel, J.F. (2006). *Consumer Behavior*. Mason: Thomson South-Western.
- Bone, P.F. (1995). Word-of-mouth effect on short-term and long-term product judgments. *Journal of Business Research*, 32, 213-233.
- Braet, A. (2007). *Retorische kritiek: overtuigingskracht van Cicero tot Balkenende*. SDU uitgevers: Den Haag
- Brehm, S.S., Kassin, S. & Fein, S. (2005). *Social Psychology*. Boston: Houghton Mifflin Company.
- Brock, T.C. & Green, M.C. (2005). *Persuasion: Psychological Insights and Perspectives*. Thousand Oaks: Sage Publications.
- Burgoon, M. Denning, V.P. & Roberts, L. (2002) Language Expectancy Theory. In J.P. Dillard & M. Pfau (Eds.), *The persuasion handbook: developments in theory and practice* (pp. 117-136). California: Sage Publications.
- Cialdini, R.B. (2003). Crafting normative messages to protect the environment. In T.C. Brock & M.C. Green (Eds.), *Persuasion, Psychological insights and perspectives* (pp. 148-151). Thousand Oaks: Sage Publications.
- Cialdini, R.B., Barret, D.W., Bator, R., Demaine, L.J., Sagarin, B.J., Rhoads, K.V.L., & Winter, P.L. (2003). Activating and aligning social norms for persuasive impact. In T.C. Brock & M.C. Green (Eds.), *Persuasion, Psychological insights and perspectives* (pp. 148-151). Thousand Oaks: Sage Publications.
- Dijcks, S.L.J. & Raaij, F. van, (2004). *De relatie tussen nieuws, consumentenvertrouwen en consumentengedrag. Het psychologische proces in kaart gebracht*. Unpublished doctoral dissertation, Universiteit van Tilburg, Tilburg, Nederland.

- Driel, H. van, & Stokmans, M.J.W., (2003). Consumenten en web: een inleiding in digitale marketingcommunicatie. Amsterdam, Uitgeverij Boom.
- Fabriagar, L.R., Krosnick, J.A. & MacDougall, B.L. (2005). Attitude Measurement. In T.C. Brock & M.C. Green (Eds.), *Persuasion Psychological insights and perspectives* (pp. 17-40). Thousand Oaks: Sage Publications.
- Faugier, J. & Sargeant, M. (1997). Sampling hard to reach populations. *Journal of Advanced Nursing*, 26, 790-797.
- Festinger, L. (1954). A theory of social comparison processes. In S.S. Brehm, S. Kassin, S. Fein (Eds.), *Social Psychology* (pp. 62-65). Boston: Houghton Mifflin Company.
- Francis, J.J., Eccles, M.P., Johnston, M. Walker, A. Grimshaw, J. Foyx, R. Kaner, E.F.S., Smith, L. & Bonetti, D. (2004). Constructing questionnaires based on the theory of planned behaviour. A manual for health services researchers. Newcastle: Centre for Health Services Research University of Newcastle.
- Gabbert, F. Memon, A. & Allan, K. (2003). Memory conformity: Can eyewitnesses influence each other's memories for an event? In S.S. Brehm, S. Kassin & S. Fein (Eds.), *Social Psychology* (pp. 233). Boston: Houghton Mifflin Company.
- Gelb, B.D. & Sundaram, S. (2002). Adapting to "word of mouse". *Journal of Business Horizons*, 45(4), 21-25.
- Genealogie Online (datum onbekend). Meest voorkomende familienamen. Gevonden op 26 maart 2010, op <http://www.genealogieonline.nl/familienaamwolk.php>.
- Hassanein, K. & Head, M. (2006). The Impact of Infusing Social Presence in the Web Interface: An Investigation Across Different Products. *International Journal of Electronic Commerce*, 10(2), 31-55.
- Herr, P.M, Kardes, F.R & Kim. J., (1991). Effects of word-of-mouth and product-attribute information on persuasion: An accessibility-diagnostics perspective. *Journal of consumer research*, 17, 454-462.
- Heuvelman, A. & Fennis, B., (2005). *Mediapsychologie*. Boom Onderwijs, Den Haag.
- Hjorth-Andersen, C. (2000). A Model of the Danish Book Market. *Journal of Cultural Economics*, 24, 27-43.
- Hoeken, H. (1998). *Het ontwerp van overtuigende teksten. Wat onderzoek leert over de opzet van effectieve reclame en voorlichting*. Bussum: Coutinho.
- Hoeken, H. (2001). Anecdotal, statistical, and causal evidence: their perceived and actual persuasiveness. *Argumentation*, 15(4), 425-437.

- Holsti, O.R. (1969). *Content analysis for the social sciences and humanities*. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Hornikx, J. & Hoeken, H. (2005). Is expertevidentie overtuigender in Frankrijk dan in Nederland? *Tijdschrift voor Taalbeheersing*, 27(1), 42-57.
- Jansen, C., Steehouder, M. & Gijsen, M. (2004). *Professioneel communiceren. Taal- en communicatiegids*. Groningen/Houten: Martinus Nijhoff.
- Klein, W.M. (1997). Objective standards are not enough: affective, self-evaluative, and behavioral responses to social comparison information. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72(4), 763-774.
- Leemans, H.M.P.J.M. (1994). Het veelvormige boek. Informatiegebruik bij de aankoop van een hedonistisch product. In K. Beekman (Eds.) *Flapteksten. Een verkennend onderzoek* (pp. 8). Neerlandistiek.nl, 07, Article 07a. Gevonden op 17 september 2009, op <http://www.neerlandistiek.nl/publish/articles/000136/article.pdf>
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. In T.C. Brock & M.C. Green (Eds.), *Persuasion, Psychological insights and perspectives* (pp. 17-40). Thousand Oaks: Sage Publications.
- Littlejohn, S.W. & Foss, K.A. (2005). *Theories of Human Communication*. Belmont: Thomson Wadsworth.
- Mackie, D.M., Worth, L.T. & Asuncion, A.G. (1990). Processing of persuasive in-group messages. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58, 812-822.
- Mayer, R.C., Davis, J.H. & Schoorman, F.D. (1995). An Integrative Model of Organisational Trust. *Academy of Management Review*, 20(3), 709-734.
- McKnight, D.H. & Chervany, N.L. (2002). What Trust Means in E-Commerce Customer Relationships: An Interdisciplinary Conceptual Typology. *International Journal of Electronic Commerce*, 6(2), 35-39.
- Mueller, D.J. (1986). Measuring social attitudes: A social handbook for researchers and practitioners. In T.C. Brock & M.C. Green (Eds.), *Persuasion, Psychological insights and perspectives* (pp. 17-40). Thousand Oaks: Sage Publications.
- Pander Maat, H. (2004). Wervend taalgebruik in persberichten – werkt het? Hoe journalisten omgaan met persberichten in de luchtvaartsector. *Tijdschrift voor Taalbeheersing*, 26(3), 209-225.
- Petty, R.E. & Cacioppo, J.T. (1986). The Elaboration Likelihood Model of Persuasion. *Advances in experimental social psychology*, 19, 123-181.

- Raaij, W.F. van, & Antonides, G. (1997). Consumentengedrag. In H. van Driel & M.J.W. Stokmans (Eds.), *Consument en web: een inleiding in digitale marketingcommunicatie*. Amsterdam: Uitgeverij Boom.
- Rennen, T. (2000). *Journalistiek als kwestie van bronnen*. Delft, Uitgeverij Eburon.
- Riet-Eerden, M. van (2005). *Geïntensiveerd taalgebruik: het werkwoord intensiever bestudeerd*. Master thesis. Universiteit van Tilburg.
- Schellens, P.J. (2006). *Bij vlagen loepzuiver*. Unpublished doctoral dissertation, Radboud Universiteit Nijmegen.
- Singh, S.N., Linville, D. & Sukhdial, A. (1995). Enhancing the Efficacy of Split Thirty-Second Television Commercials: An Encoding Variability Application. *Journal of Advertising* 24(3), 13-23.
- Slusher, M.P. & Anderson, C.A. (1996). Using causal persuasive arguments to change beliefs and teach new information: the mediating role of explanation availability and evaluation bias in the acceptance of knowledge. *Journal of Educational Psychology*, 88, 110-122.
- Sociale Verzekeringsbank (datum onbekend). Kinderbijslag. Gevonden op 26 maart 2010, op <http://www.svb.nl/int/nl/kinderbijslag/actueel/kindernamen/index.jsp>.
- Stichting Marktonderzoek Boekenvak (2008). Negen op de tien Nederlanders lezen boeken. Gevonden op 22 september 2009, op www.marktonderzoekboekenvak.nl/index.php?page=archief.
- Thomas, C.M. (2004). Builing the buzz in the hive mind. *Journal of Consumer Behaviour*, 4(1), 64-72.
- Tuk, M.A., Verlegh, P.W.J., Smidts, A. & Wigboldus, D.H.J. (2009). Wat gebeurt er als je consumenten beloont voor mond tot mond reclame? In A.E. Bronner, e.a. (Eds.), *Ontwikkelingen in het Marktonderzoek 2009* (pp. 119-132). Haarlem: SpaarenHout.
- Wang, W. & Benbasat, I. (2007). Recommendation Agents for Effects of Explanation Facilities on Trusting Beliefs. *Journal of Management Information Systems*, 23(4), 217-246.
- Wessem, J. van, (2008). *De invloed van bronnen op initieel vertrouwen en koopintentie bij online verkoop*. Unpublished master's thesis, Universiteit Twente, Enschede, Nederland.
- Wheeler, L., Koestner, R. & Driver, R.E. (1982). Related attributes in the choice of comparison others: it's there, but it isn't all there is. *Journal of experimental social psychology*, 18, 489-500.

Bijlagen

Bijlage I	Ingevulde tabellen inhoudsanalyse
Bijlage II	Recensies gebruikt tijdens inhoudsanalyse
Bijlage III	Vragenlijst
Bijlage IV	Verschillende versies van de recensies

Bijlage I: ingevulde tabellen inhoudsanalyse

Een keukenmeiden roman – Kathryn Stockett

	Recensie op webpagina krant			Consumentenrecensie op internet	Wie/Welke
	Een aparte toilet voor de zwarte hulp	Harteloze dames en hun hulpen	Maar een zwarte staat zó op straat	Niet zwart-wit	
Afkomst van de recensie					
naam beoordelaar aanwezig	√	√	√	√	
plaats/provincie beoordelaar aanwezig	-	-	-	-	
leeftijd beoordelaar aanwezig	-	-	-	-	
beoordelaar is een krant	√	√	√	-	Telegraaf Volkskrant Trouw

Inhoud van de recensie					
deel van de inhoud aanwezig	√	√	√	√	
argumenten aanwezig	√	√	√	√	
voorbeelden uit het boek aanwezig m.b.t. argumentatie	-	-	√	-	
verwijzing naar eerdere boeken van de schrijver aanwezig	-	-	-	-	
negatieve beoordelingen	-	√	-	-	
positieve beoordelingen	√	√	√	√	
citaten uit het boek aanwezig	√	-	-	-	
curieuze details	-	-	√	-	Bestsellerlijst

aanwezig					bereikt Het is een nr. 1 hit
actuele gebeurtenis aanwezig	-	-	√	-	"Past in Obama- tijdperk"
vergelijking met andere schrijvers aanwezig	-	-	√	-	
Directe aanmoediging tot (niet) lezen	√	-	-	-	
Professionaliteit van de schrijver beschreven	-	-	√	-	
Mening van anderen aanwezig	-	√	√	-	

Algemeen				
Hoe sterk is iemands mening, komen er woorden als ontzettend, hartstikke, etc. in voor.	5 in 25 regels = 20%	23 in 25 regels = 92%	14 in 75 regels = 18,7%	3 in 7 regels = 42,9%

Snel geld – Jens Lapidus

	Recensie op webpagina krant	Consumentenrecensie op internet			Wie/Welke
	"Ranzig leven..."	Super boek	Adembe- nemend!	Oei, oei!	
Afkomst van de recensie					
naam beoordelaar aanwezig	√	√	√	√	
plaats/provincie beoordelaar aanwezig	-	√	√	√	
leeftijd beoordelaar aanwezig	-	√	-	-	
beoordelaar is een krant	√	-	-	-	NRC

Inhoud van de recensie					
deel van de inhoud aanwezig	√	-	√	-	
argumenten aanwezig	√	-	√	√	
voorbeelden uit het boek aanwezig m.b.t. argumentatie	-	-	-	-	
verwijzing naar eerdere boeken van de schrijver aanwezig	-	-	-	-	
negatieve beoordelingen	-	√	-	√	
positieve beoordelingen	√	√	√	√	
citaten uit het boek aanwezig	-	-	-	-	
curieuze details aanwezig	-	√	-	-	Het onderwerp heeft een ander gezicht gekregen door het verhaal.
actuele gebeurtenis aanwezig	-	-	-	-	
vergelijking met andere schrijvers aanwezig	√	-	-	√	
Directe aanmoediging	-	√	√	-	

tot (niet) lezen				
Professionaliteit van de schrijver beschreven	-	-	-	-
Mening van anderen aanwezig	-	-	-	-

Algemeen				
Hoe sterk is iemands mening, komen er woorden als ontzettend, hartstikke, etc. in voor.	20 woorden in 29 zinnen = 69%	- = 0%	2 in 4 = 50%	- = 0%

Dieren eten – Jonathan Safran Foer

	Recensie op webpagina krant	Consumentenrecensie op internet		Wie/Welke
	"Vleeseters kunnen de hond slachten"	"Stap voor stap"	"Goed boek!"	
Afkomst van de recensie				
naam beoordelaar aanwezig	√	-	√	
plaats/provincie beoordelaar aanwezig	-	√	√	
leeftijd beoordelaar aanwezig	-	-	√	
beoordelaar is een krant	√	-	-	Nederlands Dagblad

Inhoud van de recensie				
deel van de inhoud aanwezig	√	√	√	
argumenten aanwezig	√	√	-	
voorbeelden uit het boek aanwezig m.b.t. argumentatie	√	-	-	
verwijzing naar eerdere boeken van de schrijver aanwezig	-	-	-	
negatieve beoordelingen	-	√	-	
positieve beoordelingen	√	√	√	
citaten uit het boek aanwezig	√	-	-	
curieuze details aanwezig	√(*)	√(**)	-	* veel details gegeven ** zelf ook vegetariër
actuele gebeurtenis aanwezig	-	-	-	
vergelijking met andere schrijvers aanwezig	-	-	-	
Directe aanmoediging tot (niet) lezen	-	-	-	
Professionaliteit van de	√	-	-	

schrijver beschreven			
Mening van anderen aanwezig	-	-	-

Algemeen			
Hoe sterk is iemands mening, komen er woorden als ontzettend, hartstikke, etc. in voor.	8 woorden in 76 zinnen = 10,5%	1 in 12 = 8,3%	- = 0%

De Danskampioen – Petina Gappah

	Recensie op webpagina krant	Consumentenrecensie op internet	Wie/Welke
	"Escapades van een sjacheraar..."	"Winnaar Guardian First Book Award"	
Afkomst van de recensie			
naam beoordelaar aanwezig	√	-	
plaats/provincie beoordelaar aanwezig	-	-	
leeftijd beoordelaar aanwezig	-	-	
beoordelaar is een krant	√	-	Volkskrant

Inhoud van de recensie			
deel van de inhoud aanwezig	√	-	
argumenten aanwezig	√	√	
voorbeelden uit het boek aanwezig m.b.t. argumentatie	√	-	
verwijzing naar eerdere boeken van de schrijver aanwezig	-	-	
negatieve beoordelingen	-	-	
positieve beoordelingen	√	√	
citaten uit het boek aanwezig	-	-	
curieuze details aanwezig	-	√	Boek wordt vergeleken met het land Afrika
actuele gebeurtenis aanwezig	√(*)	√(**)	* en ** Het boek heeft een prijs gewonnen
vergelijking met andere schrijvers aanwezig	-	√	
Directe aanmoediging tot (niet) lezen	-	-	

Professionaliteit van de schrijver beschreven	√	√
Mening van anderen aanwezig	√	√

Algemeen		
Hoe sterk is iemands mening, komen er woorden als ontzettend, hartstikke, etc. in voor.	13 woorden in 18 zinnen = 72,2%	4 woorden in 7 zinnen = 57,1%

Stil de tijd – Joke Hermsen

	Recensie op webpagina krant	Consumentenrecensie op internet	Wie/Welke
	"Lof der verving"	"wat een prachtige essaybundel!"	
Afkomst van de recensie			
naam beoordelaar aanwezig	√	√	
plaats/provincie beoordelaar aanwezig	-	-	
leeftijd beoordelaar aanwezig	-	-	
beoordelaar is een krant	√	-	Volkskrant

Inhoud van de recensie			
deel van de inhoud aanwezig	√	- (*)	*alleen de onderwerpen van het boek worden genoemd, niet hoe het verhaal loopt
argumenten aanwezig	√	-	
voorbeelden uit het boek aanwezig m.b.t. argumentatie	√	-	
verwijzing naar eerdere boeken van de schrijver aanwezig	-	-	
negatieve beoordelingen	√	-	
positieve beoordelingen	√	√	
citaten uit het boek aanwezig	√	-	
curieuze details aanwezig	√	-	Titel komt uit gedicht
actuele gebeurtenis aanwezig	√	-	Zesde druk in voorbereiding
vergelijking met andere schrijvers aanwezig	-	-	

Directe aanmoediging tot (niet) lezen	-	√
Professionaliteit van de schrijver beschreven	-	-
Mening van anderen aanwezig	-	-

Algemeen		
Hoe sterk is iemands mening, komen er woorden als ontzettend, hartstikke, etc. in voor.	10 woorden in 45 zinnen = 22,2%	- = 0%

Hypnose – Lars Kepler

	Recensie op webpagina krant	Consumentenrecensie op internet	Wie/Welke
	"Goed boek, geen Larsson"	"Topklasse!"	
Afkomst van de recensie			
naam beoordelaar aanwezig	√	√	
plaats/provincie beoordelaar aanwezig	-	-	
leeftijd beoordelaar aanwezig	-	-	
beoordelaar is een krant	√	-	Het Parool

Inhoud van de recensie			
deel van de inhoud aanwezig	√	-	
argumenten aanwezig	√	√	
voorbeelden uit het boek aanwezig m.b.t. argumentatie	√	-	
verwijzing naar eerdere boeken van de schrijver aanwezig	-	-	
negatieve beoordelingen	√	-	
positieve beoordelingen	√	√	
citaten uit het boek aanwezig	√	-	
curieuze details aanwezig	√	-	Citaat andere schrijver Aantal pagina's genoemd
actuele gebeurtenis aanwezig	-	-	
vergelijking met andere schrijvers aanwezig	√	-	
Directe aanmoediging	-	-	

tot (niet) lezen		
Professionaliteit van de schrijver beschreven	-	-
Mening van anderen aanwezig	√	-

Algemeen		
Hoe sterk is iemands mening, komen er woorden als ontzettend, hartstikke, etc. in voor.	10 woorden op 42 zinnen = 23,8%	4 woorden op 7 regels = 57,1%

Dagen van gras – Philip Huff

	Recensie op webpagina krant	Consumentenrecensie op internet	Wie/Welke
Afkomst van de recensie			
naam beoordelaar aanwezig	√	-	
plaats/provincie beoordelaar aanwezig	-	√	
leeftijd beoordelaar aanwezig	-	√	
beoordelaar is een krant	√	-	NRC

Inhoud van de recensie			
deel van de inhoud aanwezig	√	√	
argumenten aanwezig	√	√	
voorbeelden uit het boek aanwezig m.b.t. argumentatie	√	-	
verwijzing naar eerdere boeken van de schrijver aanwezig	-	-	
negatieve beoordelingen	√	-	
positieve beoordelingen	√	√	
citaten uit het boek aanwezig	√	-	
curieuze details aanwezig	-	-	-
actuele gebeurtenis aanwezig	-	-	
vergelijking met andere schrijvers aanwezig	-	-	
Directe aanmoediging tot (niet) lezen	-	√	
Professionaliteit van de schrijver beschreven	-	-	

Mening van anderen aanwezig	-	-
-----------------------------	---	---

Algemeen		
Hoe sterk is iemands mening, komen er woorden als ontzettend, hartstikke, etc. in voor.	17 in 35 regels = 48,6%	1 in 7 regels = 14,2%

Uitglijdens – Joseph Hallinan

	Recensie op webpagina krant	Consumentenrecensie op internet	Wie/Welke
Afkomst van de recensie			
naam beoordelaar aanwezig	√	√	
plaats/provincie beoordelaar aanwezig	-	√	
leeftijd beoordelaar aanwezig	-	-	
beoordelaar is een krant	√	-	NRC

Inhoud van de recensie			
deel van de inhoud aanwezig	√	√	
argumenten aanwezig	√	-	
voorbeelden uit het boek aanwezig m.b.t. argumentatie	√	-	
verwijzing naar eerdere boeken van de schrijver aanwezig	-	-	
negatieve beoordelingen	√	-	
positieve beoordelingen	√	√	
citaten uit het boek aanwezig	√	-	
curieuze details aanwezig	-	-	-
actuele gebeurtenis aanwezig	-	-	
vergelijking met andere schrijvers aanwezig	-	-	
Directe aanmoediging tot (niet) lezen	-	-	
Professionaliteit van de schrijver beschreven	√	-	

Mening van anderen aanwezig	-	-
-----------------------------	---	---

Algemeen		
Hoe sterk is iemands mening, komen er woorden als ontzettend, hartstikke, etc. in voor.	7 in 42 regels = 16,6%	2 in 7 regels = 28,5%

Dorsvloer van confetti – Franca Treur

	Recensie op webpagina krant	Consumentenrecensie op internet			Wie/Welke
	Niemand om te bedanken	Opgroeien op het Zeeuwse platteland	Redelijk	Mooi	
Afkomst van de recensie					
naam beoordelaar aanwezig	√	√	√	√	
plaats/provincie beoordelaar aanwezig	-	-	√	-	
leeftijd beoordelaar aanwezig	-	-	√	√	
beoordelaar is een krant	√	-	-	-	Volkskrant

Inhoud van de recensie					
deel van de inhoud aanwezig	√	√	√	-	
argumenten aanwezig	√	√	-	√	
voorbeelden uit het boek aanwezig m.b.t. argumentatie	√	-	-	-	
verwijzing naar eerdere boeken van de schrijver aanwezig	-	-	-	-	
negatieve beoordelingen	-	-	√	-	
positieve beoordelingen	√	√	√	√	
citaten uit het boek aanwezig	√	-	-	-	
curieuze details aanwezig	√ (*)	-	-	√ (**)	* De schrijfster is geïnterviewd. Het is meer een verslag van het interview, maar deels ook een review van het boek Vorig jaar zijn er 38.500 exemplaren verkocht

					** Het boek was snel uit.
actuele gebeurtenis aanwezig	√	-	-	-	10 ^e druk komt eraan.
vergelijking met andere schrijvers aanwezig	√	-	-	-	
Directe aanmoediging tot (niet) lezen	-	-	-	-	
Professionaliteit van de schrijver beschreven	√	-	-	-	
Mening van anderen aanwezig	√	-	-	-	

Algemeen				
Hoe sterk is iemands mening, komen er woorden als ontzettend, hartstikke, etc. in voor.	18 in 94 regels = 19% <i>Door vele citaten zijn het er zo weinig.</i>	1 in 7 regels = 14,2%	- = 0%	- = 0%

	Consumentenrecensie op internet				Wie/Welke
	Authentiek en boeiend	Overschat	Zoektocht	Herkenning en herinnering	
Afkomst van de recensie					
naam beoordelaar aanwezig	√	√	√	√	
plaats/provincie beoordelaar aanwezig	-	√	-	√	
leeftijd beoordelaar aanwezig	√	√	-	-	
beoordelaar is een krant	-	-	-	-	-

Inhoud van de recensie				
deel van de inhoud aanwezig	√	-	√	-

argumenten aanwezig	√	√	√	√	
voorbeelden uit het boek aanwezig m.b.t. argumentatie	-	√	-	-	
verwijzing naar eerdere boeken van de schrijver aanwezig	-	-	-	-	
negatieve beoordelingen	-	√	-	-	
positieve beoordelingen	√	√	√	√	
citaten uit het boek aanwezig	-	√	-	-	
curieuze details aanwezig	√ (*)	√ (*)	-	√ (*) (**)	* de schrijvers lazen het boek in één keer uit ** schrijver is zelf Zeeuws
actuele gebeurtenis aanwezig	-	√	-	-	Er is commotie ontstaan rond het boek
vergelijking met andere schrijvers aanwezig	-	√	-	-	
Directe aanmoediging tot (niet) lezen	-	-	-	√	
Professionaliteit van de schrijver beschreven	-	-	-	-	
Mening van anderen aanwezig	-	-	-	-	

Algemeen				
Hoe sterk is iemands mening, komen er woorden als ontzettend, hartstikke, etc. in voor.	2 in 3 regels = 66,7%	2 in 8 regels = 25%	- = 0%	- = 0%

Witte zwanen, zwarte zwanen – Anja Vink

	Recensie op webpagina krant	Consumentenrecensie op internet	Wie/Welke
	Zwarte zwanen in troebel water	Hilarisch, onthullend, verhelderend, een must voor politiek betrokkene	
Afkomst van de recensie			
naam beoordelaar aanwezig	√	-	
plaats/provincie beoordelaar aanwezig	-	√	
leeftijd beoordelaar aanwezig	-	√	
beoordelaar is een krant	√	-	Volkskrant

Inhoud van de recensie			
deel van de inhoud aanwezig	√	√	
argumenten aanwezig	√	√	
voorbeelden uit het boek aanwezig m.b.t. argumentatie	√	-	
verwijzing naar eerdere boeken van de schrijver aanwezig	-	-	
negatieve beoordelingen	√	-	
positieve beoordelingen	√	√	
citaten uit het boek aanwezig	√	-	
curieuze details aanwezig	-	-	-
actuele gebeurtenis aanwezig	-	-	
vergelijking met andere schrijvers aanwezig	√	-	
Directe aanmoediging tot (niet) lezen	-	-	
Professionaliteit van de	√	√	

schrijver beschreven		
Mening van anderen aanwezig	-	-

Algemeen		
Hoe sterk is iemands mening, komen er woorden als ontzettend, hartstikke, etc. in voor.	14 in 64 regels = 21,8%	- = 0%

Wat je niet wilt zien – Steve Mosby

	Recensie op webpagina krant	Consumentenrecensie op internet	Wie/Welke
	Horroreffecten als steun voor de wrede werkelijkheid	Niet wat ik had verwacht van Mosby	
Afkomst van de recensie			
naam beoordelaar aanwezig	√	√	
plaats/provincie beoordelaar aanwezig	-	-	
leeftijd beoordelaar aanwezig	-	-	
beoordelaar is een krant	√	-	Volkskrant

Inhoud van de recensie			
deel van de inhoud aanwezig	√	-	
argumenten aanwezig	√	√	
voorbeelden uit het boek aanwezig m.b.t. argumentatie	√	-	
verwijzing naar eerdere boeken van de schrijver aanwezig	-	√	
negatieve beoordelingen	-	√	
positieve beoordelingen	√	-	
citaten uit het boek aanwezig	√	-	
curieuze details aanwezig	-	-	-
actuele gebeurtenis aanwezig	-	-	
vergelijking met andere schrijvers aanwezig	√	-	
Directe aanmoediging tot (niet) lezen	-	-	
Professionaliteit van de	-	-	

schrijver beschreven		
Mening van anderen aanwezig	-	-

Algemeen		
Hoe sterk is iemands mening, komen er woorden als ontzettend, hartstikke, etc. in voor.	16 in 33 regels = 48,5%	- = 0%

Levi Andreas – David Pefko

	Recensie op webpagina krant	Consumentenrecensie op internet	Wie/Welke
	Wordt toch woordvoerder van zichzelf	Opmerkelijk debuut met veel plezier gelezen	
Afkomst van de recensie			
naam beoordelaar aanwezig	√	√	
plaats/provincie beoordelaar aanwezig	-	√	
leeftijd beoordelaar aanwezig	-	√	
beoordelaar is een krant	√	-	NRC

Inhoud van de recensie			
deel van de inhoud aanwezig	√	-	
argumenten aanwezig	√	√	
voorbeelden uit het boek aanwezig m.b.t. argumentatie	√	-	
verwijzing naar eerdere boeken van de schrijver aanwezig	-	-	
negatieve beoordelingen	√	-	
positieve beoordelingen	√	√	
citaten uit het boek aanwezig	√	-	
curieuze details aanwezig	√ (*)	√ (**)	* Noemt het aantal pagina's Verklaring van de titel ** Hoopt meer te lezen van de schrijver
actuele gebeurtenis aanwezig	-	-	
vergelijking met andere schrijvers aanwezig	-	-	

Directe aanmoediging tot (niet) lezen	-	-
Professionaliteit van de schrijver beschreven	-	-
Mening van anderen aanwezig	-	-

Algemeen		
Hoe sterk is iemands mening, komen er woorden als ontzettend, hartstikke, etc. in voor.	44 in 48 regels = 91,7%	1 in 2 regels = 50%

Bijlage II: recensies gebruikt tijdens inhoudsanalyse

Bron: De Telegraaf

(http://www.telegraaf.nl/vrouw/actueel/5899939/___Een_aparte_toilet_voor_de_zwarte_hulp__.html)

Gevonden op: 28/01/10

do 28 jan 2010, 13:10

BOEKRECENSIE: EEN KEUKENMEIDEN ROMAN

Een aparte toilet voor de zwarte hulp

door Jolanda Janssen

AMSTERDAM - „Stel nou dat wij de waarheid vertellen? Dat we te bang zijn om het minimumloon te vragen. Dan niemand sociale voorzieningen krijgt. Dat we van hun kinderen houden als ze klein zijn en dat ze later net zo worden als hun mama's.”
Aibileens lip trilt als ze dit zegt.

„Ze is niet goed bij haar hoofd als ze denkt dat ze zoiets gevaarlijks willen doen.” Haar vriendin Minny is het met haar eens. Maar dan gaat ze nadenken. Dat komt door het woord waarheid.

Geheim

Het is begin jaren zestig. Plaats van handeling: Jackson, Mississippi. Racisme en de Klux Klux Klan vieren hoogtij. Aibileen en Minny zijn zwart en huishoudelijke hulp, ze werken al jaren voor blanke mevrouwen. Dan vraagt een blanke dame, Miss Skeeter, die schrijfster wil worden, hun in het geheim hun levensverhalen te vertellen en ook andere huishoudelijke hulpen over te halen mee te werken aan het project. Niemand durft, in deze tijd waarin een zwarte jongen blind wordt geslagen omdat hij gebruik maakte van een toilet voor blanken, iemand die vecht voor de rechten van zwarten voor zijn huis wordt doodgeschoten en een ander gebrandmerkt en opgehangen in een notenboom wordt aangetroffen.

Beton

Behalve Minny en Aibileen. De laatste omdat ze na de dood van haar zoon niet zomaar meer alles pikt, de eerste omdat ze de verhalen nodig heeft. Er zijn genoeg andere manieren om te protesteren, zegt ze, maar door te vertellen komt het beton in haar borst een beetje los en kan ze weer ademen. Als op een gegeven moment een andere hulp in de gevangenis belandt, willen steeds meer collega's hun geschiedenis vertellen.

Tafelzilver

We krijgen te lezen over een bizarre wereld, waarin een Sanitair Initiatief voor de Huishoudelijke Hulp probeert een wet erdoor te krijgen dat er in ieder huis voor de zwarte hulp een apart toilet wordt geïnstalleerd.

Waarin blanke vrouwen hun pasgeboren baby's aan de hulp toevertrouwen, maar met argusogen toekijken als het tafelzilver moet worden gepoetst. Waarin hulpen zomaar ontslagen kunnen worden. Waarin mensen, van beide rassen, met ongelooflijke naïviteit de vooroordelen accepteren zonder vragen te stellen. Het boek is knap geschreven en zit ondanks de zwaarte van het

onderwerp vol humor en meeslepende, ontroerende verhalen. Daardoor is het, ook al is het onderwerp misschien een beetje ver van ons Hollandse bed, zeer de moeite waard.

Een keukenmeidenroman, door Kathryn Stockett, FMB Uitgevers, 493 pagina's, €19,95.

Waardering: 4 sterren

Bron: Volkskrant

(http://kunst.volkskrant.nl/boeken/recensie/9789049951221/een_keukenmeidenroman/stockett#review)

Gevonden op: 29/01/10

Harteloze dames en hun hulpen

Recensie door Hans Bouman

Gepubliceerd op 29-01-2010

En paar weken geleden nam Kathryn Stocketts roman *The Help*, sinds augustus 2009 onafgebroken in de *New York Times* topvijf, de nummer één-positie over van Dan Brown. Geen onaardige prestatie van een debutante, wier roman niet dankzij een gelikte uitgevercampagne maar via word of mouth een verkoopsucces werd. Het boek is inmiddels een absolute hit bij leesclubs en in discussieprogramma's, en het is niet moeilijk in te zien waarom.

The Help, zojuist in Nederlandse vertaling verschenen onder de wat ongelukkige titel *Een keukenmeidenroman*, speelt zich af in het Diepe Zuiden van de Verenigde Staten, ten tijde van de zogeheten Jim Crow-wetten, die absolute segregatie van blanken en zwarten voorschreven. Om precies te zijn in Jackson, Mississippi, in 1962.

De schrijfster vertelt haar verhaal aan de hand van drie personages: de zwarte hulpen Aibileen en Minny en de 23-jarige blanke vrouw Skeeter. Skeeter onderscheidt zich in een aantal opzichten van haar leeftijdgenoten, met wie ze tot voor kort nog aan Ole Miss (University of Mississippi) studeerde. Om te beginnen is ze nog niet getrouwd, heeft zelfs nog nooit een vriendje gehad, en woont ze nog bij haar ouders.

Maar een belangrijker verschil is dat zij zich in toenemende mate onbehaaglijk voelt bij het hardvochtige racisme in haar blanke omgeving. Vooral haar vriendin Hilly, voorzitter van de plaatselijke damesvereniging, vervult in het boek de rol van de zich superieur achtende blanke. Haar nieuwste passie is het Sanitair Initiatief voor de Huishoudelijke Hulp. Om te voorkomen dat blanken besmet worden met 'zwarte ziekten' ('zoals bekend voor 99% overgebracht door urine') mogen zwarte hulpen geen gebruik meer maken van het toilet in de blanke huishoudens waar ze werken, maar moeten ze hun eigen plee krijgen.

Van de twee zwarte stemmen in de roman vervult Aibileen de rol van de oudere, stoïcijnse, schijnbaar immer mild gestemde hulp die haar werkgeefster nooit zal tegenspreken, haar arbeids- en levensvreugde ontleent aan de opvoeding van de blanke kinderen des huizes, en in stilte alle vernederingen ondergaat. Toch broeit er iets in haar. Drie jaar geleden kwam de zoon op wie ze haar hoop voor de toekomst had gevestigd bij een ongeluk op zijn werk om het leven. Van enig blank mededogen was uiteraard geen sprake. Sindsdien heeft ze steeds meer moeite haar opstandigheid te onderdrukken.

Haar tegenpool is de jongere Minny. Zij heeft haar gewoonte om onredelijke werkgeefsters een grote mond terug te geven al verschillende keren met ontslag moeten bekopen. Haar laatste bazin, eerder genoemde Hilly, beschuldigde haar zelfs van diefstal, daarmee haar kansen op een nieuwe betrekking tot een minimum reducerend.

Na een opeenstapeling van gebeurtenissen ontwikkelt Skeeter het plan om een boek te schrijven over de omstandigheden waaronder zwarte hulpen in Mississippi moeten leven en werken. Daartoe vraagt ze Aibileen – de hulp van één van haar vriendinnen – een reeks gesprekken met haar te voeren, en haar in contact te brengen met andere zwarte hulpen. Uiteraard moet dit allemaal in het grootste geheim gebeuren, want voor de hulpen dreigt ontslag en waarschijnlijk zelfs fysiek geweld als het plan uitlekt.

De schrijfster doorspekt haar verhaal met verwijzingen naar historische gebeurtenissen, zoals de door Kennedy afgedwongen toelating van de eerste zwarte student op Ole Miss en de door Martin Luther King aangekondigde mars naar Washington. Ook Rosa Parks, die beroemd werd door in 1955 demonstratief in het voor blanken gereserveerde deel van een stadsbus in Alabama te blijven zitten, maakt enkele malen haar opwachting en zelfs de jeugdige Stevie Wonder, die op zijn dertiende zijn eerste hit scoort, ontbreekt niet. Daarnaast zijn er talrijke literaire verwijzingen, zoals naar *Invisible Man* (1952), de invloedrijke roman waarin Ralph Ellison over zwarte identiteit schreef.

Kathryn Stockett, zelf opgegroeid in Jackson, slaagt er niet alleen in de sfeer van de Zuidelijke VS overtuigend weer te geven, maar doet dit bovendien via een bekwaam opgezette plot, waarin telkens nieuwe spanningselementen worden geïntroduceerd en een voortdurende sfeer van dreiging heerst, die het boek doen lezen als een trein. Tegelijk is er regelmatig ruimte voor relativerende humor. Maar de grootste triomf van deze roman zit hem in de portrettering van de drie vertelsters, die elk op hun manier als levensechte personen naar voren komen. Hetzelfde kan niet gezegd worden van de bad gals in dit verhaal. Het lijkt geen enkele twijfel dat de Zuidelijke VS bol stonden en staan van de verstokte racisten. Maar behalve Skeeter zijn de blanke dames in deze roman werkelijk harteloos tot op het bot en zelfs niet geïnteresseerd in hun eigen kinderen (die liefderijk door de zwarte hulpen worden opgevoed). Dit al te eenzijdige, op effect geschreven onderscheid tussen goed en kwaad, geeft tevens de literaire beperkingen aan van deze roman, die de bordkartonnen mannelijke personages er nog bekaaid laat afkomen.

Maar al is de karakterisering in deze roman dan onevenwichtig, het is pure winst dat het clichébeeld van de goedmoedige zwarte hulp, belichaamd door Mammy in Margaret Mitchells *Gone With the Wind* (1936), hier danig wordt genuanceerd en verdiept. De onzichtbare zwarte vrouw uit het Diepe Zuiden is door deze roman weer een beetje zichtbaarder geworden.

Bron: Trouw

(http://www.trouw.nl/cultuur/boeken/article2981086.ece/Maar_een_zwarte_staats_zo_op_straat_.html)

Gevonden op: 08/02/10

Maar een zwarte staat zó op straat Kathryn Stockett gunt de hulp die voor haar zorgde alsnog een eigen verhaal

'Een keukenmeidenroman', staat al wekenlang nummer één op Amerikaanse bestsellerlijsten en is razend populair bij blank én zwart. Wat verklaart het succes van dit debuut, dat is geschreven uit schaamte over wat rassenscheiding aanricht in het leven van vrouwen?

Het is 1962, Jackson, Mississippi, in het Amerikaanse zuiden. De burgerrechtenbeweging wint maar langzaam aan invloed, rassenscheiding is nog bij de wet geregeld. De zwarte huishoudster Aibileen mag geen boodschappen doen bij de blanke supermarkt, niet behandeld worden in het blanke ziekenhuis en geen boeken lenen bij de blanke bibliotheek. (In de slecht bevoorradete zwarte bibliotheek staat ze al maanden op de wachtlijst voor 'To Kill a Mockingbird'.) Ze mag zelfs niet het toilet van haar blanke werkgeefster gebruiken: die gelooft dat zwarte mensen ziekten meedragen. Onder de zogenaamde Jim Crow-wetten horen blanke en zwarte openbare voorzieningen 'gescheiden maar gelijk' te zijn. In de praktijk zijn de faciliteiten voor de zwarten steevast van mindere kwaliteit. Als haar bazin haar vraagt of de segregatie alles niet mooi geregeld heeft, kan Aibileen weinig anders dan glimlachen en doen alsof ze tevreden is.

Een andere verteller in Kathryn Stocketts 'Een keukenmeidenroman' is Skeeter, een net afgestudeerde jongevrouw van goede komaf, die schrijfster wil worden. Zodra ze de rassenscheiding ter discussie begint te stellen, blijkt dat het overschrijden van de rassenbarrière onmiddellijk en hardhandig bestraft wordt. Blanken worden buitengesloten, zwarten vrezen voor hun leven. Op de eerste bladzijden merkt een valselijk van diefstal beschuldigde zwarte kokkin dat ze nergens in de stad meer werk kan krijgen; een jonge tuinman wordt blind geslagen, omdat hij in het tuincentrum per ongeluk de wc voor blanken binnen is gegaan.

Toch zijn de levens van blank en zwart intiem met elkaar verweven. Zoals alle rijke, blanke kinderen is Skeeter grootgebracht door een zwarte huishoudster die zes dagen per week komt opdraven om te koken, schoon te maken en voor de kinderen te zorgen. Van deze Constantine houdt Skeeter meer dan van haar eigen strenge en afstandelijke moeder, zoals Aibileen oprecht liefde koestert voor Mae, de blanke peuter voor wie zij dagelijks zorgt. Toch kan hun band hooguit tijdelijk zijn: blanken als Skeeter en Mae worden geacht uit te groeien tot handhavers van de rassenscheiding. De tweeslachtige gevoelens die dit systeem bij vrouwen oproept: intimiteit naast vervreemding, liefde naast afkeer, zijn het onderwerp van 'Een keukenmeidenroman'.

De plot draait om Skeeters besluit huishoudsters te interviewen en hun ervaringen op te tekenen. Ze krijgt hulp van al de wat oudere Aibileen, die er ooit van droomde zelf schrijfster te worden, en van Minny, die 'de sterren van de hemel kan koken', maar steeds ontslagen wordt omdat ze te vaak zegt wat ze denkt. (De felle Minny en haar *white trash*-werkgeefster Celia zorgen voor een komische noot.) De drie vrouwen zetten veel op het spel door met elkaar af te spreken. Hun grote tegenstander is Skeeters voormalige beste vriendin Hilly Holbrook, nu voorvechtster van de rassenscheiding en voorzitter van de damessociëteit.

Sympathieke heldinnen, een gemene schurk, slechte moeders, een knappe man en een spannende plot maken Stocketts debuut tot een uiterst onderhoudende 'vrouwenroman', met een vleugje engagement en een boodschap die goed aansluit bij het Obama-tijdperk. Het boek, een jaar geleden uitgekomen in de VS, is een zogenaamde *sleepers hit*, een onverwacht succes. In augustus bereikte het de bestsellerlijsten, vooral door mond-op-mondreclame; nu staat het al wekenlang op nummer één. En het schijnt bij blanke en zwarte lezers even populair te zijn.

Stockett (1969), blank en opgegroeid in Jackson, schrijft in het nawoord dat ze zelf is grootgebracht door een zwarte hulp en het boek heeft geschreven om haar eigen ongemakkelijke gevoelens over de rassenscheiding te ontrafelen. Ze citeert de journalist Howell Raines: „De dubbelhartigheid waarop een [gesegregeerde] samenleving is gebaseerd maakt elke emotie verdacht, maakt het onmogelijk om vast te stellen of het sentiment tussen twee mensen oprecht gevoel was dan wel medelijden of pragmatisme.” Ze wilde weten wat er achter het clichébeeld van de moederlijke, gediensstige zwarte *mammy* schuilging, en dat onderzoekt ze – nogal gewaagd – door in de huid te kruipen van twee zwarte vrouwen, tot hun dialect aan toe.

Dat lukt haar vrij goed. Gelukkig maar, want het boek gaat uit van het idee dat praten over ras, en je in een ander verplaatsen op zich al genoeg is om verandering teweeg te brengen. Alle politieke gebeurtenissen van die tijd – het opheffen van de rassenscheiding aan de University of Mississippi met hulp van federale troepen in 1962, de moord op burgerrechtenactivist Medgar Evers in Jackson in 1963 – vinden achter de coulissen plaats. De keerpunten in het boek zijn van emotionele, persoonlijk aard: de moegestreden en vervreemde Minny krijgt een band met haar werkgeefster, die door haar lage komaf eveneens een buitenstaander blijft. Aibileen neemt ontslag, maar niet nadat ze de kleine Mae heeft ingefluisterd dat blank en zwart gelijk zijn.

'Een keukenmeidenroman' is zowel een hardhandige herinnering aan de tijd van de rassenscheiding als een hartverwarmend verhaal waarin vooroordelen worden overwonnen. Dat Amerika openstaat voor deze boodschap, werkt natuurlijk in Stocketts voordeel.

De personages klinken bekend: de oude, moederlijke én de flinke jonge zwarte vrouw, naast het spichtige blanke meisje, dat altijd met haar neus in de boeken zit. We zijn ze vaker tegengekomen: in films, in de *Cosby Show*, in bestsellers als 'The Color Purple' van Alice Walker. Stockett is geen Toni Morrison, maar Morrisons voorwerk maakt haar succes wel mogelijk. Wat ook helpt is dat Stocketts boek zich afspeelt in het verleden, ver weg genoeg om goed gedocumenteerd en enigszins verwerkt te zijn.

Dat zwarte ervaringen nog steeds moeilijk bespreekbaar zijn, bewijst de nieuwe animatiefilm 'De prinses en de kikker', die zich afspeelt in het New Orleans van de jaren twintig. De heldin wordt geafficheerd als Disney's eerste zwarte prinses. Maar de producenten waren kennelijk zó bang voor kritiek dat ze elke verwijzing naar discriminatie weglieten. Het resultaat is een vrolijk niemendalletje dat pretendeert dat Amerika één familie is, zwart, blank en groen. Stockett is geen radicaal, maar ze sluit haar ogen tenminste niet voor het onrecht – en de literaire mogelijkheden – van Jim Crow.

Kathryn Stockett: Een keukenmeidenroman. (The Help) Uit het Engels vertaald door Ineke van Bronswijk. Mistral, Amsterdam. ISBN 9789049951221; 495 blz. €19,95

Bron: Bol.com (http://www.bol.com/nl/p/nederlandse-boeken/een-keukenmeidenroman/1001004006831325/index.html#product_judgement)

Gevonden op: 28/01/10 (1 recensie)

niet zwartwit

25 januari 2010

| Door: [Bartolomeo](#)

Mooi, hartverwarmend boek over de verhouding tussen witte huisvrouwen en zwarte hulpen/huishoudsters van begin jaren 60 in Mississippi/ USA. Verschillen in cultuur tussen wit en zwart krijgen extra dimensie doordat boek afwisselend vanuit de stemmen van 2 hulpen en 1 werkgeefster worden weergegeven. De liefde van de huishoudsters voor witte jonge kinderen en omgekeerd laat zien dat kleur/ras er niet toe doet; het zet tot denken dat deze witte kinderen vervolgens van generatie op generatie uitgroeien tot racistische werkgevers. Dit is zeker geen keukenmeidenroman en "The Help" (oorspronkelijke titel) doet het boek meer eer aan.

Pluspunten: Meeslepend verhaal, Grappig

Bron: NRC Handelsblad (<http://www.nrcboeken.nl/recensie/ranzig-leven-te-midden-van-de-zweedse-high-society>)

Gevonden op: 28/01/10

Ranzig leven te midden van de Zweedse high society

Vrijdag 30 oktober 2009 door Robert Gooijer

Jens Lapidus: Snel geld. Vertaald door Jasper Popma. Bruna, 429 blz. € 19,95.

Stieg Larssons Millennium-trilogie doet publiek en boekverkopers smachten naar meer. De meest ostentatieve troonpretendent is Snel geld, het overal hoog opgetaste eerste deel van Jens Lapidus' Stockholm-trilogie. Die is inderdaad Zweeds en driedelig, maar dat zijn dan ook de enige overeenkomsten.

Niettemin is het een prima thriller, die eerder schatplichtig is aan het rauwe werk van Amerikaanse collega's als James Ellroy dan aan dat van de bevlogen Larsson, wiens moraal en good guys hier ver te zoeken zijn. Wel een snuifje Bret Easton Ellis, want in deze net vertaalde versie van Stockholm heerst de ondiepe moraal van het streven naar merkkleding, BMW-cabrio's en lekkere wijven op met coke bestoven dansvloeren. Mensen boven de dertig bestaan niet in deze stad, die bevolkt wordt door enerzijds Zweedse kakkers die pappa's oude geld verbrassen en hun privileges botvieren, en door outsiders die er nooit bij horen, hoeveel nieuw geld ze ook bijeen parasiteren, en hoe hard ze ook streven.

Lapidus laat deze door geld beheerste klassenstrijd uitvechten door een cast van drie: Mrado, de jonge en van oorsprong Joegoslavische sportschoolliefhebber, is een afperser en geweldpleger voor maffiabaas Radovan, een van de nieuwe godfathers in het minutieus beschreven geglobaliseerde Zweedse misdaadmilieu. Mrado, die de lezer probeert te behagen door veel van zijn dochttertje te houden, hoort onder de grond thuis.

De Chileen Jorge is een sympathieker, ambivalentere figuur, zwalkend tussen schuldgevoel over de repercussies van zijn criminele loopbaan en zijn wraakgevoelens jegens Mrado en Radovan. De provinciaalse oer-Zweedse economiestudent JW ten slotte, is de aardigste maar ook sneuste van het drietal. Stiekem terugverlangend naar het ouderlijk huis en zijn in Stockholm verdwenen zus, streeft ook deze wannabe naar toetreding tot het nihilisme van de Zweedse high society, met steeds ranziger methoden.

Lapidus schuift deze drie levens langzaam over elkaar heen, tot de gaten erin samenvallen; het verlies van de één blijkt ook het verlies van de anderen. Niet onverwacht, wel kundig gecomponeerd. Ook de sociale couleur locale lijkt raak; van de eeuwig corrupte Zweedse elite en de ingenieuze zakelijke methoden van de drugshandel, tot de wrede levens van de stadspaupers, die in vertaling Creools Bijlmer-slang bezigen. Luchtig, bruto, af en toe ontroerend en lekker snel: Lapidus kan op eigen benen staan.

Bron: Bol.com (http://www.bol.com/nl/p/nederlandse-boeken/snel-geld/1001004006859015/index.html#product_judgement)

Gevonden op: 28/01/10

Superboek

14 januari 2010

| Door: [HesterT](#)

| 30-39 jaar

| Kampen

Wanneer komt deel 2? Ik wil meer lezen!! Hopelijk duurt het niet net als bij Stieg Larsson telkens een jaar voordat het volgende deel uitkwam....

Het is even wennen aan de schrijfstijl, maar een heerlijk spannend boek. Stockholm heeft voor mij nu ook een ander gezicht. Aanrader!!

Pluspunten: Meeslepend verhaal, Grappig, Goed plot, Spannend, van deze tijd

Adembenemend!

5 oktober 2009

| Door: Franka

| Den Haag

Wat een razend tempo heeft dit boek. Je wordt ondergedompeld in de (onder) wereld van de Stockholmse maffia. Iedereen droomt van een beter leven en wil snel geld verdienen. Jens Lapidus weet veel details die niet gaan vervelen. Lezen dit boek! Ik zit alvast met smart te wachten op deel 2.

oei, oei!

5 oktober 2009

| Door: Natascha

| UTRECHT

Oei, oei! Opgetogen zat ik op de bank. DE opvolger van Stieg Larssons millennium trilogie. Ik had er zin in! Alle delen van Stieg Larsson heb ik in een ruime vakantie week verslonden. En nu Snel geld! Kop thee en het weekend vrij! Bring it on! Wat nu? Niets nieuwe Stieg Larsson! Ja, Stockholm komt er in voor en het worden 3 delen maar daarmee is de kous af..... Maar..... Goed! totaal anders! Snel, hard en geen ruimte voor klunzige speurneuzen met goede bedoelingen. Geen good guys alleen maar bad guys. Toegeven, je krijgt te doen met de struggle for life van een keiharde huurling en studentikose drugsdealer maar verder is het ruw, keihard en vooral snel. Het was even wennen aan de korte snelle zinnen maar het las als een trein en net als bij Stieg moet ik wachten op het vervolg. Dat is inderdaad nog een overeenkomst. Kan niet wachten op de film :)

Bron: Nederlands Dagblad (<http://www.nd.nl/artikelen/2010/januari/22/vleeseters-kunnen-de-hond-slachten>)

Gevonden op: 29/01/10

Vleeseters kunnen de hond slachten

Geplaatst: 22 januari 2010 09:00, laatste wijziging: 22 januari 2010 19:16
door Nelleke Vermeer

Vlees eten is slecht voor de gezondheid, zielig voor dieren en vernietigend voor het milieu, concludeert de Amerikaanse filosoof Jonathan Safran Foer na onderzoek in de vleesindustrie.

Hij schreef er Dieren eten over, een schokkend en overtuigend boek. De tijd waarin vegetarisme een onderwerp voor alternatievelingen was, is voorbij.

Jarenlang was Foer een vegetariër die zo nu en dan vlees at. Het was inconsequent, maar dat gaf niet: een eerlijk mens vertelt ook wel eens een leugentje, een zorgzame vriend doet soms ineens iets lomps. Na de geboorte van zijn zoon werd hij strenger voor zichzelf. Hij wilde zijn gedrag kunnen verantwoorden. Daarom zocht hij uit waar zijn vlees en vis vandaan kwamen, en deed ontluisterende ontdekkingen.

Zijn boek is een gemakkelijk leesbare reportage, voorzien van persoonlijke noten. Het is een speurtocht van een vader, die gevolgen zal hebben voor zijn eigen levensstijl en voor die van zijn zoon. De belangrijkste vragen die het beantwoordt, zijn: waar komt het vlees vandaan? Hoe wordt het geproduceerd? Hoe worden de dieren behandeld? Wat zijn de effecten van vlees eten voor de economie, de maatschappij en het milieu?

Foer verzamelde informatie uit wetenschappelijke publicaties, uit de vleesverwerkende industrie, van dierenbeschermingsorganisaties en uit eigen veldwerk. Hij gebruikte zoveel mogelijk verschillende bronnen, sprak voor- en tegenstanders van de bio-industrie, vegetariërs en vleeseters, biologische boeren en mensen met twijfels over biologische productie. Geregeld voorziet Foer zijn bevindingen van bespiegelingen, kanttekeningen en kritische vragen: de kip schijnt pijn te hebben, maar wat betekent 'pijn' bij een kip? Hoe functioneren de hersenen van een vogel? Wat is het verschil tussen een varken en een hond?

Autorijden

Foer pleit voor vegetarisme, maar is niet rigide. Hij toont begrip voor wat hij „fatsoenlijk“ vlees eten noemt. Er zijn biologische boeren die hun vee op grasland laten leven en het goed behandelen. Het vlees dat zij produceren, kan volgens Foer gegeten worden, hoewel kritische zin geboden blijft: hij trof ook biologische boeren aan die hun vee lieten lijden, onder meer door het te brandmerken, en boeren die het vee maar beperkt lieten grazen, zodat het veel bijvoeding nodig had. Zo is biologisch vlees, net als ander vlees, een aanslag op de voedselketen, want om een klein lapje vlees te leveren, moet een dier een hoeveelheid plantaardig voedsel hebben gegeten waarmee heel wat mensen hun maag hadden kunnen vullen. Wie toch vlees wil, moet uitzoeken of het komt van dieren die goed behandeld zijn en gegraasd hebben.

Dan nog kunnen mensen zich volgens Foer afvragen waarom ze het ene stuk vlees kopen en het andere laten liggen of lopen. Zoals de mensen vroeger hun eigen varken opaten, zo kunnen ze volgens hem nu evengoed hun hond laten slachten. „Honden zijn prachtig, en in veel opzichten

uniek. Maar ze zijn buitengewoon gewoontjes als het gaat om hun intellectuele en belevingsvermogens. Varkens zijn volgens elke zinnige definitie van de begrippen net zo intelligent en hebben net zoveel gevoel."

Dat het varken in de braadpan belandt en de hond voor de haard mag liggen, zegt veel over de mensen en niets over de dieren. Mensen geven het meest om wat dichtbij is en hebben verrassend weinig moeite, te vergeten wat er ver weg gebeurt. Er zijn dieren die dicht bij hen staan en dieren die veraf zijn. Vissen zijn veraf, de meeste mensen weten er weinig van, weten niet wat een vis kan en voelt. Ze eten kabeljauw, tonijn en zalm zonder te beseffen hoe deze dieren eerst op een pijnlijke manier gevangen zijn, of in krappe kweekvijvers hebben geleefd. Andere dieren kunnen goed behandeld zijn, bijvoorbeeld bij een biologische boer, maar voor vis geldt: elke vis die op je bord belandt, heeft een pikhouweel in z'n kop gehad, is over de zeebodem gesleurd of heeft op een andere manier geleden. Om nog maar te zwijgen van de 'bijvangst': de dieren en planten die bij de visvangst in zee per ongeluk meegesleept of -gezogen worden.

Urine drinken

De intensieve visserij is oorlog, schrijft Foer, evenals de intensieve veehouderij. Foers verslagen over kippen- en varkensfokkerijen zijn bloedstollend. Varkens krijgen slechte voeding en zijn zo gestresst van het opgesloten zitten, dat ze aan de spijlen van hun kooi gaan knauwen, onophoudelijk op de waterflessen duwen en urine drinken. Hun biggetjes worden vaak met afwijkingen geboren en lijden al jong: binnen 48 uur worden hun staart en hun hoektanden geknipt, zodat ze elkaar niet kunnen verwonden, en kort daarna worden ze gecastreerd, want dan smaken ze beter. Dit alles zonder verdoving. Pluimveehouders fokken vleeskippen op, een speciale soort, die opeengepakt in grote stallen op traliewerken zitten, in het volle licht, om weinig te slapen, veel te eten en daardoor hard te groeien. De spieren en het vetweefsel van deze kippen groeien aanzienlijk sneller dan de botten. Ze krijgen vreemde misvormingen, vochtophopingen en plotselinge stuiptrekkingen, met de dood als gevolg. De dieren zitten tussen de uitwerpselen en door het gebrek aan hygiëne krijgen ze vreemde kwalen, oogbeschadigingen, verlammingen en bloedarmoede. Volgens wetenschappelijk onderzoek in de Verenigde Staten raakt meer dan 95 procent van deze kippen met e-coli en salmonella besmet.

Het is eenvoudig te snappen dat vlees uit de bio-industrie allesbehalve gezond is. Er zullen wel wat goede bouwstoffen inzitten voor de mens, maar ook veel schadelijke stoffen en bacteriën. Veel vee uit de bio-industrie zit propvol medicijnen, die in het vlees terechtkomen. Door het eten van dat vlees, worden mensen resistent tegen antibiotica. En niet alleen het vlees is ongezond, het is ook slecht om in de omgeving van bio-industriebedrijven te wonen. De helft van de Amerikaanse kinderen die in een intensieve varkenshouderij opgroeien, heeft volgens Foer astma. Ook in de nabije omgeving komt twee keer zoveel astma voor als elders. De lucht is er vervuild, de grond ook. In de varkensmest zitten ammoniak, methaan, zwavelwaterstof, koolmonoxide, cyanide, fosfor, nitraten en zware metalen. Er zitten meer dan 100 microbiële pathogenen in die mensen ziek kunnen maken, zoals salmonella, cryptosporidium, streptokok en giarda. En niet alle stront is stront. Door de roosters in de stallen vallen ook nageboorten, dode biggetjes, kots, bloed, urine, naalden van antibioticaspuiten, gebroken flessen insecticide, haren, pus en lichaamsdelen.

Nietsontziend

Dieren eten gaat over Amerika, maar veel van wat in Amerika gebeurt, gebeurt hier ook. De intensieve veehouderij is in Nederland ook een nietsontziende industrie. Geregeld zijn er de laatste tijd, ook in deze krant, mensen die ertegen protesteren. Wie meer over de Nederlandse situatie wil

weten, zou Het dierloze gerecht. Een vegetarische geschiedenis van Nederland van Dirk-Jan Verdonk moeten lezen (gerecenseerd in Het Katern van 10 april 2009). Beide boeken brengen harde feiten over de onwaardige manier waarop dieren behandeld worden om mensen aan goedkoop vlees te laten komen. Het is nauwelijks mogelijk onaangedaan te blijven bij het lezen ervan. De barbaarse omgang met levende wezens in een maatschappij die zich beschaafd noemt, gaat iedereen aan.

Dieren eten Jonathan Safran Foer. Uitg. Ambo, Amsterdam 2009. 334 blz. € 19,95

Bron: Bol.com (http://www.bol.com/nl/p/nederlandse-boeken/dieren-eten/1001004006832490/index.html#product_judgement)

Gevonden op: 29/01/10

Stap voor stap

16 januari 2010 | Door: Papierrups | Noorderland

Heb dit boek in een week uitgelezen, stap voor stap. Had wel even nodig om het gelezene te verwerken.

De beschrijving van de vleesindustrie is niet eenzijdig, het onderwerp wordt vanuit diverse gezichtspunten beschreven. Dit gebeurt in mooie verhaallijnen waarbij een bepaalde gebeurtenis of een feit vanuit diverse personen wordt beschreven. Dat vond ik meteen ook het beste aan dit boek. Het is niet een opsomming van feiten die alle leiden tot een vooraf bepaalde eindconclusie. Alle opgenomen feiten zijn overigens uitvoerig gedocumenteerd (zo'n 40 blz. noten).

Hoewel de gedocumenteerde cijfers betrekking hebben op de Amerikaanse markt, is de filosofie universeel.

De keuze die JSF maakt had ik al gemaakt. Voelde me desondanks ongemakkelijk tijdens het lezen, want wat JSF schrijft zet je onherroepelijk aan het denken. Ook als vleesverlater is er nog genoeg stof om over na te denken.

Goed boek!

3 december 2009

| Door: Lisa212 | 20-29 jaar | Breda

Foer vraagt zich af waarom we eigenlijk vlees eten en gaat op onderzoek uit in de bio-industrie. Hij zet alle feiten voor je op een rijtje, en laat jou de keus maken. Zijn eigen keuze: nooit meer vlees.

Bron: De volkskrant

(http://kunst.volkskrant.nl/boeken/recensie/9789045800943/de_danskampioen/gappah)

Gevonden op: 29/01/10

Escapades van een sjacheraar in het absurde Zimbabwe

Recensie door Wim Bossema

Gepubliceerd op 29-01-2010

De korte verhalen van de Zimbabwaanse schrijfster Petina Gappah (1971) zijn zo doordacht in elkaar gezet, dat ze terloops lijken. In de persoonlijke vertellingen uit heel uiteenlopende levens sijpelen politieke en economische kwesties als vanzelfsprekend door. De verhalen zijn verbonden door de steeds prettig ironische toon.

Gappah won met haar bundel *De danskampioen (An Elegy for Easterly)* in december de fictieprijs van het Britse dagblad The Guardian. Haar stijl vertoont gelijkenis met die van een ander jong schrijftalent, de Nigeriaanse Chimamanda Ngozi Adichie. Het begint op een heuse nieuwe stroming in de Afrikaanse literatuur te lijken.

Gappah breekt, net als Adichie, met haar literaire voorgangers. Bij haar geen woedende aanklachten zoals bij Dambudzo Marechera of Chenjerai Hove, maar ironie en empathie met haar personages. Ook geen hartverscheurend autobiografisch vrouwenleven als bij Tsitsi Dangarembga (*Nervous Conditions*); Gappah houdt afstand van haar vertellende hoofdpersonen. In het laatste verhaal vertelt een erg mannelijke handelsreiziger over zijn handeltjes en seksuele escapades onderweg in de provincie. Het dwaze verhaal van die sjacheraar legt de absurditeit van het leven onder het regime van Robert Mugabe bloot. Daar kan geen journalistieke reportage aan tippen.

Gappah stelde zich zelfs het leven voor in de directe entourage van de president, de ex-vrijheidsstrijder die Zimbabwe ruïneerde met zwendel, machtsmisbruik en knokploegen tegen de oppositie. De weduwe van een zojuist overleden makker van Mugabe bekijkt de vertoning rond de begrafenis op het Heldenveld met weerzin. Herinneringen aan die man en plannetjes om haar toekomst veilig te stellen wisselen elkaar af. Riskante onderneming, maar Gappahs inlevingsvermogen slaagt met glans.

Bron: Bol.com (http://www.bol.com/nl/p/nederlandse-boeken/de-danskampioen/1001004006423663/index.html#product_judgement)

Gevonden op: 29/01/10

Winnaar Guardian First Book Award

3 december 2009

| Door: MKJD

Wat hebben Zadie Smith, Jonathan Safran Foer en Petina Gappah gemeen? Dat ze alle drie de Guardian First Book Award hebben gewonnen, Zadie Smith voor *White Teeth* in 2000, Safran Foer in 2002 voor *Alles is verlicht* en Petina Gappah dit jaar voor *De danskampioen* en andere verhalen uit Zimbabwe.

Petina Gappah is dé stem van Zimbabwe. Haar proza is even rauw, schitterend en ontluisterend als het continent. Maar de humor, de lichte toets, de hoop, het cynisme en de compassie: ze ontbreken in geen enkel verhaal. Niet voor niets in Engeland verkozen tot debuut van het jaar.

Bron: De Volkskrant

(http://kunst.volkskrant.nl/boeken/recensie/9789029571395/stil_de_tijd/hermsen)

Gevonden op: 29/01/10

Lof der verveling

Recensie door Hans Driessen

Gepubliceerd op 29-01-2010

'Wat is de tijd? Wanneer maar niemand het me vraagt, weet ik het; wil ik het echter uitleggen aan iemand die het vraagt, dan weet ik het niet.' Met deze passage leidde de kerkvader Aurelius Augustinus (354-430) het filosofische denken over het verschijnsel tijd in. Er gingen echter eeuwen overheen voordat het onderwerp hoog op de agenda van de grote filosofen kwam te staan, maar toen was het er ook niet meer af te slaan. Immanuel Kant, Henri Bergson, Martin Heidegger, Ernst Bloch, ze hebben zich het hoofd erover gebroken. En in hun kielzog hebben de grote romanschrijvers zich over het thema gebogen. *De Toverberg* van Thomas Mann bijvoorbeeld is één grote bespiegeling over de tijd. En wat is Prousts *Op zoek naar de verloren tijd* anders dan een tijdsymfonie, gecomponeerd naar een grondmotief van Bergson? En ook de onlangs vertaalde roman *Het klokkengelijkzetsinstituut* van de Turkse schrijver Ahmet Hamdi Tanpinar (1901-1962) speelt met motieven uit de filosofie van Bergson.

In haar essaybundel *Stil de tijd* (de titel is ontleend aan een dichtregel van Gerrit Kouwenaar 'spel het vlees, stil de tijd, leef nog even', geeft filosofe en romanschrijfster Joke Hermsen een overzicht van het denken over de tijd in de westerse filosofie. Vooral Bergson krijgt haar volle aandacht, in een doorwrocht en zeer leesbaar essay, waar ze ook uitgebreid ingaat op de invloed van de tijdfilosoof bij uitstek op Marcel Proust. En opvallend genoeg wijdt ze ook een enthousiasmerend opstel aan het opus magnum *Das Prinzip Hoffnung* van de bijna vergeten (want door het odium van het marxisme – ten onrechte – besmette) Ernst Bloch (1885-1977). Haar hartenkreet aan het einde van dit opstel: 'Het is hoog tijd voor een Nederlandse vertaling van dit opmerkelijke filosofische werk', is ook mij uit het hart gegrepen.

Niet alleen filosofen en romanschrijvers werden en worden geïntrigeerd door het verschijnsel tijd. Hermsen laat in opstellen over de componist Simeon ten Holt, de fotografe Margriet Luyten en de schilder Mark Rothko zien dat ook in hun werk de tijd een hoofdrol speelt.

Hermsen laat zich bij haar bespiegelingen over de tijd niet alleen leiden door de werken van anderen. In twee reisjournalen, een over haar verblijf op het Franse platteland en een over dat in Athene, vertelt ze hoe een verandering van de landschappelijke en culturele omgeving ook een verandering in haar tijdbeleving met zich brengt.

Heel verrassend is bijvoorbeeld haar constatering dat in het tijdsbesef van de Grieken de toekomst niet vóór maar achter hen ligt. En op het platteland van Frankrijk merkt ze hoe alleen al het ontbreken van internet haar tijd lijkt te verlangzamen, en hoe weldadig dat voor haar is. Vandaar waarschijnlijk ook de ondertitel van de bundel: *Pleidooi voor een langzame toekomst*.

Hermsen houdt nog een ander pleidooi: voor een herwaardering van de verveling, of positiever gezegd voor de ledige tijd, die ze beschouwt als een sine qua non van de creativiteit, waarbij ze

met instemming de Duitse filosoof Wilhelm Schmidt aanhaalt, die de verveling omschrijft als een 'vacuüm [...] dat van alles aantrekt: ongedachte gedachten, gedurfde ideeën, verbanden, samenhangen die plotseling zin geven'.

En met evenveel instemming citeert ze Heidegger die ergens schrijft dat 'uit het niets van de verveling de filosofie wordt geboren'. Beide citaten combinerend kunnen we de essaybundel van Hermsen beschouwen als een geslaagd voorbeeld van de vruchten van de verveling.

Het mooiste opstel in deze bundel is 'Bellen blazen in de tijd', waarin Hermsen een verrassend en overtuigend verband legt tussen de diepere zin van het bellen blazen door Hedwig in Frederik van Eeden's roman Van de koele meren des doods en het bellen blazende kind in de prelude tot Peter Sloterdijks Sferen (de ontroerende mezzotint Bubbles (1887) van G.H. Every, naar een schilderij van John Everett Millais is in het kleurenkatern van de essaybundel afgedrukt).

Hermsen citeert rijkelijk uit de werken van filosofen en romanschrijvers, zonder precieze bronvermelding. Het is begrijpelijk dat ze haar opstellen niet wilde ontsieren door een wildgroei van noten, maar een bibliografie aan het einde van het boek was geen overbodige luxe geweest. Misschien kan die worden toegevoegd in de zesde druk, die in voorbereiding is.

Bron: Bol.com (http://www.bol.com/nl/p/nederlandse-boeken/stil-de-tijd/1001004006539187/index.html#product_judgement)

Gevonden op: 29/01/10

wat een prachtige essaybundel !

16 januari 2010

| Door: franciscus

Erg knap hoe Hermsen de vele aspecten van het onderwerp tijd weet te belichten. De politiek, filosofie, muziek, beeldende kunst als ook haar eigen ervaring in de vorm van dagboek fragmenten komen aan bod. Echt een aanrader!

Bron: Het Parool

(<http://www.parool.nl/parool/nl/26/BOEKEN/article/detail/277379/2010/01/29/Goed-boek-geen-Larsson.dhtml>)

Gevonden op: 29/01/10

Goed boek, geen Larsson

Alweer is er een 'nieuwe Stieg Larsson' opgestaan. Lars Kepler is de naam van de huidige Zweedse thrillersensatie.

Wat zeggen superlatieven op een buikbandje over de inhoud van een boek? Nemen we het buikbandje van *Hypnose*, de debuutthriller van Lars Kepler. 'Uit het land van Stieg Larsson. De beste thriller van het jaar', staat er. En: 'Lars Kepler betovert zijn lezers zoals Stieg Larsson dat doet'.

Inderdaad, Lars Kepler is, als je die teksten leest, de 'nieuwe' Stieg Larsson, de Zweedse schrijver van de drie Millennium-thrillers. En om dat de potentiële koper duidelijk te maken moet dat blijkbaar twee keer op één buikbandje worden vermeld. Let ook op de naam. Lars Kepler spreek je net zo makkelijk uit als Stieg Larsson. De cadans van de bestsellerauteur.

Overigens gaat achter de naam Lars Kepler het schrijversechtpaar Alexandra Coelho Ahndoril en Alexander Ahndoril schuil. Je zou ze dus ook de Zweedse Nicci French kunnen noemen.

Het lijkt erop dat je als beginnende Zweedse thrillerauteur in een gouden tijd leeft. Als je naam verbonden wordt met Stieg Larsson, kun je je baantje als bibliothecaris meteen opzeggen. *Hypnose* verkoopt heel goed in Zweden.

Het is al de tweede 'nieuwe' Stieg Larsson die de we in korte tijd door de strot geduwd krijgen. Vorig najaar verscheen ook al Snel geld, van Jens Lapidus. Ja, ook een Zweed. Lapidus zei in deze krant over Snel geld: "Dit is nieuw, zo is er in Zweden nog niet over de onderwereld geschreven. En laat ik het maar zeggen; mijn boeken lijken totaal niet op de boeken van Stieg Larsson. Die vergelijking is leuk voor de uitgevers, maar niet voor mij." Op Snel geld ontbrak dan ook een buikbandje. Geheel terecht, want Snel geld is beter dan de Millennium-boeken.

Ook *Hypnose* heeft niets met de Millennium-reeks te maken, in de eerste plaats omdat er, anders dan bij Larsson, een politie-inspecteur de hoofdrol speelt. Deze Joon Linna moet de spil worden in een serie thrillers. En waar de Millenniumboeken ook een aanklacht waren tegen bijvoorbeeld vrouwenhandel en maatschappelijke instellingen, ontbreekt deze gelaagdheid in *Hypnose*.

Waarmee niet is gezegd dat *Hypnose* geen goede thriller zou zijn. Dat is het, al is het boek met 557 pagina's wel wat uitgesponnen. In *Hypnose* draait het om Erik Maria Bark, een arts die gespecialiseerd is in de behandeling van acute traumapatiënten. Hij hypnotiseert een vijftienjarige, zwaargewonde jongen die in een huis is gevonden waar zijn zusje en moeder zijn afgeslacht, om te weten te komen wat er is gebeurd. Bark, met een verleden als hypnotiseur, breekt zo zijn belofte nooit meer iemand te hypnotiseren. Dat wordt hem, door verschillende personen, niet in dank afgenomen.

Het geweld in Hypnose is - anders dan bij Larsson en Lapidus - meteen extreem. Het boek gaat expliciet om het oplossen van het misdrijf. In dat licht is Hypnose een rechtlijnige thriller. Goed gedaan, maar geen Mannen die vrouwen haten (het eerste deel van de Millennium-reeks), en zéker geen Snel geld.

Wat wel weer heel goed is, is de persoon Joonas Linna. Deze inspecteur met Finse achtergrond maakt zijn collega's gek met de vragen 'Wat heb ik je gezegd?' en 'Had ik gelijk?' Een man die meer reliëf moet krijgen in de volgende thrillers van Lars Kepler. Daar kijken we naar uit.
(MAARTEN MOLL)

Lars Kepler: Hypnose, vertaling Tineke Jorissen-Wedzinga, Cargo, €19,90.

Bron: Bol.com (http://www.bol.com/nl/p/nederlandse-boeken/hypnose/1001004006859469/index.html#product_judgement)

Gevonden op: 29/01/10

Topklasse!

24 januari 2010

| Door: Fenice

Als je aan dit boek gaat beginnen bereidt je dan voor op een rollercoaster van onverwachte wendingen, spanning en actie in sneltrein vaart! Tel daarbij op een werkelijk fantastisch in elkaar zittend verhaal (wat ook nog eens aan alle kanten klopt, én logisch is) en je hebt een boek van wereldformaat! Op elke pagina gebeurt er wel iets totaal onverwachts wat je gedachten van links naar rechts slingerd zonder de lijn van het verhaal kwijt te raken. De 'HUH'!? "WAT"!? en 'OH'!?-gedachten zorgen ervoor dat je dit boek móet uitlezen! Soms moest ik mijn hand op het ongelezen gedeelte leggen om niet stiekum vooruit te lezen haha

Bron: NRC Handelsblad (<http://www.nrcboeken.nl/recensie/onverstoorbaar-kuieren-naar-de-horizon>)

Gevonden op: 29/01/10

Onverstoorbaar kuieren naar de horizon

Vrijdag 11 december 2009 door Ewoud Kieft

Philip Huff: Dagen van gras. De Bezige Bij, 167 blz. €14,90.

Op het eerste gezicht lijkt er niets bijzonders aan Dagen van gras, de debuutroman van Philip Huff. Het is het zoveelste verhaal over eenzame adolescentie op het platteland, over een hoofdpersoon die wegvlucht in zijn fantasie en van zijn omgeving vervreemdt, en over een lieve stoere opa die hem wél begrijpt. Zijdelings wordt er uitgeweid over Beatlesliedjes, Alice in Wonderland en over de jongensdroom om een rockster te worden – ook niet echt hele originele onderwerpen, net zo min als het hoofdthema van psychische ontwrichting.

Wat wel meteen opvalt is de directe spreektaal waarmee Huff zijn verhaal vertelt, alsof de 18-jarige ik-persoon Ben achteloos tegen je aan zit te praten: 'Man, mijn grootvader had het talent mij alles duidelijk te maken. Echt alles. Het klopte gewoon, wat hij zei, als je begrijpt wat ik bedoel. Ik snapte het in ieder geval allemaal. Ik weet zeker dat als hij nog zou hebben geleefd, alle ellende van de afgelopen jaren niet was gebeurd. Dan had hij mij eerder kunnen vertellen wat er allemaal aan de hand was.' Maar deze directheid nadert af en toe wel de irritatiegrens, bijvoorbeeld als Ben voor de zoveelste keer 'maar echt' toevoegt, om zijn beweringen kracht bij te zetten. En toch heb ik Dagen van gras van begin tot eind geboeid gelezen, zonder dat het me meteen duidelijk was waarom. Natuurlijk, de spreektaal waarmee Ben zijn verhaal vertelt is toegankelijk en Huff laat zijn verteller geloofwaardig overkomen als een onaangepaste 18-jarige dromer. Maar dat maakt hem nog niet meteen tot een interessant karakter.

Bens afgeslotenheid voor de buitenwereld wekt in eerste instantie weinig spanning op. In zijn eigen cocon is het namelijk één en al harmonie wat de klok slaat. Zo zegt hij over een autorit met zijn vader op een heldere herfstdag, terwijl 'While My Guitar Gently Weeps' over de boxen klinkt, en het Veluwe land zich uitstrekt: 'We zijn een ei, een gouden ei, een ei zoals het ei van mijn grootvader, en we glijden door de ruimte [...] We zijn samen in het geluid. We zijn één.'

Maar gaandeweg de roman blijkt dat de onverstoorbaarheid waarmee Ben zijn verhaal vertelt verder gaat dan het zoveelste romantische relaas van een in zichzelf gekeerde puber. Philip Huff heeft ervoor gekozen om geen concessies te doen aan de verwachtingen die zijn thema van een jeugdige psychose nu eenmaal met zich meebrengt: hij hamert niet op de frictie tussen de afwijkende belevingswereld van zijn hoofdpersoon en de werkelijkheid. En dat komt ook veel meer overeen met de realiteit zoals psychotische patiënten die ervaren: de buitenwereld wijkt helemaal niet af van de werkelijkheid in hun hoofd.

Zo bouwt Dagen van gras een veel luchtigere spanning op. De echte wereld is er wel, maar ver weg, achter de horizon. De weg daar naartoe wordt meestal afgeschilderd als een lijdensweg. Bij Huff is het meer een kuierende wandeling. Dat er iets niet helemaal klopt aan de omgeving wordt zeker niet ontkend, maar dat is nog geen reden om niet van het landschap te genieten.

Niet alleen de hoofdpersoon van deze debuutroman is onverstoorbaar, maar ook de schrijver ervan. En dat zou wel eens een grote kracht kunnen blijken te zijn.

Bron: Bol.com (<http://www.bol.com/nl/p/nederlandse-boeken/dagen-van-gras/1001004006869563/index.html>)

Gevonden op: 29/01/10

Een aangename verrassing

23 november 2009 | Door: Engruppo | 30-39 jaar | Utrecht

'Dagen van gras' is een verrassend fris boek van debutant Philip Huff. Ben van Deventer brengt herkenbaar zijn jeugd op landgoed Weldra in kaart, een jeugd die niet altijd even gemakkelijk verloopt. Gelukkig heeft hij nog altijd zijn boezemvriendje Tom die vlakbij woont. De twee zijn vier handen op één buik, totdat ...

Eindelijk weer een boek dat weet te verrassen, okay, de schrijver heeft zijn volle talent nog niet benut, maar het belooft veel voor de toekomst. Een boek dat je grijpt door zijn frisse en originele manier van vertellen. En dan die verhaallijn. Een must-read.

Bron: NRC Handelsblad (<http://www.nrcboeken.nl/recensie/fout-niet-altijd-onze-schuld>)

Gevonden op: 02/02/10

Fout? Niet altijd onze schuld

Donderdag 14 januari 2010 door Piet Depuydt

De "kleine en verdorven hobby" van Hallinan om krantenberichten over menselijke vergissingen te verzamelen leidde tot een intrigerend boek. Maar hoe moeten we nu fouten voorkomen?

Titel: Uitglijers, waarom we fouten maken en hoe we ze kunnen voorkomen Auteur: Joseph Hallinan Uitgever: Scriptum, 2009, 256 pag. 19,95 euro.

Jarenlang heeft hij ze in een bruine enveloppe gedaan. Knipsels uit de krant over menselijke vergissingen. „Een kleine en verdorven hobby”, aldus Joseph Hallinan. Maar die verzameldrift leidde wel tot een intrigerend boek, in de Nederlandstalige versie met bananenschillen op de voorflap en de veelzeggende kop *Uitglijers*.

Iedereen hoort wel eens de vergoelijkende zegswijze ‘vergissen is menselijk’. Die klopt niet, zegt de auteur, oud-journalist bij de Amerikaanse beurskrant *The Wall Street Journal*. „In vele gevallen zijn onze fouten niet onze eigen schuld.” Althans niet helemaal, want de manier waarop we kijken en de wereld om ons heen waarnemen „is op een bepaalde manier vertekend”, schrijft Hallinan. Mensen kunnen in een mum van tijd een situatie inschatten, dat is onze kracht. Maar de prijs die we hiervoor betalen, is dat we veel details missen. Bij een film die op een scherm geprojecteerd wordt, zien we geen stilstaande, maar bewegende beelden. We maken hier een ‘goede’ fout en dat gebeurt spontaan. Een vergelijkbare visuele vergissing door een arts die een röntgenfoto analyseert, kan echter dodelijk zijn.

Fouten komen zelfs voor bij professionals. Zeker wanneer zij hun tijd doorbrengen met het zoeken naar dingen die ze zelden zien, aldus Hallinan. Een radioloog die een mammogram analyseert, krijgt slechts in 0,3 procent van de gevallen te maken met een tumor. Een veiligheidsbeambte die op de luchthaven de bagage screent op zoek naar vuurwapens, heeft een kans van één op een miljoen er een te treffen.

Maar de foutenmarge in beide beroepen is aanzienlijk. De Mayo Clinic in de VS onderwierp ‘normaal’ bevonden röntgenfoto’s van patiënten opnieuw aan een onderzoek. Het resultaat was ontvondend: maar liefst 90 procent van de tumoren was al voordien zichtbaar geweest op de eerste röntgenfoto’s. En bij veiligheidsbeambten ontsnapte een op de vier vuurwapens aan de aandacht, zo bleek uit een test op het vliegveld van Newark.

Fouten komen ook voor door vooringenomenheid. Dit geldt zeker voor huisartsen die geld aannemen van farmacieproducenten – denken we. Of voor beursanalisten en financiële journalisten die aandelen bezitten die ze zelf in portefeuille hebben. De oplossing is vaak: maak dit bekend en laat het publiek zelf oordelen of er een bias is.

Maar studies hebben aangetoond dat wanneer mensen laten zien dat ze niet corrupt zijn, ze juist eerder geneigd zijn om corrupt te zijn bij de taken die ze uitvoeren. Psychologen spreken over de moral self-licensing. Door het openbaar maken van belangenconflicten krijgen de betrokkenen het gevoel dat ze een morele vrijgeleide hebben om ongeremd het eigenbelang na te streven. Ze worden blind voor hun eigen vooringenomenheid. Met als excuus: „Maar ik heb je toch gewaarschuwd?”

Een andere bron van fouten is multitasken. „Een van de grote mythes van de moderne tijd“, zegt Hallinan. De winst die we denken te maken door meerdere taken tegelijk uit te voeren, is vaak denkbeeldig. Ons brein gaat trager werken, de aandacht verslapt en we vergeten dingen. Dit leidt tot vergissingen. Dat Chrysler van auto's 'woonkamers op wielen' wil maken en dat Microsoft-topman Bill Gates ons overal wil bereiken met spitsvondige software, noemt de auteur ronduit „gevaarlijk“.

De andere grote kwestie – hoe fouten voorkomen? – wordt door Hallinan veel beknopter uitgewerkt en dat is spijtig. Eén ding lijkt fouten alvast niet weg te nemen, aldus de auteur. „Toch niet zo goed als vaak wordt aangenomen. Dat ding is geld.“

Bron: Bol.com (http://www.bol.com/nl/p/nederlandse-boeken/uitglijers/1001004006444897/index.html#product_judgement)

Gevonden op: 02/02/10

Prachtig!

11 juli 2009

| Door: Jeroen

| Amsterdam

Ik vind: bij goede boeken over de psychologie van de mens, heb je altijd de neiging om je vrienden bij een etentje erover te vertellen! Die dan bij de meeste details uit zo'n boek verbaasd zullen opkijken. Bij 'Uitglijers' is dat heel erg het geval. Er wordt aan de hand van vele voorbeelden prachtig verslag gedaan van de talloze mechanismen die leiden tot het maken van menselijke fouten, groot én klein. Voorkómen kun je die gewoon niet, hooguit de kans erop doen verkleinen. Een heerlijk leesboek, interessant, in heldere taal geschreven. Een dikke pluim dus. Het boek zélf is géén fout!

Bron: De Volkskrant

(http://kunst.volkskrant.nl/boeken/recensie/9789044610239/dorsvloer_vol_confetti/treur#review)

Gevonden op: 08/02/10

Niemand om te bedanken

Recensie door Mirjam Schöttelndreier

Gepubliceerd op 05-02-2010

Met haar toekomst is ze niet zo bezig, schrijfster-in-wording Franca Treur (30). Het hier en nu is voor de Neerlandica met Zeeuwse wortels dan ook spannend genoeg. Haar eerste boek *Dorsvloer vol confetti* kwam oktober vorig jaar uit en is met 38.500 exemplaren een doorslaand succes. De tiende druk verschijnt deze week. 'Al zijn er ook kleine oplagen van 1.500 exemplaren bij hoor', relateert Treur meteen. Haar telefoon staat niet stil, voor interview-aanvragen en foto-sessies. En voor lezingen in het land. Ze telt ze even op haar computer. 'Dat zijn er al achttien, tot maart.' Treur is hot, met haar roman die het opgroeien in een zwartekousenmilieu in de jaren tachtig en negentig van de vorige eeuw beschrijft. Meisjes dragen geen broeken, maar drinken wel YoghoYogho. Op zaterdagavond is er geen bioscoop, maar de jongerenclub van de kerk. Het is deze achtergrond – van een boek dat niet auto- maar wel biografisch is – die ontkerkelijkt Nederland fascineert. Het zijn scènes uit een gereformeerd boerenbestaan die er ingaan als koek, in een tijd waarin een tv-programma als *Boer zoekt vrouw* miljoenen kijkers trekt. Dat irriteert Treur wel, dat gewijmel van de buitenstaander. Zelf afkomstig uit het dorpje Meliskerke op Walcheren, spreekt ze nu even als boerendochter. 'Ik maak me druk over hoe Nederland omgaat met zijn boeren. We moeten kiezen: of we gaan melk importeren uit andere landen zoals we met sinaasappels doen, of we blijven een zuivelnatie en moeten dan goed nadenken hoe we dat willen. En niet in de situatie komen dat alleen vier gigantische melkveebedrijven het redden.'

Haar drie broers zijn allemaal boer geworden, zelf moet ze er niet aan denken. Maar later wil ze wel naar het platteland verhuizen. 'Een boerderijtje achteraf met een paar schaapjes, dat zou ik wel wat vinden. Maar ik wil niet in een dorp wonen: het is óf helemaal achteraf óf in de anonimiteit van de stad.'

Op haar dertigste woont ze nu in een klein appartement, midden in Amsterdam. 'Vroeger mocht ik hier niet gaan studeren, het was te groot en te gevaarlijk. Om die reden viel Utrecht ook af.' Ze studeerde in Leiden, eerst psychologie, later Nederlands en literatuurwetenschappen. 'Ik was de eerste uit onze familie die naar de universiteit ging. Als ik weer in Zeeland ben, voel ik me een buitenstaander. Vooral op verjaardagen van opa of oma waar mijn neven en nichten in hun auto's komen aanrijden, getrouwd en wel, met zwangere buiken. Ik ben ongetrouwd, heb geen eigen huis, geen auto, ben dus niet erg geslaagd in die kring.' Of haar ouders toch een beetje trots zijn op hun schrijvende dochter? 'Dat is niet het woord. Er is interesse, maar op veel aandacht zijn ze niet dol.'

In *Dorsvloer vol confetti* beschrijft Treur door de ogen van de 12-jarige Katelijne het milieu waarin ze opgroeide. Het is de wereld van het boerenbedrijf, dat het gezinsleven en de gesprekken domineert. Het is ook de wereld van de bevindelijk gereformeerden, waarin de mens een geboren zondaar is en niet verzekerd van een plaatsje in de hemel. Het is hopen en wachten op het beleven van een intense religieuze ervaring, het zien en voelen van Gods hand, die kaf en koren scheidt. Alleen die genade behoedt voor een regelrechte gang naar de hel.

De strenggelovige wereld is ook een talige, waarin bijbelboeken bij naam worden gekend en psalmpassages uit het hoofd worden geciteerd, zomaar bij de koffie. Een zeer spirituele wereld, waarin de mens niets is en God alles, waar niet het hier en nu maar alleen het hiernamaals telt, maar ook een bonkige cultuur, waarin een dochter 'krenge' wordt genoemd en kinderen met hun 'tengels' van de koektrommel moeten afblijven.

Treurs personage beziet die wereld met de vanzelfsprekendheid die een 12-jarige eigen is. De toon is laconiek, de beschrijvingen zijn feitelijk, en daardoor vaak komisch. Zo liggen haar onderbroeken in de bestekla, omdat het oude keukenkastje haar kledingkast is geworden. Als ze de kraan 'zomaar voor niks' laat lopen, snerpt moeder: 'Dat is een haveloos aanwensel van je.' En als diezelfde moeder even later 'gezellig' naar Katelijne lacht, lezen we: 'Die aarzelt, wetend dat dit soort glimlachjes nooit gratis zijn.'

Treur: 'Ik wilde aanvankelijk helemaal niet over dat gereformeerde milieu schrijven, ik vond het zo cliché, maar toch heeft het boek vanzelf zijn eigen vorm gekregen.' Met haar boek past ze in de bijna voorbij gewaande orthodox-protestantse schrijverstraditie van Jan Wolkers, Maarten 't Hart en Jan Siebelink, maar dan zonder de afkeer van het geloof.

'Ik wilde ook geen roman over afvalligheid schrijven', benadrukt Treur. Maar dat haar romanpersonage Katelijne vragen stelt of ze minimaal oproept, dat ontkent ze niet.

Het *Reformatorisch Dagblad*, waarmee ze opgroeide, was wel positief over haar boek, maar kritisch op het geloofsaspect. Het echte geloven wordt in haar boek gemist.

Treur, die niet in haar boek maar wel in haar eigen leven met het geloof brak, geldt als 'verloren' nu ze 'ontkeerd' is. Ze is het niet eens met de geloofskritiek van het *Reformatorisch Dagblad* maar is toch positief over de discussie die er naar aanleiding van haar boek is ontstaan. 'Ik vind het mooi dat door mijn boek in reformatorische kring wordt gediscussieerd, dat kun je op internet volgen.' Treur studeerde in de veilige omheining van de Leidse tak van de reformatorische studentenvereniging CSFR, maar brak in 2001 met haar geloof. Op de middag dat ze dat aan het bestuur van de vereniging mededeelde, zag ze op tv twee vliegtuigen de Twin Towers doorboren. 'Ik kreeg kippenvel en alhoewel ik er geen straf van God in zag, dacht ik toch even: en als nu de Jongste Dag is aangebroken?' Afscheid van het geloof betekende eenzaamheid, verlies van gereformeerde vrienden ('al bleven de beste over') en een moeizaam en pijnlijk contact met het thuisfront. Het was ook een afscheid van een Groot Verhaal, waarin mensen hun plaats hebben en het leven zin heeft.

Na haar geloofsbreuk besloot ze een tijdje in Leuven te studeren. 'Het was moeilijk in een gereformeerd studentenhuis te blijven waarin je precies weet wanneer er welke samenkomst is, waar jij niet meer naar toegaat. Dan zit je alleen op je kamer. Dus ging ik weg. Maar ik ben in Leuven heel alleen geweest. Mijn Belgische huisgenoten waren niet zo toeschietelijk en al op donderdagavond vertrokken ze voor een lang weekend bij hun ouders. Zat ik daar alleen op kot. Maar ik heb heel veel gelezen in die tijd. Je wordt ook sterk van zo'n periode.'

Twee studies in zes jaar deed ze. Het jaar vertraging doordat ze eerst nog voor psychologie had gekozen, financierde ze zelf. 'Ik heb in mijn eerste jaar zelfs wel eens van vijf gulden per week geleefd. En ik had vrij snel allerlei bijbanen. Eerst schoonmaken, later ook bejaarden wassen in een verpleeghuis en voor de klas staan.' Op haar 23ste gaf ze al Nederlands aan de Haagse Hogeschool; soms waren studenten ouder dan zij. Ze gaf ook les aan buitenlandse studenten, in Nederlands als tweede taal, NT2. Iets wat ze bleef doen toen ze was afgestudeerd. 'Voor die studenten was ik, zeker in hun eerste maanden in Nederland, hun enige Nederlandse contact. Dan krijg je snel een band met ze. Sommigen zie ik nog steeds.'

Ze ging daarnaast ambtenaren leren rapporten te schrijven. En ontdekte per toeval dat ze beter zelf een bedrijfje kon oprichten en zich rechtstreeks kon laten uitbetalen, dan via een instelling ertussen. Op haar 26ste bedacht ze dat ze weer zelf iets wilde leren. 'Ik had behoefte aan levensbeschouwelijke verdieping.' Ze kreeg een filosofiebeurs bij de Radboud Universiteit Nijmegen. 'Ik volgde vakken over de geschiedenis van de filosofie, maar ook ethische, antropologische en theologische vakken. Een katholieke universiteit ja. Je krijgt er ook een beetje Thomas van Aquino.'

In 2006 attendeerde iemand haar op een essaywedstrijd uitgeschreven door nrc.next en Contrast Magazine. Het thema was 'Macht en onmacht'. Ze schreef een betoog met als titel: 'Maak iets van je leven! Maar wat?', waarin ze vraagtekens plaatste bij de hedendaagse prestatiedrang.

Ze won. Ook uitgevers lazen haar essay. Ze kreeg aanbiedingen voor een boek, en koos voor *Mai Spijkers* van uitgeverij Prometheus. Ondertussen werd ze redacteur bij *NRC*. Al snel merkte ze dat schrijven aan een boek en werken bij een krant niet goed samengingen. In 2009 ging ze weg bij de krant. 'Het is fantastisch om hele dagen in mijn eentje te schrijven.' In haar essay schreef ze 'ik voel een toenemende druk om iets briljants voor elkaar te krijgen'.

Nu rust op haar de last een nieuw boek te schrijven dat nooit meer de verrassing van een succesdebuut in zich kan bergen. Ze lijkt er geen last van te hebben. 'Zonder ambitie en grote doelen komt er weinig moois tot stand', stelt ze resoluut.

Al schuilt veel schoonheid zomaar in de natuur, geeft ze toe. Als puber had ze een krantenwijkje voor het *Reformatorisch Dagblad*. Lachend: 'Vier kranten, en daar was ik dan een half uur voor aan het fietsen.' Ze stond er zaterdagochtend vroeg voor op. 'Als de zon dan net opkwam, was de omgeving zo verschrikkelijk mooi, daar kon ik zo dankbaar om zijn. Dan zat ik gewoon heel hard te zingen op mijn fiets.' Nu kan ze met haar vreugde en dankbaarheid voor al het geluk dat haar overkomt geen kant op. 'Dat is wel raar, dat er niemand is om te bedanken.'

Franca Treur: *Dorsvloer vol confetti*. Prometheus; 220 pagina's; € 17,95. ISBN 978 90 4461 023 9.

Bron: Bol.com (http://www.bol.com/nl/p/nederlandse-boeken/dorsvloer-vol-confetti/1001004006858551/index.html#product_judgement)

Gevonden op: 08/02/10

Opgroeien op het zeeuwse platteland

18 januari 2010 | Door: santiago

Het boek is geschreven vanuit het perspectief van een 12 jarig meisje, opgroeïend in een orthodox boerengezin in Zeeland.

Het boek heeft een lichte, humoristische toon, maar geeft goed de gevoelens van dit meisje weer in een gezin met 6 broers, in een wereld, waarin de posite van de vrouw een andere is dan die van de man en je maar af moet wachten hoe het uitpakt bij het laatste oordeel, waarin God op de dorsvloer het kaf van het koren scheidt. De beklemming en soms eenzaamheid zijn goed voelbaar. Het geeft verder een goed beeld van het boerenleven, waarin ik veel herkende.

Pluspunten: Goede verhaallijn, Grappig

redelijk

17 januari 2010 | Door: Basvandelft | 30-39 jaar | Houten

De verwachtingen waren vrij hoog toen ik begon te lezen maar deze zijn niet geheel waar gemaakt. Het zijn leuke verhalen die een opgroeïend meisje meemaakt in het conservatieve, gelovige Zeeland van vorige eeuw, maar meer ook niet.

Pluspunten: Grappig

Minpunten: Moeilijk in te komen

Mooi

2 januari 2010 | Door: MaaikED | 30-39 jaar

Ik vond het een heel mooi boek. Ik kon niet ophouden met lezen. Het is erg mooi geschreven. Ik had het boek helaas snel uit. Ik had graag nog veel meer gelezen over de verschillende personages.

Pluspunten: Goede verhaallijn

authentiek en boeiend

30 december 2009 | Door: Alwin | 40-49 jaar

Franca Treur beschrijft nauwkeurig en fijnzinnig het leven op het Walcherse platteland. Herkenbaar en tegelijkertijd nieuw omdat het je mee laat leven met het dagelijks leven. Een prachtige roman die je in een ruk uitleest en die de lezer doet afvragen of het nu autobiografisch is of niet.

Pluspunten: Goede verhaallijn, Grappig

overschat

5 december 2009 | Door: Wilm | 30-39 jaar | Meliskerke

Vandaag het boek van Sint Nicolaas gekregen en in één avond uitgelezen. Door alle commotie rond het boek, heeft volgens mij nog niemand gelet op het taalkundige aspect. Het boek leest als een trein vanwege de herkenbaarheid: enerzijds zijn er leuke literaire verrassingen, maar anderzijds is er soms ook sprake van hele knullige zinsopbouw. Alsof de herinneringen of de gedachten hieraan van de schrijfster over elkaar heenbuitelen op het papier. Voor mij is het boek absoluut niet vergelijkbaar met de categorie Siebelink en/of 't Hart. Tevens vind ik het boek in tegenstelling tot wat op de cover vermeld staat totaal niet liefdevol. Voor iedereen die uit de beschreven heem komt is de opmerking 'Dit is een werk van fictie. Iedere gelijkenis [...] berust op toeval' kul.

Pluspunten: Meeslepend verhaal, Grappig

Minpunten: Voorspelbaar, Geen diepgang

Zoektocht

22 oktober 2009 | Door: Annemarie

Een treffende beschrijving van de ontwikkeling van een 12jarig meisje in de gereformeerde zeeuwse cultuur. Het roept bevreemding en herkenning op. Het boek geeft inzicht in de vragen, de zoektocht die deze omgeving oproept. Hoe zou Katalijne opgroeien?

Herkenning en herinnering

21 oktober 2009 | Door: petra | DELFT

Zelf van Zeeuwse komaf las ik dit boek in één ruk uit. Ik herkende veel in de verhalen over gezin, kerk, vriendinnen en omgeving. Ook de taal die in het boek gebruikt wordt, Nederlands vermengd met Bijbelse taal en het Zeeuws, geeft een extra, waardoor je, als je dezelfde roots hebt, het boek leest als een ´feest´ van herkenning. Aanrader, ook als je niet uit Zeeland komt, want je zult de mensen die je kent, die er wel vandaan komen, zeker beter kunnen begrijpen!

Bron: De Volkskrant

(http://kunst.volkskrant.nl/boeken/recensie/9789029085045/witte_zwanen2C_zwarte_zwanen/vink)

Gevonden op: 08/02/10 op

Zwarte zwanen in troebel water

Recensie door Aleid Truijens

Gepubliceerd op 05-02-2010

Ouders die kilometers omfietsen om hun lievelingen naar een 'witte' school te brengen. Pubers die een half uur in de bus zitten naar een school in de provincie, omdat hun ouders de VMBO's in de grote steden mijden, waar gevochten, gestolen en gedeald schijnt te worden. De verschijnselen zijn bekend en waarneembaar. Maar wat zien we precies? Klitten de bevolkingsgroepen bij elkaar? Mijden goede scholen kinderen met achterstanden? Zijn zwak en zwart synoniemen? Is segregatie de doodsteek voor het Nederlandse onderwijs?

Anja Vink, een journaliste die de afgelopen tien jaar veel research deed over segregatie op Nederlandse scholen en daarover schreef voor *NRC Handelsblad* en *Vrij Nederland*, kent de barre werkelijkheid achter de beleidsnota's, inspectierapporten, speerpunten en taskforces. In 2001 deed ze onderzoek voor het tv-programma *Andere Tijden* op een VMBO-school in de Amsterdamse Bijlmer. Ze geloofde haar ogen niet.

Dat de derdeklassers nog nooit van *NRC Handelsblad* hadden gehoord, was het minste. Leerkrachten hielden de aandacht niet langer dan een kwartier gevangen. In de kantine dreigde voortdurend geweld tussen Surinaamse, Ghanese en Antilliaanse leerlingen. 'Is dit een school?', vroeg Vink zich verbaasd af.

Dertig jaar na de toevloed van kinderen van 'gastarbeiders' zijn taalachterstand en segregatie nog steeds dé problemen in de onderste regionen van ons onderwijs. Nederlands is kampioen onderwijsongelijkheid in de westerse wereld. School lijkt de kloof alleen maar te vergroten, door kinderen bij wie de sociale en cognitieve problemen zich opstapelen bijeen te proppen. 'Hoe kan het', schrijft Vink verbijsterd, 'dat in Nederland, het land waar tolerantie zo hoog in het vaandel staat en waar iedereen gelijke kansen krijgt door het onderwijs, anno 2010 de apartheid in het onderwijs die van de verenigde Staten overtreft?'

In *Witte zwanen, zwarte zwanen*, het boek dat Vink schreef na tien jaar lang te hebben rondgelopen en gepraat op 'zwarte' basisscholen en VMBO's, krijgen we niet echt antwoord op die vraag. Het onderwerp is complex. Onderzoeken spreken elkaar tegen, vele miljoenen 'achterstandsgelden' hielpen niet en onderwijsvernieuwingen als het Nieuwe Leren pakten slecht uit voor kinderen die structuur nodig hebben. Vink's verdienste is dat ze mensen aan het woord laat die omgaan met kinderen met wie je weinig eer inlegt. Juffen, meesters, directeuren, buurtcoaches en ouders. Wie dit boek uitheeft, is in buurten geweest waar boekenkopers doorgaans geen stap zetten.

In 2001 besloot ze als onbevoegde lerares Nederlands te gaan werken op een school in de

Bijlmer. Het viel niet mee. Veel 15-jarigen waren functioneel analfabeet, maar geld voor extra taalles was er niet. Ze las een kinderboek voor, bedoeld voor tienjarigen. Een tekst over de bokser Mohammed Ali – zwart en moslim – eindigde in een inferno. Een Surinaamse lerares moest de woedende klas tot bedaren brengen. 'Jullie lijken wel een stel apen', foetert ze – iets wat de witte juf nooit had durven zeggen. Ze stelt vast: 'Van mij moesten ze het ook niet hebben.'

In passages als deze is Vink op haar best. Minder overtuigend zijn hoofdstukken waarin ze het verschijnsel segregatie probeert te ontwarren. Segregatie is geen rassenprobleem. Niet de etnische herkomst van de kinderen voorspelt slechte schoolprestaties, maar het lage opleidingsniveau en lage inkomen van de ouders. Ook autochtone kinderen met zulke ouders presteren slecht. Vandaar dat de ondertitel: *de mythe van de zwarte school*. Toch overheerst het hele boek lang de indruk dat het wel gaat om de witte en zwarte zwanen uit het kinderliedje ('Wie achter is moet voorgaan!'). Want arm en laagopgeleid heeft bij ons nu eenmaal een olijfgroen tintje. Vinks pleidooi voor het verplicht mengen van 'arm en rijk', in een 70/30-procentsverhouding, zodat kansarm zich optrekt aan kansrijk, overtuigt niet. Ze voert te weinig redenen aan waarom dit zou werken. Ze verhaalt enthousiast over zulke mengpogingen in de Verenigde Staten, maar vertelt er niet bij dat de VS in internationale onderzoeken matig scoren met leerprestaties.

Die onderzoeken zou Vink eens moeten bekijken. Onderwijssocioloog Jaap Dronkers constateerde vorig jaar op basis van de data van PISA, een onderzoek in 63 landen naar leerprestaties van 15-jarigen, dat onderwijsprestaties inderdaad samenhangen met het opleidingsniveau van de ouders. Maar hij vond ook dit: kinderen gedijen het best in homogene klassen, of die klas nu islamitisch, katholiek of antroposofisch is, of van ongeveer dezelfde intelligentie. Kennelijk geeft het makkelijker les aan zo'n gelijkvormige groep. De leerkracht hoeft minder uit te leggen en heeft van iedereen dezelfde verwachtingen.

Hoge verwachtingen hebben van elk kind, en de lat niet te laag leggen, dat zijn kenmerken van effectieve scholen. Dat blijkt uit het jarenlange PRIMA-cohortonderzoek dat onderwijssocioloog Paul Jungbluth heeft gedaan. Hij vond enorme verschillen in effectiviteit tussen basisscholen. Vink vindt dat je scholen niet moet vergelijken met andere scholen met dezelfde schoolpopulatie – dat zou zwakke scholen een 'bonus' geven.

Maar deze vergelijking toont juist genadeloos wat goed onderwijs toevoegt en slecht onderwijs verpest. Een school met een populatie die een Citoscore van 535 zou moeten halen, maar daar vijf punten boven zit, is een geweldige school. Alle kinderen, wit of zwart, arm of rijk, doen het daar beter dan verwacht. Zwak zijn scholen die onder hun veronderstelde score zitten. Daar zijn veel 'zwarte' scholen bij, maar ook elitescholen, die weinig uitvoeren omdat hun leerlingen het toch wel goed doen.

Goede leerkrachten en zinvol bestede lestijd maken het verschil. Het mengen van 'arme' en middenklassenscholen heeft dus alleen zin als het om effectieve scholen gaat. Gaan zwak rijk en zwak arm samen, dan krijg je een beroerde school.

De valkuil van de heterogene klas die Dronkers noemt, is ook iets om rekening mee te houden. Natuurlijk heeft de wetenschap niet het laatste woord. Samen leren, samen sporten, samen uitgaan – om allerlei redenen is dat wenselijk. Maar wellicht gaan schoolprestaties er niet door

omhoog. Het paradijs van de gelijke kansen is moeilijk te realiseren. Dankzij Vink weten we hoe ongelijkheid eruit ziet.

Bron: Bol.com (http://www.bol.com/nl/p/nederlandse-boeken/witte-zwanen-zwarte-zwanen/1001004006518762/index.html#product_judgement)

Gevonden op: 08/02/10

Hilarisch, Onthullend, Verhelderend, een must voor politiek betrokkene

5 februari 2010 | Door: CooleLimbo | 40-49 jaar | Limburg

Anja Vink beschrijft hoe ze tijdens haar onderzoek naar de stand van zaken in het onderwijs door toeval zelf in het onderwijs belande.

Ze heeft zelf een half jaar onder niet de meest gemakkelijke omstandigheden les gegeven .

In haar verdere onderzoek dat uiteindelijk zo'n tien jaar duurde, heeft ze een groot aantal witte en zwarte scholen bezocht. uit gesprekken met schoolleiders, docenten en leerlingen komt een heel ander beeld naar voren dan je zou verwachten.

Ook is ze voor haar onderzoek naar de Verenigde Staten gereist om daar een aantal scholen te bezoeken.

In haar boek heeft ze zo goed mogelijk geprobeerd een beeld van de werkelijkheid te projecteren zonder daar meteen een eigen mening aan te verbinden, terwijl toch de kern van het probleem pijnlijk bloot word gelegd.

Pas in het laatste hoofdstuk geeft Anja Vink voorzichtig haar eigen visie over een aantal oorzaken waarbij ze vooral toch probeert om haar politieke kleur hier buiten te houden.

Al met al een erg interessant, maar ook gewoon leuk boek, dat ook voor mensen buiten het onderwijs een hoop over onze multiculturele samenleving kan leren.

Pluspunten: Toegankelijk, Heldere boodschap, Verrassend

Bron: De Volkskrant

(http://kunst.volkskrant.nl/boeken/recensie/9789022996430/wat_je_niet_wilt_zien/mosby)

Gevonden op 08/02/10

Horroreffecten als steun voor de wrede werkelijkheid

Recensie door Ineke van den Bergen Gepubliceerd op 29-01-2010

Toen ze negen jaar was had haar vader haar over de dood verteld. De dood die een monster was, net als in de sprookjesboeken. De dood die rimpelingen verspreidt en besmettelijk is. De dood die in de ogen gekeken moet worden. Haar vader doet nooit open als er aangebeld wordt. Hij zit gebukt achter de voordeur en zegt door de brievenbus tegen de mensen dat het goed met hen gaat. Op een ochtend kan ze zijn slaapkamer niet in. Er ligt iets achter de deur. Ze móet het zien.

Ze heette Sarah en toen ze tien jaar was – na de zelfmoord van haar vader, haar moeder was eerder vermoord – leerde Alex haar kennen. Als ze volwassen is ziet hij in haar gezicht nog steeds het kleine meisje, met die vreemde mengeling van droefheid en vastberadenheid. Alsof het haar voor een pijnlijk probleem stelde dat ze absoluut wilde oplossen.

Haar baan als misdaadverslaggeefster was haar op het lijf geschreven. Ze wilde de confrontatie met de dood aangaan en er inzicht in krijgen. Je kon niet met iets omgaan door je ervan af te wenden.

De Britse auteur Steve Mosby neemt in *Wat je niet wilt zien (Still bleeding)* de tijd om zijn personages in het hoofd van de lezer te plaatsen. Hij doseert zijn hoeveelheid gruwelen niet op een hysterische manier. Als iemand een tocht onderneemt, kan de lezer meereizen.

Niet dat hij dat altijd zou willen, want de reis leidt naar bestemmingen die op de verkeerde manier onvergetelijk zijn. Oorden waar de dood zich aanmeldt als het eten nog in de pan suddert en de kok onwetend is van het feit dat de wereld stilletjes wordt verbrijzeld.

Zoals Alex, die zijn vrouw Marie voor het laatst zag toen ze vertrok om een fles wijn te kopen voor bij het eten. Als hij veertig minuten later haar mobieltje belt wordt er opgenomen door een politiemans. Ze was omgekomen door de val van een viaduct waarop ze haar auto hadden gevonden. De politie noemde het altijd een val, nooit een sprong.

Alex vlucht voor zijn verleden naar andere landen. Sarah blijft en raakt vermist. Ze is niet de eerste. Vijf vrouwen gingen haar voor. Drie zijn er – doodgebloed – gevonden.

Op de website *Hell_is!* staat de tekst *do you want to see?* Wat je ziet is 'de spelende lijkschouwer', 'dode vrouw in het bos', en 'brugzelfmoord – bitch aan flarden'. De video van een vrouw die van een brug springt en het opwindende gehijg van de man die haar op zijn mobieltje filmde. De klap was een licht, scherp geluid als een steentje tegen je voorruit. Ze was op haar achterhoofd terecht gekomen en lag verfrommeld op de weg. De zoektocht van Alex naar de film, de makers en geïnteresseerden van de website, is een reis naar de hel.

Mosby weet hoe hij horroreffecten moet inbrengen. Ze dienen ter ondersteuning van een wrede werkelijkheid. De empathische, getroebleerde rechercheur, de stiefvader van Marie, de broer die

ten onder ging, de zakenmannen die geen perversiteit te hoog gaat, de Gele Man die uit een verhaal van Stephen King gestapt lijkt te zijn, ze deinen allemaal mee in een zee van narigheid, waaruit sommigen misschien weten te ontsnappen. 'De beste plaats om iets zwarts te verbergen is altijd de duisternis.'

Bron: Bol.com (http://www.bol.com/nl/p/nederlandse-boeken/wat-je-niet-wilt-zien/1001004006850580/index.html#product_judgement)

Gevonden op: 08/02/10

Niet wat ik had verwacht van mosby

26 januari 2010 | Door: pimi

ik vond het een lastig verhaal met teveel wendingen

ik had dit niet verwacht en vond de eerste twee boeken van mosby helemaal super

dit was een teleurstelling

Minpunten: Niet aansprekende personages, Ingewikkeld verhaal, Moeilijk in te komen

Bron: NRC Handelsblad (<http://www.nrcboeken.nl/recensie/word-toch-woordvoerder-van-jezelf>)
Gevonden op: 08/02/10

Word toch woordvoerder van jezelf

David Pefko debuteert bepaald niet voorzichtig met een lange, veelomvattende roman

Woensdag 3 februari 2010 door Sebastiaan Kort

Omdat stilstand en oprechtheid je ondergang betekenen, moet je ver weg vluchten uit de beroerde werkelijkheid. Een geslaagd debuut!

David Pefko: Levi Andreas. Van Oorschot, 376 blz. € 17,50

De liefde zal er wel weer aan te pas moeten komen om je uit je ellende te halen, denk je als lezer eerst over de jonge Rosa, hoofdpersonage uit David Pefko's kloeke romandebuut Levi Andreas. Haar moeder maakte zichzelf van kant door een fles gootsteenontstopper naar binnen te gieten, haar vader wordt zachtjesaan zo gek als een deur en ook Rosa's eigen leven ziet er niet florissant uit. De voormalige psychologiestudente slijt haar dagen als strijkster bij een stomerij, de avonden brengt ze alleen door op de bank met een diepvriesmaaltijd op schoot. Het lijkt een leven waarin velen zouden besluiten een kat of kameleon aan te schaffen, maar zelfs dat gunt Pefko zijn sociaal geïsoleerde heldin niet. Het blijft bij een uitgehold, troosteloos leven. Dat dat zo is weet Rosa nog net van zichzelf, maar daar is dan ook alles mee gezegd.

Maar als ze zich in een heuse briefwisseling met een man werpt, lijkt Levi Andreas recht op een op Houellebecqiaanse leest geschoeide koers van 'alles-is-erg-maar-goddank-hebben-we-de-liefde-nog' af te stevenen. Deze man, aan wie de roman zijn naam ontleent, is de vleesgeworden fictie. Hij brandde zijn vingers zo heftig aan de dingen des levens, dat hij definitief koos voor een 'acterend' bestaan als professioneel oplichter. Reizend van hotel naar hotel, een spoor van onbetaalde rekeningen achter zich latend, troggelt hij de rijkaards om zich heen hun geld af. En dat is nu net hetgene wat Rosa aan Levi intrigeert, dat liegen van het leven. Levi heeft genoeg aan het 'geschreven woord' om Rosa enthousiast te maken voor het ontvluchten en liegen, want een daadwerkelijke ontmoeting vindt maar niet plaats.

Een kleine 400 pagina's proza, dat is geen voorzichtig debuut. En er deugt veel aan, maar er had ook wel wat uitgekund. Vooral Pefko's keuze om aan het eind van het eerste deel een thrillerclimax in te bouwen, compleet met moordverklarend medium à la Char en de rol die 'de media' daarin spelen (ze doen het weer eens helemaal verkeerd) zijn te veel van het goede. Het snoeimes had er dus wel doorheen gemogen, maar in dat ambitieuze 'alles willen pakken' schuilt ook de charme van dit boek. Je vergeeft het Pefko, want debuten vol navelstaarderij en gebrek aan spanwijdte worden er al genoeg geschreven.

Aangestoken door de opruiende brieven van Levi trekt ook Rosa tenslotte de wijde wereld in. Ze vertrekt wel degelijk met een concreet reisdoel voor ogen, maar het is toch vooral de handeling van het vluchten zelf die aan haar besluit ten grondslag ligt. Naast de liefde (zowel Levi als Rosa's vader zit met een verwend sekreet opgezadeld) moet vooral de goedbedoelde burgermansslaafsheid en de nesteldrang het in het boek ontgelden. Stilstand en oprechtheid betekenen je ondergang, laat Pefko zijn hoofdrolspelers Levi en Rosa concluderen, vluchten moet je. Ver weg van die beroerde werkelijkheid, waar de beloning niet in verhouding staat tot de offers die je er maakt. 'Je moet jezelf spelen', schrijft Levi, 'je moet woordvoerder van jezelf worden.'

Het spiegelende effect dat Pefko de fictielezer met dit gegeven voorhoudt, steekt ingenieus in elkaar. In hoeverre ben je bereid om mee te gaan in de constatering dat het leven van alledag een opeenstapeling is van lullige, afstompende handelingen en indrukken? Pefko zou wel eens kunnen grinniken om de lezer die de vlucht van Rosa op de rijdersstoel naast haar tot het eind toe blijft aanmoedigen.

Geslaagd boek dus? Zeker voor een debuut. Pefko strooit weliswaar nogal gul met de dramatiek en schat af en toe de verbeeldingskracht van de lezer te laag in, maar daar staat tegenover dat hij prima dialogen schrijft en de periferie van de overmoedige klaplopers rondom Levi mooi schetst. Zo duikt er een blaaskaak op die verklaart 'zijn kleren in London te kopen'. Slim, dat 'London' in plaats van 'Londen', want zo weet je als lezer meteen met welk soort personage je van doen hebt. Dit soort slimmigheid in stijl staat bij Pefko niet op zichzelf. Het staat in dienst van een vraag die altijd actueel is. De vraag die neerkomt op: welk deel van een mensenleven bestaat uit vluchtgedrag en welk deel uit confrontatie?

Bron: Bol.com (http://www.bol.com/nl/p/nederlandse-boeken/levi-andreas/1001004006822459/index.html#product_judgement)

Gevonden op: 08/02/10

Opmerkelijk debuut met veel plezier gelezen.

25 december 2009 | Door: Fleuracv | 70+ jaar | Amsterdam

Uitstekend boek met veel plezier gelezen. Het boek boeit van het begin tot het eind en David Pefko lijkt mij een veelbelovende debutant waarvan ik meer hoop te gaan lezen.

Pluspunten: Fantasierijk, Goede verhaallijn, Meeslepend verhaal, Grappig, Spannend, origineel

Bijlage III: vragenlijst

Beste deelnemer,

U krijgt zo een aantal vragen over het lezen van boeken. Bovendien zou ik graag willen weten wat u van een aantal korte recensies vindt. Probeer de vragenlijst zo eerlijk mogelijk in te vullen. Er bestaan geen foute antwoorden! De gegevens blijven anoniem. Er is dus niet te zien dat u het hebt ingevuld.

Alvast hartelijk dank dat u mij wilt helpen met mijn afstudeeronderzoek aan de Universiteit Twente.

Mariëlle de Munnik

Start

Vragenlijst

Allereerst krijgt u een aantal vragen over u zelf.

1.

Geslacht:*

- Man
 Vrouw

2.

Leeftijd*

3.

Woonplaats:*

4.

Wat is uw hoogste opleidingsniveau (diploma behaald of mee bezig)?*

- Basisschool / lagere school
 LBO / VBO / VMBO / MAVO
 MBO
 HBO
 Universiteit
 Anders

5.

Wat is uw moedertaal?*

Verder

U krijgt nu een aantal vragen over uw leesgedrag. Kies het antwoord dat het beste bij u past. Staat uw antwoord er niet bij, kies dan het antwoord dat het meest in de buurt komt.

6.

Hoe vaak leest u boeken voor uw ontspanning?

Ik lees:*

- Minder dan 1 boek per jaar
- 1-2 boeken per jaar
- 3-6 boeken per jaar
- 1 boek per maand
- 2 boeken per maand
- 1 boek per week

7.

Voordat ik een boek koop:*

- Kijk ik altijd op internet naar de mening van andere lezers over het boek
- Kijk ik vaak op internet naar de mening van andere lezers over het boek
- Kijk ik soms op internet naar de mening van andere lezers over het boek
- Kijk ik nooit op internet naar de mening van andere lezers over het boek

8.

Voordat ik een boek koop:*

- Vraag ik altijd naar de mening van kennissen en/of vriendendie het boek gelezen hebben.
- Vraag ik vaak naar de mening van kennissen en/of vrienden die het boek gelezen hebben.
- Vraag ik soms naar de mening van kennissen en/of vrienden die het boek gelezen hebben.
- Vraag ik nooit naar de mening van kennissen en/of vrienden die het boek gelezen hebben.

9.

Voordat ik een boek koop: *

- Lees ik altijd eerst een recensie in de krant over het boek
- Lees ik vaak eerst een recensie in de krant over het boek
- Lees ik soms eerst een recensie in de krant over het boek
- Lees ik nooit een recensie in de krant over het boek

10.

Welke genres van boeken vindt u het leukst?

Kies uit onderstaande lijst drie genres. Zet de leukste bovenaan, de iets mindere daaronder en uw derde keuze in het laatste vak.

Thrillers
Poëzie
Chicklit (eigentijdse, romantische literatuur, vaak bedoeld voor vrouwen)
Fantasy
Wonen & tuinieren
Stripboeken
Sport
Reizen
Literatuur
Kunst & cultuur
Gezondheid & psychologie
Geschiedenis & politiek
Eten & koken
Business & studie

1.
2.
3.

Verder

Stel, u bent op zoek naar een leuk boek. U heeft een boek gevonden waarvan de inhoud, de schrijver, de kaft en de prijs u aanspreken. Nu wilt u nog weten wat anderen van het boek vinden om er zeker van te zijn of u het boek wel of niet moet aanschaffen. U heeft onderstaande recensie gevonden. De recensie is geschreven door iemand die het boek al heeft gelezen. Lees de recensie rustig door. Beantwoord vervolgens de vragen over de recensie die volgen.

16 januari 2010

Door: Sophie Vermeer

Leeftijd: 24 jaar

Woonplaats: Lutjebroek

Een lekker stevig thrillerdebuut van de getalenteerde schrijfster Bettie van Mierlo. Wanneer hoofdpersoon Anne tijdens haar vakantie op Sicilië in aanraking komt met een aardige en aantrekkelijke man, blijkt deze ontmoeting een onverwachte wending aan haar saaie leven te geven. Als Anne weer thuis is, neemt de man contact met haar op. Anne heeft geen zin in meer dan alleen een ongedwongen vakantie-flirt en vertelt de man geen interesse meer te hebben in hem. Een week later wordt ze lastig gevallen door een anonieme stalker die haar steeds belt. En daar blijft het niet bij. Ze krijgt lugubere brieven thuis. En een maand later wordt haar leven bedreigd. Wie is deze mysterieuze stalker en wat wil hij? De topauteur weet de angsten van de hoofdpersoon goed te verwoorden. De spanning druipt van het boek af; ik kon het absoluut niet weg leggen voordat ik wist hoe het met Anne zou aflopen en voordat ik wist of de man uit Sicilië iets te maken had met de dreigende brieven.

11.

U krijgt nu een aantal stellingen te zien. Vink bij elke stelling het hokje aan dat uw mening het beste weergeeft. Het meest linker hokje staat voor helemaal mee eens en het meest rechter hokje voor helemaal mee oneens.

	Helemaal mee eens				Helemaal mee oneens			
De recensent is eerlijk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent overdrijft	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent heeft gelijk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent komt over als iemand die verstand van zaken heeft	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent weet waar zij over praat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De mening van de recensent komt geloofwaardig over	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

12.

Vul ook bij deze stellingen uw mening in.

	Helemaal mee eens				Helemaal mee oneens			
De recensent schreef de recensie om mij te informeren	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent schreef de recensie uit eigenbelang	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent schreef de recensie zodat er meer boeken verkocht zouden worden.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent in deze tekst is onbetrouwbaar	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

13.

Let op, de stellingen gaan nog steeds over de recensie die u net las.

	Helemaal mee eens				Helemaal mee oneens			
Ik kan me vergelijken met de recensent	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent is een zelfde persoon als ik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent is een heel ander type dan ik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb veel overeenkomsten met de recensent	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

14.

En de laatste...

	Helemaal mee eens				Helemaal mee oneens		
Ik ren straks meteen naar de boekhandel om het boek aan te schaffen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben van plan dit boek te gaan kopen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik verwacht niet dat ik dit boek ga aanschaffen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Na het lezen van de recensie heb ik zin om dit boek te gaan kopen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

15.

Vul hier in hoe u denkt over het boek. Vink het hokje aan dat uw mening het beste weergeeft. Dit boek is:

Spannend	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Saai
Vermoeiend	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Ontspannend
Goed	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Slecht
Leuk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Niet leuk
Waardeloos	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Waardevol

Verder

U krijgt nog een boekrecensie te lezen. Ook hier staan de prijs, de inhoud, de schrijver en de kaft u aan en wilt u alleen nog weten wat anderen van het boek vinden. De recensie is afkomstig van iemand die het boek al gelezen heeft. Lees de tekst rustig door en vul de vragen in.

9 maart 2010

Door: Daan Jacobs

Leeftijd: 36 jaar

Woonplaats: Groningen

Nadat Carolien getuige is van een bloedige executie in het criminele circuit komt ze terecht in het getuigen- beschermingsprogramma van de politie. Ze duikt onder en neemt samen met haar bange zoontje een nieuwe identiteit aan. Het allesverterende verdriet, de verschrikkelijke angst en de zinderende spanning die hiermee gepaard gaan, weet supertalent Thomas Cornwell uitstekend op papier te zetten. Wanneer de bloeddorstige moordenaar er achterkomt waar Carolien zich bevindt, opent hij de jacht op haar. Op dit moment bereikt de spanning in het boek een ijzingwekkend hoogtepunt. Het is een eerste klas boek; hopelijk nog lang niet het laatste van de talentvolle Cornwell.

16.

U krijgt nu een aantal stellingen te zien. Vink bij elke stelling het hokje aan dat uw mening het beste weergeeft. Het meest linker hokje staat voor helemaal mee eens en het meest rechter hokje voor helemaal mee oneens.

	Helemaal mee eens				Helemaal mee oneens		
De recensent is eerlijk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent overdrijft	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent heeft gelijk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent komt over als iemand die verstand van zaken heeft	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent weet waar hij over praat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De mening van de recensent komt geloofwaardig over	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

17.

Vul ook bij deze stellingen uw mening in.

	Helemaal mee eens				Helemaal mee oneens		
De recensent schreef de recensie om mij te informeren	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent schreef de recensie uit eigenbelang	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent schreef de recensie zodat er meer boeken verkocht zouden worden.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De informatie in deze tekst is onbetrouwbaar	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

18.

Let op, de stellingen gaan nog steeds over de recensie die u net las.

	Helemaal mee eens				Helemaal mee oneens		
Ik kan me vergelijken met de recensent	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent is een zelfde persoon als ik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent is een heel ander type dan ik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb veel overeenkomsten met de recensent	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

19.

En de laatste...

	Helemaal mee eens				Helemaal mee oneens		
Ik ren straks meteen naar de boekhandel om het boek aan te schaffen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben van plan dit boek te gaan kopen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik verwacht niet dat ik dit boek ga aanschaffen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Na het lezen van de recensie heb ik zin om dit boek te gaan kopen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

20.

Vul hier in hoe je denkt over het boek. Vink het hokje aan dat jouw mening het beste weergeeft. Dit boek is:

Spannend	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Saai
Vermoeiend	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Ontspannend
Goed	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Slecht
Leuk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Niet leuk
Waardeloos	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Waardevol

Verder

U krijgt nog een recensie te lezen. Ook van dit boek spreken de prijs, de inhoud, de schrijver en de kaft u aan en wilt u alleen nog weten wat anderen van het boek vinden. De recensie is afkomstig van iemand die het boek al gelezen heeft. Lees de tekst rustig door en vul de vragen in.

26 maart 2010

Door: Mary van Eijk
 Leeftijd: 53 jaar
 Woonplaats: Amsterdam

Dit zinderende verhaal speelt zich af tijdens de Tweede Wereldoorlog. Onschuldige jongens en mannen worden bevolen om zich te melden bij de Duitsers. Ze moeten werken in vijandelijk Duitsland. Peter van Dolder heeft hier absoluut geen zin in en besluit thuis, bij zijn gezin te blijven. Op een dag staat de vijand voor de deur. Van Dolder vlucht de tochtige schuur in, in de hoop dat hij daar niet gevonden wordt. Dit bloedstollende boek beschrijft de vrees in de jaren '40 en geeft een levensecht beeld van de mensen die moesten onderduiken. De jonge schrijfster Hermien Ruspen heeft opmerkelijk goed onderzoek gedaan naar de gruwelijke geschiedenis. Zij komt met minuscule details waardoor het verhaal werkelijkheid wordt. Dit prachtwerk is zeker de moeite waard om te lezen!

21.

U krijgt nu een aantal stellingen te zien. Vink bij elke stelling het hokje aan dat uw mening het beste weergeeft. Het meest linker hokje staat voor helemaal mee eens en het meest rechter hokje voor helemaal mee oneens.

	Helemaal mee eens				Helemaal mee oneens			
De recensent is eerlijk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent overdrijft	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent heeft gelijk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent komt over als iemand die verstand van zaken heeft	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent weet waar zij over praat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De mening van de recensent komt geloofwaardig over	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

22.

Vul ook bij deze stellingen uw mening in.

	Helemaal mee eens				Helemaal mee oneens			
De recensent schreef de recensie om mij te informeren	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent schreef de recensie uit eigenbelang	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent schreef de recensie zodat er meer boeken verkocht zouden worden.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De informatie in deze tekst is onbetrouwbaar	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

23.

Let op, de stellingen gaan nog steeds over de recensie die u net las.

	Helemaal mee eens				Helemaal mee oneens			
Ik kan me vergelijken met de recensent	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent is een zelfde persoon als ik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent is een heel ander type dan ik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb veel overeenkomsten met de recensent	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

24.

En de laatste...

	Helemaal mee eens				Helemaal mee oneens		
Ik ren straks meteen naar de boekhandel om het boek aan te schaffen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben van plan dit boek te gaan kopen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik verwacht niet dat ik dit boek ga aanschaffen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Na het lezen van de recensie heb ik zin om dit boek te gaan kopen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

25.

Vul hier in hoe u denkt over het boek. Vink het hokje aan dat uw mening het beste weergeeft. Dit boek is:

Spannend	☐	Saaï
Vermoeiend	☐	Ontspannend
Goed	☐	Slecht
Leuk	☐	Niet leuk
Waardeloos	☐	Waardevol

Nog 2 recensies te gaan

U krijgt nog een recensie te lezen. Ook van dit boek staan de prijs, de inhoud, de schrijver en de kaft u aan en wilt u alleen nog weten wat anderen van het boek vinden. De recensie is afkomstig van iemand die het boek al gelezen heeft. Lees de tekst rustig door en vul de vragen in.

4 april 2010

Door: Thijs Driessen

Leeftijd: 41 jaar

Woonplaats: Wijk bij Duurstede

Deze veelbelovende schrijver weet hoe hij moet schrijven! Het verhaal is ontzettend spannend, van begin tot eind. Op een doordgewone dag komt Ruben niet thuis van school. Natuurlijk slaat dan de paniek toe bij de ouders van Ruben. Nico en Sara bellen iedereen af die ze kennen, maar niemand kan ze iets vertellen over hun zoontje. Ze schakelen direct de politie in. Rechercheur Velderhof neemt de zaak pas serieus wanneer er een dreigend telefoontje komt van de norse ontvoerder. Binnen 72 angstige uren moeten Nico en Sara drie miljoen op tafel leggen om het kostbare leven van hun zoontje te redden. De klok tikt door, de politie raadt af om het geld te betalen, maar de ontvoerder wordt steeds ongeduldiger. De talentvolle schrijver weet een tergende spanning op te bouwen. Je vliegt over de woorden heen tot aan de ontknoping. En het is de zeer onverwachte ontknoping die dit boek tot een meesterwerk maakt.

26.

U krijgt nu een aantal stellingen te zien. Vink bij elke stelling het hokje aan dat uw mening het beste weergeeft. Het meest linker hokje staat voor helemaal mee eens en het meest rechter hokje voor helemaal mee oneens.

	Helemaal mee eens				Helemaal mee oneens			
De recensent is eerlijk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent overdrijft	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent heeft gelijk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent komt over als iemand die verstand van zaken heeft	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent weet waar hij over praat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De mening van de recensent komt geloofwaardig over	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

27.

Vul ook bij deze stellingen uw mening in.

	Helemaal mee eens				Helemaal mee oneens			
De recensent schreef de recensie om mij te informeren	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent schreef de recensie uit eigenbelang	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent schreef de recensie zodat er meer boeken verkocht zouden worden.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De informatie in deze tekst is onbetrouwbaar	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

28.

Let op, de stellingen gaan nog steeds over de recensie die u net las.

	Helemaal mee eens				Helemaal mee oneens			
Ik kan me vergelijken met de recensent	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent is een zelfde persoon als ik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent is een heel ander type dan ik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb veel overeenkomsten met de recensent	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

29.

En de laatste...

	Helemaal mee eens				Helemaal mee oneens		
Ik ren straks meteen naar de boekhandel om het boek aan te schaffen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben van plan dit boek te gaan kopen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik verwacht niet dat ik dit boek ga aanschaffen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Na het lezen van de recensie heb ik zin om dit boek te gaan kopen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

30.

Vul hier in hoe u denkt over het boek. Vink het hokje aan dat uw mening het beste weergeeft. Dit boek is:

Spannend	☐	Saaï
Vermoeiend	☐	Ontspannend
Goed	☐	Slecht
Leuk	☐	Niet leuk
Waardeloos	☐	Waardevol

Op naar het einde van de vragenlijst!

Dit is de laatste boekrecensie. Ook van dit boek spreken de prijs, de inhoud, de schrijver en de kft u aan en wilt u alleen nog weten wat anderen van het boek vinden. De recensie is afkomstig van iemand die het boek al gelezen heeft. Lees de tekst rustig door en vul de vragen in.

14 april 2010

Door: Emma Koster

Leeftijd: 19 jaar

Woonplaats: Uithoorn

Deze psychologische thriller is het veelbelovende debuut van schrijver Allin Vaders. Hij beschrijft de emotionele reacties van de familie Verbruggen na de vondst van het levenloze lichaam van Joeri. Joeri Verbruggen verdween 25 jaar geleden tijdens een familiefeest toen hij 16 jaar oud was. Nu wordt de zaak heropend. Na grondig onderzoek van de recherche blijkt Joeri koelbloedig te zijn vermoord. Allin Vaders beschrijft gedetailleerd de herinneringen van de familieleden aan de dag van de verdwijning. In dit spannende meesterstuk word je meegezogen in de gedachtegang van de personages. Maar wie heeft de lieve, onschuldige Joeri vermoord? En waarom? Was Joeri was zo onschuldig als hij leek? De ambitieuze schrijver weet de spanning uitstekend op te bouwen en maakt een raadsel van het verhaal. Als lezer word je gemotiveerd om de puzzel op te lossen. Dit fascinerende boek leg je pas weg als het uit is!

31.

U krijgt nu een aantal stellingen te zien. Vink bij elke stelling het hokje aan dat uw mening het beste weergeeft. Het meest linker hokje staat voor helemaal mee eens en het meest rechter hokje voor helemaal mee oneens.

	Helemaal mee eens				Helemaal mee oneens			
De recensent is eerlijk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent overdrijft	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent heeft gelijk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent komt over als iemand die verstand van zaken heeft	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent weet waar zij over praat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De mening van de recensent komt geloofwaardig over	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

32.

Vul ook bij deze stellingen uw mening in.

	Helemaal mee eens				Helemaal mee oneens			
De recensent schreef de recensie om mij te informeren	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent schreef de recensie uit eigenbelang	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent schreef de recensie zodat er meer boeken verkocht zouden worden.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De informatie in deze tekst is onbetrouwbaar	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

33.

Let op, de stellingen gaan nog steeds over de recensie die u net las.

	Helemaal mee eens				Helemaal mee oneens			
Ik kan me vergelijken met de recensent	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent is een zelfde persoon als ik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De recensent is een heel ander type dan ik	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik heb veel overeenkomsten met de recensent	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

34.

En de laatste...

	Helemaal mee eens				Helemaal mee oneens		
Ik ren straks meteen naar de boekhandel om het boek aan te schaffen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben van plan dit boek te gaan kopen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik verwacht niet dat ik dit boek aan ga schaffen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Na het lezen van de recensie heb ik zin om dit boek te gaan kopen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

35.

Vul hier in hoe u denkt over het boek. Vink het hokje aan dat uw mening het beste weergeeft. Dit boek is:

Spannend	☐	Saai
Vermoeiend	☐	Ontspannend
Goed	☐	Slecht
Leuk	☐	Niet leuk
Waardeloos	☐	Waardevol

Nog 1 vraag!

Welke krant(en) leest u regelmatig?

Meerdere antwoorden mogelijk.

- Algemeen Dagblad
- De Pers
- De Telegraaf
- Het Financieel Dagblad
- Nederlands Dagblad
- NRC Handelsblad
- NRC Next
- Parool
- Reformatorisch Dagblad
- Spits en/of Metro
- Trouw
- Volkskrant
- Een regionale krant
- Een andere krant
- Ik lees nooit een krant

Waar!!

Bedankt voor het invullen!

Vergeet niet de link naar deze vragenlijst door te sturen naar uw vrienden, familie en kennissen. Daarmee helpt u me ontzettend!

Bijlage IV: verschillende versies van de recensies

In totaal zijn er vier verschillende versies van de recensies onder de respondenten verspreid. De recensies verschilden in taalintensiteit (hoog en laag) en bron (eerdere lezer en professionele recensent). Hieronder zijn alleen de versies A en D weergegeven. Versies B en C zijn hetzelfde als A en D, alleen is de bron hier omgewisseld.

1. Versie A: niet taalintensief, afkomstig van consument

16 januari 2010

Door: Sophie Vermeer

Leeftijd: 24 jaar

Woonplaats: Lutjebroek

Een stevig thrillerdebuut van schrijfster Bettie van Mierlo. Wanneer hoofdpersoon Anne tijdens haar vakantie op Sicilië in aanraking komt met een man, blijkt deze ontmoeting een onverwachte wending aan haar leven te geven. Als Anne weer thuis is, neemt de man contact met haar op. Anne heeft geen zin in meer dan alleen een vakantie-flirt en vertelt de man geen interesse meer te hebben in hem. Een week later wordt ze lastig gevallen door een stalker die haar steeds belt. En daar blijft het niet bij. Ze krijgt brieven thuis. En een maand later wordt haar leven bedreigd. Wie is deze stalker en wat wil hij? De schrijfster weet de angsten van de hoofdpersoon goed te verwoorden. Het boek is spannend; ik kon het niet wegleggen voordat ik wist hoe het met Anne zou aflopen en voordat ik wist of de man uit Sicilië iets te maken had met de brieven.

1. Versie D: taalintensief, afkomstig van een professionele recensent uit een krant

De Volkskrant, 16 januari 2010

Door: Sophie Vermeer

Een lekker stevig thrillerdebuut van de getalenteerde schrijfster Bettie van Mierlo. Wanneer hoofdpersoon Anne tijdens haar vakantie op Sicilië in aanraking komt met een aardige en aantrekkelijke man, blijkt deze ontmoeting een onverwachte wending aan haar saaie leven te geven. Als Anne weer thuis is, neemt de man contact met haar op. Anne heeft geen zin in meer dan alleen een ongedwongen vakantie-flirt en vertelt de man geen interesse meer te hebben in hem. Een week later wordt ze lastig gevallen door een anonieme stalker die haar steeds belt. En daar blijft het niet bij. Ze krijgt lugubere brieven thuis. En een maand later wordt haar leven bedreigd. Wie is deze mysterieuze stalker en wat wil hij? De topauteur weet de angsten van de hoofdpersoon goed te verwoorden. De spanning druipt van het boek af; ik kon het absoluut niet weg leggen voordat ik wist hoe het met Anne zou aflopen en voordat ik wist of de man uit Sicilië iets te maken had met de dreigende brieven.

2. Versie A: niet taalintensief, afkomstig van consument

9 maart 2010

Door: Daan Jacobs

Leeftijd: 36 jaar

Woonplaats: Groningen

Nadat Carolien getuige is van een executie in het criminele circuit komt ze terecht in het getuigen-beschermingsprogramma van de politie. Ze duikt onder en neemt samen met haar zoontje een nieuwe identiteit aan. Het verdriet, de angst en de spanning die hiermee gepaard gaan, weet schrijver Thomas Cornwell op papier te zetten. Wanneer de moordenaar er achter komt waar Carolien zich bevindt, gaat hij achter haar aan. Op dit moment bereikt de spanning in het boek een hoogtepunt. Het is een goed boek; hopelijk niet het laatste van Cornwell.

2. Versie D: taalintensief, afkomstig van een professionele recensent uit een krant

De Volkskrant, 9 maart 2010

Door: Daan Jacobs

Nadat Carolien getuige is van een bloedige executie in het criminele circuit komt ze terecht in het getuigen-beschermingsprogramma van de politie. Ze duikt onder en neemt samen met haar bange zoontje een nieuwe identiteit aan. Het allesverterende verdriet, de verschrikkelijke angst en de zinderende spanning die hiermee gepaard gaan, weet supertalent Thomas Cornwell uitstekend op papier te zetten. Wanneer de bloeddorstige moordenaar er achterkomt waar Carolien zich bevindt, opent hij de jacht op haar. Op dit moment bereikt de spanning in het boek een ijzingwekkend hoogtepunt. Het is een eersteklas boek; hopelijk nog lang niet het laatste van de talentvolle Cornwell.

3. Versie A: niet taalintensief, afkomstig van consument

26 maart 2010

Door: Mary van Eijk

Leeftijd: 53 jaar

Woonplaats: Amsterdam

Dit verhaal speelt zich af tijdens de Tweede Wereldoorlog. Jongens en mannen worden opgeroepen om zich te melden bij de Duitsers. Ze moeten werken in Duitsland. Peter van Dolder heeft hier geen zin in en besluit thuis, bij zijn gezin te blijven. Op een dag staat de vijand voor de deur. Van Dolder vlucht de schuur in, in de hoop dat hij daar niet gevonden wordt. Dit boek beschrijft de vrees in de jaren '40 en geeft een beeld van de mensen die moesten onderduiken. Schrijfster Hermien Ruspen heeft goed onderzoek gedaan naar de geschiedenis. Zij komt met details waardoor het verhaal werkelijkheid wordt. Dit boek is zeker de moeite waard om te lezen!

3. Versie D: taalintensief, afkomstig van een professionele recensent uit een krant

De Volkskrant, 26 maart 2010

Door: Mary van Eijk

Dit zinderende verhaal speelt zich af tijdens de Tweede Wereldoorlog. Onschuldige jongens en mannen worden bevolen om zich te melden bij de Duitsers. Ze moeten werken in vijandelijk Duitsland. Peter van Dolder heeft hier absoluut geen zin in en besluit thuis, bij zijn gezin te blijven. Op een dag staat de vijand voor de deur. Van Dolder vlucht de tochtige schuur in, in de hoop dat hij daar niet gevonden wordt. Dit bloedstollende boek beschrijft de vrees in de jaren '40 en geeft een levensecht beeld van de mensen die moesten onderduiken. De jonge schrijfster Hermien

Ruspen heeft opmerkelijk goed onderzoek gedaan naar de gruwelijke geschiedenis. Zij komt met minuscule details waardoor het verhaal werkelijkheid wordt. Dit prachtwerk is zeker de moeite waard om te lezen!

4. Versie A: niet taalintensief, afkomstig van consument

4 april 2010

Door: Thijs Driessen

Leeftijd: 41 jaar

Woonplaats: Wijk bij Duurstede

Deze schrijver weet hoe hij moet schrijven! Het verhaal is spannend, van begin tot eind. Op een dag komt Ruben niet thuis van school. Natuurlijk slaat dan de paniek toe bij de ouders van Ruben. Nico en Sara bellen iedereen af die ze kennen, maar niemand kan ze iets vertellen over hun zoontje. Ze schakelen de politie in. Rechercheur Velderhof neemt de zaak pas serieus wanneer er een telefoontje komt van de ontvoerder. Binnen 72 uur moeten Nico en Sara drie miljoen op tafel leggen om het leven van hun zoontje te redden. De klok tikt door, de politie raadt af om het geld te betalen, maar de ontvoerder wordt steeds ongeduldiger. De schrijver weet de spanning op te bouwen. Het leest snel tot aan de ontknoping. En het is de ontknoping die dit boek tot een goed boek maakt.

4. Versie D: taalintensief, afkomstig van een professionele recensent uit een krant

De Volkskrant, 4 april 2010

Door: Thijs Driessen

Deze veelbelovende schrijver weet hoe hij moet schrijven! Het verhaal is ontzettend spannend, van begin tot eind. Op een doodgewone dag komt Ruben niet thuis van school. Natuurlijk slaat dan de paniek toe bij de ouders van Ruben. Nico en Sara bellen iedereen af die ze kennen, maar niemand kan ze iets vertellen over hun zoontje. Ze schakelen direct de politie in. Rechercheur Velderhof neemt de zaak pas serieus wanneer er een dreigend telefoontje komt van de norse ontvoerder. Binnen 72 angstige uren moeten Nico en Sara drie miljoen op tafel leggen om het kostbare leven van hun zoontje te redden. De klok tikt door, de politie raadt af om het geld te betalen, maar de ontvoerder wordt steeds ongeduldiger. De talentvolle schrijver weet een tergende spanning op te bouwen. Je vliegt over de woorden heen tot aan de ontknoping. En het is de zeer onverwachte ontknoping die dit boek tot een meesterwerk maakt.

5. Versie A: niet taalintensief, afkomstig van consument

14 april 2010

Door: Emma Koster

Leeftijd: 19 jaar

Woonplaats: Uithoorn

Deze psychologische thriller is het debuut van schrijver Allin Vaders. Hij beschrijft de reacties van de familie Verbruggen na de vondst van het lichaam van Joeri. Joeri Verbruggen verdween 25 jaar geleden tijdens een familiefeest toen hij 16 jaar oud was. Nu wordt de zaak heropend. Na

onderzoek van de recherche blijkt Joeri te zijn vermoord. Allin Vaders beschrijft gedetailleerd de herinneringen van de familieleden aan de dag van de verdwijning. In het boek word je meegenomen met de gedachtegang van de personages. Maar wie heeft Joeri vermoord? En waarom? Was Joeri wel zo onschuldig als hij leek? De schrijver weet de spanning op te bouwen en maakt een raadsel van het verhaal. Als lezer word je gemotiveerd om de puzzel op te lossen. Dit boek leg je pas weg als het uit is!

5. Versie D: taalintensief, afkomstig van een professionele recensent uit een krant

De Volkskrant, 14 april 2010

Door: Emma Koster

Deze psychologische thriller is het veelbelovende debuut van schrijver Allin Vaders. Hij beschrijft de emotionele reacties van de familie Verbruggen na de vondst van het levenloze lichaam van Joeri. Joeri Verbruggen verdween 25 jaar geleden tijdens een familiefeest toen hij 16 jaar oud was. Nu wordt de zaak heropend. Na grondig onderzoek van de recherche blijkt Joeri koelbloedig te zijn vermoord. Allin Vaders beschrijft gedetailleerd de herinneringen van de familieleden aan de dag van de verdwijning. In dit spannende meesterstuk word je meegezogen in de gedachtegang van de personages. Maar wie heeft de lieve, onschuldige Joeri vermoord? En waarom? Was Joeri wel zo onschuldig als hij leek? De ambitieuze schrijver weet de spanning uitstekend op te bouwen en maakt een raadsel van het verhaal. Als lezer word je gemotiveerd om de puzzel op te lossen. Dit fascinerende boek leg je pas weg als het uit is!